

**INFORMACJA
ILOŚCIOWA I JAKOŚCIOWA
DOTYCZĄCA ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO RZEMIOSŁA W KRAKOWIE
według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku**

Kraków, lipiec 2020

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP	3
II.	INFORMACJE OGÓLNE O BANKU	3
III.	CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM – ART. 435 ROZPORZĄDZENIA	3
IV.	ZAKRES STOSOWANIA – ART. 436 ROZPORZĄDZENIA	5
V.	FUNDUSZE WŁASNE – ART. 437 ROZPORZĄDZENIA	5
VI.	WYMOGI KAPITAŁOWE – ART. 438 ROZPORZĄDZENIA	12
VII.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA – ART. 439 ROZPORZĄDZENIA	15
VIII.	BUFORY KAPITAŁOWE – ART. 440 ROZPORZĄDZENIA	16
IX.	WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO – ART. 441 ROZPORZĄDZENIA	16
X.	KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO – ART. 442 ROZPORZĄDZENIA	16
XI.	AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ – ART. 443 ROZPORZĄDZENIA	26
XII.	KORZYSTANIE Z ECAI – ART. 444 ROZPORZĄDZENIA	27
XIII.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO RYNKOWE – ART. 445 ROZPORZĄDZENIA	28
XIV.	RYZYKO OPERACYJNE – ART. 446 ROZPORZĄDZENIA	28
XV.	EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM – ART. 447 ROZPORZĄDZENIA	29
XVI.	EKSPOZYCJE NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM – ART. 448 ROZPORZĄDZENIA	30
XVII.	EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURTYZACYJNE – ART. 449 ROZPORZĄDZENIA	31
XVIII.	POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ – ART. 450 ROZPORZĄDZENIA	31
XIX.	DŹWIGNIA FINANSOWA – ART. 451 ROZPORZĄDZENIA	33
XX.	STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO – ART. 452 ROZPORZĄDZENIA	38
XXI.	STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO – ART. 453 ROZPORZĄDZENIA	38
XXII.	STOSOWANIE METOD ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO – ART. 454 ROZPORZĄDZENIA	43
XXIII.	STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO – ART. 455 ROZPORZĄDZENIA	43

I. Wstęp

1. Bank, zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”) w części ósmej, oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2019/876 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniające rozporządzenie (UE) 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni, wskaźnika stabilnego finansowania netto, wymogów w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rynkowego, ekspozycji wobec kontrahentów centralnych, ekspozycji wobec przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania, dużych ekspozycji, wymogów dotyczących sprawozdawczości i ujawniania informacji dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji w niniejszym dokumencie zwanym dalej „Ujawnieniem” według stanu na 31 grudnia 2019 r.
2. Bank w zakresie ujawnianych informacji:
 - 1) stosuje pominięcie co najmniej jednej informacji, która uzna za nieistotną, zastrzeżoną lub poufną za wyjątkiem informacji podlegających ujawnianiu określonych w art. 437 i art.450 Rozporządzenia CRR - informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub błędne przedstawienie może zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
 - 2) nie stosuje pominięcia informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
3. Bank informuje, że niniejszy dokument nie obejmuje całego zakresu informacji, których ujawnienie wymagane jest Rozporządzeniem. Brakujące informacje zawiera:
 - 1) Sprawozdanie finansowe Banku za 2019rok.
 - 2) Sprawozdanie z działalności Zarządu Banku za 2019rok.Dokumenty te są dostępne: w XI wydziale gospodarczym KRS, w Centrali Banku w Krakowie ul. Dunajewskiego 7.
4. Niniejszy dokument dostępny jest w Centrali Banku w Krakowie, ul. Dunajewskiego 7 oraz na stronie internetowej www.bsr.krakow.pl.
5. Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w tysiącach złotych.

II. Informacje ogólne o Banku

1. Bank Spółdzielczy Rzemiosła w Krakowie z siedzibą w Krakowie, ul. Juliana Dunajewskiego 7, wpisany do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia pod numerem 0000096040.
2. Bankowi nadano numer statystyczny REGON 000826898 oraz NIP 675-000-60-62.

III. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku prowadzone jest na podstawie pisemnych strategii i procedur. Głównym dokumentem regulującym funkcjonowanie sformalizowanego systemu zarządzania ryzykiem w Banku jest „Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym Rzemiosła w Krakowie” zatwierdzona przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami „Strategii działania Banku Spółdzielczego Rzemiosła w Krakowie” i podlega corocznemu przeglądowi zarządcemu i weryfikacji.
2. Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka regulują zatwierdzone przez Zarząd

Banku szczegółowe instrukcje i regulaminy, obejmujące obszary ryzyka, które Bank zidentyfikował. Ponadto dla określenia zasad i celów, jakie przyjmuje Bank w procesie zarządzania ryzykiem wprowadzono następujące strategie i polityki:

- 1) Strategia zarządzania ryzykiem,
- 2) Strategia zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi,
- 3) Politykę kredytową,
- 4) Politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 5) Politykę zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 6) Politykę zarządzania ryzykiem koncentracji,
- 7) Politykę zarządzania ryzykiem płynności,
- 8) Politykę zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- 9) Politykę zarządzania ryzykiem walutowym,
- 10) Politykę zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 11) Politykę zgodności,
- 12) Politykę zarządzania ryzykiem biznesowym,
- 13) Politykę kapitałową,
- 14) Politykę zarządzania ryzykiem modeli,
- 15) Politykę inwestycyjną.

Strategia zarządzania ryzykiem oraz założenia polityk w zakresie zarządzania poszczególnymi ryzykami podlegają akceptacji przez Radę Nadzorczą.

3. Strategia zarządzania ryzykiem zawiera istotę, cel i zasady zarządzania ryzykiem, zasady ustalania wewnętrznych limitów oraz priorytetowe zadania w zakresie zarządzania ryzykiem.
4. Poziom apetytu na ryzyko określa Polityka kapitałowa poprzez wartości progowe alokacji kapitału na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne. Poziom apetytu na ryzyko operacyjne określa Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym, a poziom apetytu na ryzyko braku zgodności Polityka zarządzania zgodnością.

Biorąc pod uwagę wielkość apetytu na ryzyko, Bank ustala dla poszczególnych ryzyk uznanych za istotne tolerancje na ryzyko, czyli maksymalny dopuszczalny poziom ryzyka jaki zamierza ponieść dla realizacji planów i osiągnięcia celów. Tolerancję na ryzyko w zakresie poszczególnych ryzyk określają polityki wymienione w pkt 2.

5. Informacja ujawniana zgodnie z art. 435. ust. 1 lit. a-d Rozporządzenia, dotycząca strategii i procesów zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko – zawarta jest w Załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.
6. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez art. 435 ust.1 lit. e Rozporządzenia zawarte jest w Załączniku nr 2 do niniejszego dokumentu.
7. Informację na temat ryzyka, zgodną z art. 435 ust 1. lit f. w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności opisano w Informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego oraz w Sprawozdaniu z działalności Zarządu BSR w Krakowie za 2019 rok, natomiast zestaw wskaźników i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarte są w Załączniku nr 3 do niniejszego dokumentu.
8. W zakresie art. 435 ust 2 Bank informuje, że:
 - 1) Jeden członek Zarządu pełni jedną funkcję dyrektora wykonawczego organie Banku i jedną funkcję

dyrektora nie wykonawczego w organie innego podmiotu, pozostali członkowie Zarządu Banku zajmują po jednym stanowisku dyrektora wykonawczego w organie Banku.

Jeden członek Rady Nadzorczej Banku zajmuje dodatkowo stanowisko dyrektora wykonawczego w organach innego podmiotu, pozostali członkowie Rady Nadzorczej nie zajmują dodatkowych stanowisk na szczeblu dyrektora wykonawczego lub nie wykonawczego.

Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku (odpowiednio Zarządzie albo Radzie Nadzorczej) lub organach innych podmiotów.

- 2) Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, zgodnie z „Regulaminem działania Rady Nadzorczej” biorąc pod uwagę stan wiedzy, kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata. Członków Rady Nadzorczej powołuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie ze „Statutem Banku Spółdzielczego Rzemiosła w Krakowie”, biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata.

W 2019r. w składzie Zarządu Banku nie nastąpiły zmiany. Wszyscy członkowie Zarządu posiadają duże kompetencje w zakresie zarządzania wynikające z posiadanej wiedzy, wieloletniego doświadczenia merytorycznego nabytego w toku sprawowania określonych funkcji w Banku.

- 3) Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
- 4) Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka
- 5) Od 2019r. w obrębie Rady Nadzorczej powołano Komitet Audytu, którego zadania zostały określone w regulaminie działania Komitetu Audytu.
- 6) W Banku funkcjonuje system informacji zarządczej określający przepływ informacji na temat ryzyka, który kierowany jest do Rady Nadzorczej, Zarządu Banku oraz pozostałej kadry kierowniczej. System jest sformalizowany i objęty „Instrukcją sporządzania informacji zarządczej” definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka zidentyfikowane przez Bank. Informacje zawarte w sprawozdaniach wewnętrznych umożliwiają rzetelną ocenę ekspozycji na ryzyko. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

IV. Zakres stosowania – art. 436 Rozporządzenia

Nie dotyczy.

Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

V. Fundusze własne – art. 437 Rozporządzenia

1. **Dane liczbowe obrazujące strukturę funduszy własnych Banku Spółdzielczego Rzemiosła w Krakowie zostały przygotowane według stanu na dzień 31 grudnia 2019r.**

Tabela nr 1 Struktura funduszy własnych na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

Nr identyfikacyjny	Pozycja	Kwota
1	<u>FUNDUSZE WŁASNE</u>	104 583
1.1	KAPITAŁ TIER I	94 733
1.1.1	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	94 733
1.1.1.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	1 447
1.1.1.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe	1 447
1.1.1.1.2*	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe	
1.1.1.1.3	Ażio	
1.1.1.1.4	(-) Instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I	
1.1.1.1.4.1	(-) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	
1.1.1.1.4.2	(-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	
1.1.1.1.4.3	(-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	
1.1.1.1.5	(-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale podstawowym Tier I	
1.1.1.2	Zyski zatrzymane	2 470
1.1.1.2.1	Zyski zatrzymane w poprzednich latach	
1.1.1.2.2	Uznany zysk lub uznana strata	2 470
1.1.1.2.2.1	Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	3 583
1.1.1.2.2.2	(-) Część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego	-3 583
1.1.1.3	Skumulowane inne całkowite dochody	4 321
1.1.1.4	Kapitał rezerwowy	85 666
1.1.1.5	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	1 064
1.1.1.6	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	
1.1.1.7	Udział mniejszości ujęty w kapitale podstawowym Tier I	
1.1.1.8	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowych udziałów mniejszości	
1.1.1.9	Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	
1.1.1.9.1	(-) Zwiększenia kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych	
1.1.1.9.2	Rezerwa z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	
1.1.1.9.3	Skumulowane zyski i straty spowodowane zmianami własnego ryzyka kredytowego w zakresie zobowiązań wycenionych według wartości godziwej	
1.1.1.9.4	Zyski i straty wycenione według wartości godziwej, wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z zobowiązaniami będącymi instrumentami pochodnymi	

1.1.1.9.5	(-) Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	
1.1.1.10	(-) Wartość firmy	
1.1.1.10.1	(-) Wartość firmy rozliczana jako aktywa niematerialne i prawne	
1.1.1.10.2	(-) Wartość firmy uwzględniona w wycenie znacznych inwestycji	
1.1.1.10.3	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z wartością firmy	
1.1.1.11	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-235
1.1.1.11.1	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-235
1.1.1.11.2	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z innymi aktywami niematerialnymi i prawnymi	
1.1.1.12	(-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i niewynikające z różnic przejściowych po odliczeniu powiązanych rezerw z tytułu podatku dochodowego	
1.1.1.13	(-) Niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB	
1.1.1.14	(-) Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	
1.1.1.14.1	(-) Kwota brutto aktywów funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	
1.1.1.14.2	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z aktywami funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	
1.1.1.14.3	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami, które instytucja może wykorzystywać w nieograniczony sposób	
1.1.1.15	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I	
1.1.1.16	(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier I ponad kapitał podstawowy Tier I	
1.1.1.17	(-) Znaczące pakiety akcji poza sektorem finansowym, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	
1.1.1.18	(-) Pozycje sekurytyzacyjne, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	
1.1.1.19	(-) Dostawy z późniejszym terminem rozliczenia, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	
1.1.1.20	(-) Pozycje w koszyku, w odniesieniu do których instytucja nie może określić wagi ryzyka przy zastosowaniu metody IRB oraz które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	
1.1.1.21	(-) Ekspozycje kapitałowe przy zastosowaniu metody modeli wewnętrznych, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	
1.1.1.22	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
1.1.1.23	(-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych	
1.1.1.24	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
1.1.1.25	(-) Kwota przekraczająca próg 17,65 %	
1.1.1.26	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	
1.1.1.27	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 3 CRR	

1.1.1.28	Elementy kapitału podstawowego Tier I lub odliczenia od kapitału podstawowego Tier I – inne	
1.1.2	KAPITAŁ DODATKOWY TIER I	0
1.1.2.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał dodatkowy Tier I	
1.1.2.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe	
1.1.2.1.2*	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe	
1.1.2.1.3	Ażio	
1.1.2.1.4	(–) Instrumenty własne w kapitale dodatkowym Tier I	
1.1.2.1.4.1	(–) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I	
1.1.2.1.4.2	(–) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I	
1.1.2.1.4.3	(–) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I	
1.1.2.1.5	(–) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale dodatkowym Tier I	
1.1.2.2	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale dodatkowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	
1.1.2.3	Instrumenty emitowane przez jednostki zależne ujmowane w kapitale dodatkowym Tier I	
1.1.2.4	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowego ujęcia instrumentów emitowanych przez jednostki zależne w kapitale dodatkowym Tier I	
1.1.2.5	(–) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale dodatkowym Tier I	
1.1.2.6	(–) Instrumenty w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
1.1.2.7	(–) Instrumenty w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
1.1.2.8	(–) Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier II ponad kapitał Tier II	
1.1.2.9	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale dodatkowym Tier I	
1.1.2.10	Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier I ponad kapitał dodatkowy Tier I (odliczenie w kapitale podstawowym Tier I)	
1.1.2.11	(–) Dodatkowe odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I zgodnie z art. 3 CRR	
1.1.2.12	Elementy kapitału dodatkowego Tier I lub odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I – inne	
1.2	KAPITAŁ TIER II	9 850
1.2.1	Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	8 850
1.2.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	
1.2.1.2*	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	
1.2.1.3	Ażio	
1.2.1.4	(–) Instrumenty własne w kapitale Tier II	
1.2.1.4.1	(–) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II	

1.2.1.4.2	(-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II	
1.2.1.4.3	(-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II	
1.2.1.5	(-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale Tier II	
1.2.2	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale Tier II oraz pożyczek podporządkowanych podlegających zasadzie praw nabytych	
1.2.3	Instrumenty emitowane przez jednostki zależne uznane w kapitale Tier II	
1.2.4	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowego uznania instrumentów emitowanych przez jednostki zależne w kapitale Tier II	
1.2.5	Nadwyżka rezerw ponad oczekiwane uznane straty według metody IRB	
1.2.6	Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej	1 000
1.2.7	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale Tier II	
1.2.8	(-) Instrumenty w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	
1.2.9	(-) Instrumenty w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji	
1.2.10	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale Tier II	
1.2.11	Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier II ponad kapitał Tier II (odliczenie w kapitale dodatkowym Tier I)	
1.2.12	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału Tier II zgodnie z art. 3 CRR	
1.2.13	Elementy kapitału Tier II lub odliczenia od kapitału Tier II – inne	
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I		13,60%
Łączny współczynnik kapitałowy		15,01%

Bank Spółdzielczy Rzemiosła w Krakowie buduje swoją bazę kapitałową w oparciu o kapitały najwyższej jakości Tier I. Fundusz zasobowy tworzony głównie z podziału nadwyżki finansowej stanowi na dzień 31.12.2019r. ponad 84% funduszy własnych.

2. Opis podstawowych składników funduszy własnych (art. 437 ust. 1 Rozporządzenia).

Tabela nr 2 Uszczegółowienie pozycji w Tabeli nr 1 [w tys. zł]

1.1.1.1	Oplacone instrumenty kapitałowe	1 447
Fundusz udziałowy wpłacony przez członków Banku do dnia 28.06 2013r. który spełnia warunki określone w art. 27 – 29 rozporządzenia CRR oraz kwota w pełni wpłaconych do dnia 31.07.2017r. zaliczona za zgodą KNF.		
1.1.1.2.2	Uznany zysk lub uznana strata	2 470
Jest to kwota wypracowanego zysku netto za trzy kwartały 2019r., która została zaliczona do funduszy własnych za zgodą KNF		
1.1.1.2.2.1	Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	3 583
Pozycja ta równa jest wypracowanemu zyskowi netto za 2019 rok		

1.1.1.2.2.2	(-) Część niezuanego zysku z bieżącego okresu lub niezuanego zysku rocznego	-3 583
Jest to kwota zysku netto, która nie może być jeszcze zaliczona do funduszy własnych na potrzeby wyliczania norm ostrożnościowych. Kwota ta zasili fundusze własne po zatwierdzeniu przez Zebranie Przedstawicieli.		
1.1.1.3	Skumulowane całkowite dochody	4 321
Na pozycję tą składa się fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego powstałego w wyniku przeszacowania wartości posiadanego majątku trwałego w 1995 roku.		
1.1.1.4	Kapitał rezerwowy	85 666
Kapitał ten powstał w wyniku: - corocznych uchwał Zebrania Przedstawicieli o podziale zysków. Uchwały te decydowały o pozostawieniu części zysków wypracowanych przez Bank, - wpłat wpisowego podczas przystąpienia w poczet członków spółdzielni jaką jest Bank i zakupie udziałów, - utworzenia funduszu rezerwowego wg odrębnych przepisów.		
1.1.1.5	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 064
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego tworzony z zysku po opodatkowaniu zgodnie z przepisami ustawy Prawo Bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku z późniejszymi zmianami.		
1.1.1.11.1	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-235
Jest to wartość netto wartości niematerialnych i prawnych znajdujących się w posiadaniu Banku		
1.2.1	Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	8 850
Jest to wartość wyemitowanych obligacji własnych zaliczanych do funduszy własnych		
1.2.6	Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej	1 000
Bank w tej pozycji ujmuje wartość rezerwy na ryzyko ogólne zgodnie z art. 62 pkt c Rozporządzenia		

3. Uzgodnienie pozycji kapitałów (funduszy) własnych wykazanych w zbadanym sprawozdaniu finansowym

Tabela nr 3 Uzgodnienie pozycji funduszy własnych wykazanych w zbadanym sprawozdaniu finansowym [w tys. zł]

Pozycja w bilansie	Wartość w sprawozdaniu finansowym	Pozycja w Tabeli nr 1	Komentarz
Kapitał (fundusz) podstawowy wpłacony pomniejszony o należne wpłaty (wykazane po stronie aktywnej bilansu)	1 455	1.1.1.1	W Tabeli nr 1 ujęta jest wartość opłaconych udziałów przez członków Banku do dnia 28.06 2013r. który spełnia warunki określone w art. 27 – 29 rozporządzenia CRR oraz kwota w pełni wpłaconych do dnia 31.07.2017r. zaliczona za zgodą KNF.

Kapitał (fundusz) zapasowy	85 643	1.1.1.4	
Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	4 321	1.1.1.3	
Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe:	1 087		
- fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 078	1.1.1.5	W Tabeli nr 1 w pozycji 1.1.1.5 prezentowana jest kwota o 14 tys. zł niższa, która to kwota ujęta została w pozycji 1.1.1.4
- pozostałe	9	1.1.1.4	
Zysk (strata) netto	3 583	1.1.1.2.2.1	
Razem kapitały (fundusze) własne wykazane w zbadanym sprawozdaniu finansowym + zysk	96 089		
Uznany zysk lub uznana strata	2 470	1.1.1.2.2	Wypracowany zysk netto za trzy kwartały 2019r., która została zaliczona do funduszy własnych za zgodą KNF
Wynik netto, który nie może być zaliczony w dacie raportu do funduszy własnych na potrzeby wyliczania norm ostrożnościowych	-3 583	1.1.1.2.2.2	Wartość zysku netto jaka zasili fundusze własne Banku po uchwaleniu przez Zebranie Przedstawicieli
Kwota wartości niematerialnych i prawnych	-235	1.1.1.11	
Fundusz udziałowy	-8		Nie ujęta w Tabeli nr 1 kwota funduszu udziałowego nie zaliczona do funduszy własnych
Obligacje wyemitowane przez Bank zaliczane do funduszy własnych	8 850	1.2.1	Wartość wyemitowanych przez Bank obligacji własnych serii BSR1027
Rezerwa na ryzyko ogólne	1 000	1.2.6	Wartość rezerwy na ryzyko ogólne utworzonej w ciężar kosztów i zgodnie z art. 62 pkt c Rozporządzenia ujmowana w funduszach własnych na potrzeby wyliczania norm ostrożnościowych
Razem kapitały (fundusze) własne	104 583	1	

VI. Wymogi kapitałowe – art. 438 Rozporządzenia

1. Opis metody stosowanej przez Bank do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżących i przyszłych zadań.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego stanowi integralną część systemu zarządzania Bankiem oraz podejmowania decyzji o charakterze zarządczym z uwzględnieniem strategii Banku, polityki zarządzania kapitałem oraz planów kapitałowych. W ramach procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, Bank dąży do sprecyzowania czy posiadany kapitał jest odpowiedni do skali ponoszonego ryzyka, dokonując na bieżąco identyfikacji i oceny ponoszonego ryzyka.

Procedurą regulującą ocenę adekwatności kapitału i sposób wyznaczania wymów kapitałowych jest Instrukcja szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym Rzemiosła w Krakowie.

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku. Dążąc do tego w procesie oceny adekwatności kapitałowej (tzw. ICAAP) realizowane są następujące działania:

- 1) identyfikacja rodzajów ryzyka występujących w Banku;
- 2) wyodrębnienie istotnych rodzajów ryzyka (badanie istotności ryzyk);
- 3) pomiar i alokacja kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka;
- 4) agregacja kapitału wewnętrznego;
- 5) monitorowanie i raportowanie kapitałowe;
- 6) zarządzanie adekwatnością kapitałową.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego opiera się na rzetelnych wynikach oceny ryzyka. Ocena adekwatności kapitałowej uwzględnia czynniki ilościowe (wyniki metod szacowania kapitału) i jakościowe, w szczególności w zakresie danych wejściowych i wyników stosowanych modeli. Rezultatem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest ustalenie całkowitego wymaganego poziomu kapitału na pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka i jego jakościowa ocena.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego obejmuje w szczególności:

- 1) pisemne zasady polityki oraz procedury identyfikowania, pomiaru i raportowania ryzyka w działalności Banku,
- 2) proces ustalania (alokacji) kapitału w zależności od poziomu ryzyka w Banku (opisujący przekształcanie miar ryzyka w ujęciu ilościowym ryzyka w wymogi kapitałowe) – wyznaczenie wielkości kapitału wewnętrznego,
- 3) proces ustalania celów kapitałowych w zakresie adekwatności kapitałowej (docelowy poziom kapitału),
- 4) system kontroli wewnętrznej w obszarze szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

Pomiar kapitału wewnętrznego odbywa się metodą oddolną, gdzie punktem wyjścia jest regulacyjny wymóg kapitałowy. Po określeniu wymogu kapitałowego, zgodnie z zapisami Rozporządzenia, Bank szacuje czy wymóg ten jest w pełni adekwatny do poziomu ponoszonego ryzyka. Następnie dokonywany jest pomiar kapitału wewnętrznego dla ryzyk uznanych za istotne, lecz nieuwzględnionych w minimalnym wymogu kapitałowym jako dodatkowy wewnętrzny wymóg kapitałowy. Do tych ryzyk Bank zalicza ryzyko koncentracji zaangażowań, ryzyko rezydualne, ryzyko stopy procentowej, ryzyko płynności, ryzyko wyniku finansowego, ryzyko braku zgodności. Kapitał wewnętrzny wyliczany jest jako suma minimalnego wymogu kapitałowego oraz szacowanego przez Bank dodatkowego wewnętrznego wymogu kapitałowego.

Bank zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka na podstawie pisemnych procedur określających zasady identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli odnoszących się do poszczególnych ryzyk. Zarządzanie

ryzykami, które nie zostały uznane za istotne, może odbywać się na podstawie wspólnych procedur i regulacji wewnętrznych obejmujących grupy ryzyk charakteryzujące się podobnymi cechami

Ocena adekwatności kapitałowej Banku przeprowadzona na koniec 2019 roku wskazuje na wysoki poziom tejże adekwatności, wyrażający się poprzez znaczną nadwyżkę posiadanych funduszy własnych w stosunku do obliczonej wartości kapitału wewnętrznego.

2. Rezultaty stosowanego przez instytucję wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych na podstawie procesu przeglądu nadzorczego, o których mowa w art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE.

Na dzień 31.12.2019r. Bank dokonując szacowania kapitału wewnętrznego na podstawie wewnętrznych regulacji, wyznaczył dodatkowy wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyk istotnych w wysokości 13.584tys. zł. Suma kapitału wewnętrznego na koniec 2019 roku wyniosła 69.314 tys. zł.

3. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia – 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112

Bank stosuje metodę standardową do obliczania wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe.

Tabela nr 4 Wymogi kapitałowe na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

Kategorie ekspozycji określone w art. 112 Rozporządzenia	8% kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	4 156
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	0
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0
Ekspozycje wobec instytucji	2 174
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	3 284
Ekspozycje detaliczne	7 317
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	23 963
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	2 102
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0
Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0

Ekspozycje kapitałowe	623
Inne pozycje	4 564
RAZEM – wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	48 183

4. Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c)

Tabela nr 5 Wymogi kapitałowe zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c) na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	0

Bank w ramach ryzyka rynkowego zgodnie z art. 92 ust. 3 pkt b, nie wylicza wymogu kapitałowego, ponieważ zgodnie z zapisami Rozporządzenia działalność handlowa jest nieznaczająca.

W działalności Banku zgodnie z art. 92 ust. 3 pkt c, występuje tylko ryzyko walutowe. Ryzyko rozliczenia i ryzyko cen towarów w 2019 roku nie występowały.

Wymóg kapitałowy na ryzyko walutowe obliczany jest zgodnie z art. 351 Rozporządzenia. Zgodnie z polityką Banku, działalność dewizowa prowadzona jest w taki sposób, aby wymóg kapitałowy nie był tworzony. Na dzień 31.12.2019r. ustalony limit na pozycję całkowitą wynosił 0,50% funduszy własnych.

5. Wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego obliczany jest zgodnie z metodą wskaźnika bazowego BIA (art. 315 – 316 Rozporządzenia). Wymóg kapitałowy jest równy 15% średniej z trzech lat obliczonego wskaźnika. Wskaźnik jest sumą odpowiednich pozycji z rachunku zysków i strat z odpowiednim znakiem tj.

- odsetki należne i podobne przychody (ze znakiem „+”),
- odsetki do zapłaty i podobne opłaty (ze znakiem „-”),
- przychody z akcji i innych papierów wartościowych o stałej/zmiennej stopie dochodu (ze znakiem „+”),
- należności z tytułu prowizji/opłat (ze znakiem „+”),
- koszty z tytułu prowizji/opłat (ze znakiem „-”),
- zysk netto lub strata netto z operacji finansowych (ze znakiem „+” jeśli zysk lub „-” jeśli strata),
- pozostałe przychody operacyjne (ze znakiem „+”).

W wyliczeniach średniej nie uwzględnia się wskaźnika, który jest ujemny bądź równy zero.

Wymóg kapitałowy na to ryzyko operacyjne na dzień 31.12.2019 roku wynosił: 7.547 tys. zł

6. Zestawienie wymogów kapitałowych na wszystkie zidentyfikowane ryzyka w działalności Banku

Tabela nr 6 Zestawienie wymogów kapitałowych na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

Kategoria ryzyka	Suma pozycji netto		Wymóg kapitałowy
	Długie	Krótkie	
Ryzyko kredytowe	602 287	X	48 183
Ryzyko walutowe	29	0	0
Przekroczenie limitu koncentracji zaangażowań		X	0

Ryzyko koncentracji znacznych zaangażowań kapitałowych		X	0
Ryzyko operacyjne	50 316	X	7 547
Łączny wymóg kapitałowy	X	X	55 730
	TIER I podstawowy	TIER I	TIER I + II
Fundusze własne	94 733	94 733	104 583
Współczynnik kapitału	13,60%	13,60%	15,01%
Rodzaj ryzyka	Wymagany wg Banku kapitał na zabezpieczenie ryzyka	Minimalny wymóg kapitałowy	Dodatkowy wymóg kapitałowy
Ryzyko kredytowe	48 183	48 183	
Ryzyko walutowe	0	0	
Ryzyko koncentracji znacznych zaangażowań kapitałowych			X
Ryzyko operacyjne	7 547	7 547	
Łączny wymóg na powyższe ryzyka	55 730	55 730	
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	365	X	365
koncentracji dużych zaangażowań	365	X	365
koncentracji w ten sam sektor gospodarki		X	
koncentracji w ten sam rodzaj ekspozycji kredytowej		X	
koncentracji wobec tego samego typu podmiotu		X	
koncentracji wobec tego samego rodzaju zabezpieczenia		X	
koncentracji zaangażowań długoterminowych		X	
Ryzyko rezydualne		X	
Ryzyko stopy procentowej	10 843	X	10 843
Ryzyko płynności		X	
Ryzyko cyklu gospodarczego (makroekon.)		X	
Ryzyko strategiczne	2 376	X	2 376
Ryzyko wyniku finansowego	0	X	0
Ryzyko kapitałowe		X	
Ryzyko utraty reputacji		X	
Ryzyko modeli		X	
Ryzyko braku zgodności	0	X	0
Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej		X	
Łączny kapitał wewnętrzny		69 314	
Nadwyżka (niedobór) kapitałów (funduszy) własnych		35 269	

VII. Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta – art. 439 Rozporządzenia

Nie dotyczy. Bank nie posiada portfela handlowego.

VIII. Bufory kapitałowe – art. 440 Rozporządzenia

W 2019 roku Bank Spółdzielczy Rzemiosła w Krakowie nie utrzymywał bufora antycyklicznego, ponieważ wskaźnik tego bufora dla ekspozycji polskich zgodnie z art. 83 Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym wynosił 0%.

Na dzień 31.12.2019r. Bank nie posiadał ekspozycji poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

IX. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego – art. 441 Rozporządzenia

Nie dotyczy. Bank nie jest bankiem istotnym systemowo.

X. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442 Rozporządzenia

Bank ujawnia następujące informacje dotyczące ekspozycji na ryzyko kredytowe:

1. Definicję pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości

Pozycje przeterminowane rozumiane są jako należności z niespłaconą w określonych w umowie terminach kwotą odsetek lub rat kapitałowych. Definicja ta stosowana jest dla celów wyznaczania wymogów kapitałowych na ryzyko kredytowe. Ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni.

Należności z rozpoznaną utratą wartości to ekspozycja kredytowa zakwalifikowana do grupy zagrożonych. Bank kwalifikuje należności do kategorii zagrożone (są to należności w kategorii ryzyka: „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”) zgodnie z przepisami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. (Dz.U.2015.2066 z późniejszymi zmianami) w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Rezerwy na należności zagrożone o różnej klasie ryzyka oraz kredyty detaliczne i kredyty pod obserwacją tworzone są w Banku zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. (Dz.U.2015.2066 z późniejszymi zmianami) w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

2. Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego

Bank dokonuje korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego na podstawie Polityki kredytowej Banku Spółdzielczego Rzemiosła w Krakowie oraz wewnętrznej Instrukcji – zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych.

Podstawą do utworzenia rezerwy celowej jest prawidłowo dokonana ocena ryzyka, klasyfikacja ekspozycji kredytowej oraz ustalenie wartości zabezpieczeń pomniejszających podstawę tworzenia rezerwy. Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka biorąc pod uwagę kryterium terminowości (terminowość spłaty kapitału lub odsetek) oraz kryterium ekonomiczne (oceniając sytuację ekonomiczno-finansową klienta) dłużnika lub tylko kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek.

Rezerwy celowe są tworzone, aktualizowane co do wysokości oraz rozwiązywane:

- 1) z uwzględnieniem kryterium terminowości – najpóźniej w ostatnim dniu każdego miesiąca,
- 2) z uwzględnieniem kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej – najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń.

Rezerwy celowe rozwiązuje się po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia. Ekspozycje kredytowe stanowiące należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne odpisuje się w ciężar utworzonych na nie rezerw celowych. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. (Dz.U.2015.2066 z późniejszymi zmianami) w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków i zmianą z dnia 12 października 2017r. Bank tworzy odpis aktualizacyjny na odsetki od należności kredytowych. Wysokość odpisu tworzona jest zgodnie z ww. Rozporządzeniem za wyjątkiem odpisu na odsetki od należności zagrożonych, który tworzony jest w wysokości 100%.

3. Całkowitą kwotę ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego, a także średnią kwotę ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji

Tabela nr 7 Zestawienie według kategorii ekspozycji na dzień 31.12.2019 roku oraz wartość średnia [w tys. zł]

Kategorie ekspozycji określone w art. 112 Rozporządzenia	2019-12-31	Wartość średnia w 2019 roku (kwartalnie)
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	941 256	821 853
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	283 903	248 301
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	15	94
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0
Ekspozycje wobec instytucji	120 842	130 226
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	71 267	71 432
Ekspozycje detaliczne	124 899	123 285
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	414 813	428 594
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	22 054	26 098
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0
Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0	0
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0	0
Ekspozycje kapitałowe	7 785	8 467
Inne pozycje	76 178	77 125
RAZEM	2 063 012	1 935 474

4. Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach;

Bank prowadzi działalność lokalnie, brak ekspozycji poza granicami Polski, niemniej jednak przeprowadza analizę koncentracji geograficznej w podziale na powiaty.

Tabela nr 8 Rozkład ekspozycji kredytowych w podziale geograficznym (powiaty) na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

Obszar geograficzny	Zobowiązania pozabilansowe	Należności normalne i pod obserwacją	Należności o utraconej wartości	Zaangażowanie kredytowe	Rezerwy i odpisy na nal. kredytowe	Korekta wartości - ESP
Powiat m. Kraków	35 040	218 434	32 964	286 438	15 585	1 213
Powiat tarnowski	18 732	124 641	2 463	145 835	2 428	545
Powiat limanowski	19 205	56 754	11 116	87 075	164	292
Powiat krakowski	13 982	57 930	911	72 823	116	419
Powiat bocheński	20 168	41 982	9 068	71 219	977	289
Powiat brzeski	1 429	48 807	795	51 032	141	139
Powiat myślenicki	2 260	34 722	7 609	44 591	5 204	183
Powiat dębicki	2 698	26 926	778	30 402	170	173
Powiat proszowicki	0	21 815	1	21 816	2	0
Powiat mielecki	2 655	14 286	3 279	20 220	2 489	85
Powiat dąbrowski	1 691	12 972	2 339	17 002	1 443	87
Powiat nowosądecki	708	13 955	129	14 793	22	174
Powiat tatrzański	0	145	10 613	10 758	3 451	40
Powiat m. Tarnów	845	7 226	253	8 324	10	75
Powiat kaliski	0	0	7 738	7 738	6 334	0

Bank posiada zaangażowanie kredytowe w 75 powiatach. Powyższa tabela prezentuje 15 największych powiatów. W powiatach tych skoncentrowane zostało 94,9% zaangażowania kredytowego Banku.

5. Rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta;

Tabela nr 9 Rozkład ekspozycji kredytowych w podziale na branże na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

Symbol PKD	Sektor gospodarki	Zobowiązania pozabilansowe	Należności normalne i pod obserwacją	Należności o utraconej wartości	Zaangażowanie kredytowe	Rezerwy i odpisy na nal. kredytowe	Korekta wartości - ESP
68	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 037	79 678	15 840	96 555	3 380	461
01	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt	7 879	39 541	2 269	49 689	1 279	398
41	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	14 562	25 942	3 135	43 639	1 996	102
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń	10 058	17 825	2 909	30 792	727	29

46	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	10 378	8 722	18 375	37 475	3 112	15
47	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	8 793	23 667	5 130	37 590	1 352	58
55	Zakwaterowanie	68	23 261	8 820	32 149	5 663	135
27	Produkcja urządzeń elektrycznych	1 448	27 036	0	28 484	0	109
20	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	426	14 336	661	15 423	908	57

Na koncentrację branżową na koniec grudnia 2019 roku składały się ekspozycje kredytowe Banku w 55 sektorach gospodarki. Powyższa tabela prezentuje wykaz branż, w których zaangażowanie przekracza 2% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych. Stanowią one łącznie 39% łącznego portfela ekspozycji kredytowych Banku.

Pozostałe branże analizowane są łącznie. Suma ekspozycji Banku w działy gospodarki niewymienione w tabeli ukształtowała się na koniec 2019 roku na poziomie 123,2 mln zł, co stanowi 12,9% łącznego zaangażowania kredytowego.

6. Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji;

Tabela nr 10 Rozkład ekspozycji kredytowych wg rezydualnych terminów zapadalności z podziałem na kategorie ekspozycji na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

Wyszczególnienie	Bez określ. terminu	> 1 dnia <= 1 tyg.	> 1 tyg. <= 1 m-ca	> 1 m-ca <= 3 m-cy	> 3 m-cy <= 6 m-cy	> 6 m-cy <= 1 roku	> 1 roku <= 2 lat	> 2 lat <= 5 lat	> 5 lat <= 10 lat	> 10 lat <= 20 lat	> 20 lat
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	54 140	611 949					61 068	55 179	128 256		
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych		12 427	1 493	6 135	7 426	14 525	36 638	100 520	85 968	18 772	
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	15										
Ekspozycje wobec instytucji	79 007	49 778	4 657	7 170		10 042					
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	6 978	6 509	1 514	3 483	3 967	10 189	11 516	12 107	9 576	5 347	931
Ekspozycje detaliczne	6 057	723	2 008	6 631	7 379	15 893	18 795	25 718	23 749	15 285	2 661
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	18 178	21 701	6 706	19 686	23 048	50 063	67 500	82 785	71 282	45 877	7 987
Ekspozycje, których dotyczy	22 054										

niewykonanie zobowiązania											
---------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

W powyższej tabeli znalazły się istotne kategorie ekspozycji przed uwzględnieniem skutków ograniczania ryzyka kredytowego. Z uwagi na charakter lub poziom zaangażowania, Bank pominął ekspozycje kredytowe, w których zaangażowanie nie występowało lub było nieznaczące, jak również te ekspozycje, które nie mają istotnego wpływu z punktu widzenia terminów zapadalności tj. majątek trwałe, kasa, inwestycje kapitałowe, ekspozycje na kontach porządkujących.

7. Podział ekspozycji kredytowych na istotne branże lub typy kontrahenta z uwzględnieniem: ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego;

Tabela nr 11 Struktura zaangażowania Banku wg wartości nominalnej w podziale na kontrahentów oraz na kategorie należności jak również rezerwy ogólne i szczególne oraz korekty wartości według stanu na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

Instrumenty finansowe	Przedsiębiorstwa, spółki i spółdzielnie	Przedsiębiorcy indywidualni	Rolnicy indywidualni	Osoby prywatne	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	Sektor instytucji rządowych i samorządowych	Razem
Kredyty normalne	158 777	99 637	38 522	160 440	3 775	250 826	711 978
Kredyty pod obserwacją	9 999	1 797	1 038	3 120	0	0	15 954
Kredyty poniżej standardu	31 953	8 985	701	227	0	0	41 866
Kredyty wątpliwe	954	4 420	971	96	0	0	6 441
Kredyty stracone	31 823	13 863	597	4 471	881	0	51 635
Kredyty - razem	233 507	128 701	41 829	168 354	4 656	250 826	827 873
Zobowiązania pozabilansowe	51 981	26 456	7 869	5 330	0	32 955	124 590
Zaangażowanie kredytowe	285 488	155 157	49 698	173 684	4 656	283 781	952 464
Rezerwy i odpisy na nal. kredytowe	24 488	14 851	1 279	4 372	0	0	44 991
Rezerwy na ryzyko ogólne	6	4	0	284	0	0	294
Korekty wartości (ESP)	827	479	398	2 248	7	31	3 990

Tabela nr 12 Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych (wartość bilansowa brutto ekspozycji restrukturyzowanych oraz związana z nimi skumulowana utrata wartości, rezerwy, skumulowana zmiana wartości godziwej wskutek ryzyka kredytowego oraz otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe zgodnie z zakresem konsolidacji regulacyjnej) według stanu na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

		Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacji				Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu inwestycji restrukturyzowanych	
		Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane		obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	16 340	w tym zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacyjne	
			w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonania zobowiązania	w tym ekspozycje z utratą wartości					4 009
1.	Kredyty i zaliczki	258	20 606	4 746	20 606	0	4 009	16 340	16 340
2.	<i>banki centralne</i>								
3.	<i>instytucje rządowe i samorządowe</i>								
4.	<i>instytucje kredytowe</i>								
5.	<i>inne instytucje finansowe</i>								
6.	<i>przedsiębiorstwa niefinansowe</i>		14 570	3 831	14 570		2 329	12 241	12 241
7.	<i>gospodarstwa domowe</i>	258	6 036	915	6 036		1 680	4 099	4 099
8.	Dłużne papiery wartościowe								
9.	Zobowiązania do udzielenia pożyczki		8		8		2		
10.	Łącznie	258	20 614	4 746	20 614	0	4 011	16 340	16 340

Tabela nr 13 Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania (wartość bilansowa brutto ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych zgodnie z zakresem konsolidacji regulacyjnej) według stanu na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

		Wartość bilansowa brutto / kwota nominalna											
		Ekspozycje obsługiwane			Ekspozycje nieobsługiwane								
		Nieprzeterminowane lub przeterminowania dni ≤ 30 dni	Przeterminowane >30 dni ≤90 dni		Małe prawdopodobieństwo spłaty ekspozycji nieprzeterminowanych albo przeterminowanych ≤90 dni	Przeterminowane >90 dni ≤180 dni	Przeterminowane >180 dni ≤1 rok	Przeterminowane >1 rok ≤2 lata	Przeterminowane >2lata ≤ 5lat	Przeterminowane >5lat ≤ 7 lat	Przeterminowane >7lat	w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	
1	Kredyty i zaliczki	926 044	924 859	1 185	115 920	53 585	683	5 113	23 232	25 047	2 194	6 066	46 254
2	<i>Banki centralne</i>	53 886	53 886										
3	<i>instytucje rządowe i samorządowe</i>	250 963	250 963										
4	<i>Institucje kredytowe</i>	150 859	150 859										
5	<i>Inne instytucje finansowe</i>	3	3										
6	<i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>	206 339	206 339		77 245	36 596		3 017	18 447	18 689	306	190	40 379
7	<i>w tym MSP</i>	179 440	179 440		77 245	36 596		3 017	18 447	18 689	306	190	40 379
8	<i>Gospodarstwa domowe</i>	263 994	262 809	1 185	38 675	16 989	683	2 096	4 785	6 358	1 888	5 876	5 875
9	Dłużne papiery wartościowe	856 453	856 453										
10	<i>Banki centralne</i>	611 949	611 949										
11	<i>instytucje rządowe i samorządowe</i>	244 504	244 504										
12	<i>Institucje kredytowe</i>												
13	<i>Inne instytucje finansowe</i>												
14	<i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>												
15	Ekspozycje pozabilansowe												

16	Banki centralne												
17	instytucje rządowe i samorządowe												
18	Instytucje kredytowe												
19	Inne instytucje finansowe												
20	Przedsiębiorstwa niefinansowe												
21	Gospodarstwa domowe												
22	Łącznie	1 782 497	1 781 312	1 185	115 920	53 585	683	5 113	23 232	25 047	2 194	6 066	46 254

Tabela nr 14 Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy (wartość bilansowa brutto ekspozycji restrukturyzowanych oraz związana z nimi skumulowana utrata wartości, rezerwy, skumulowana zmiana wartości godziwej wskutek ryzyka kredytowego oraz otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe zgodnie z zakresem konsolidacji regulacyjnej) według stanu na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

		Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna						Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw						Skumulowane odpisania częściowe	Otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe	
		Ekspozycje obsługiwane			Ekspozycje nieobsługiwane			Ekspozycje obsługiwane - skumulowana utrata wartości i rezerwy			Ekspozycje nieobsługiwane - skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerw				Z tytułu ekspozycji obsługiwanych	Z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych
			w tym etap 1	w tym etap 2		w tym etap 2	w tym etap 3		w tym etap 1	w tym etap 2		w tym etap 2	w tym etap 3			
1	Kredyty i zaliczki	926 044			115 920			315 358			44 675				419 842	69 862
2	Banki centralne	53 886														
3	instytucje rządowe i samorządowe	250 963														
4	Instytucje kredytowe	150 859														
5	Inne instytucje finansowe	3														

6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	206 339			77 245					26 031				198 291	50 550
7	w tym MSP	179 440			77 245					26 031				171 392	50 550
8	Gospodarstwa domowe	263 994			38 675			315 358		18 644				221 551	19 312
9	Dłużne papiery wartościowe	856 453													
10	Banki centralne	611 949													
11	instytucje rządowe i samorządowe	244 504													
12	Institucje kredytowe														
13	Inne instytucje finansowe														
14	Przedsiębiorstwa niefinansowe														
15	Ekspozycje pozabilansowe	115 677			594 224					188				47 351	8 522
16	Banki centralne														
17	instytucje rządowe i samorządowe	32 955													
18	Institucje kredytowe														
19	Inne instytucje finansowe														
20	Przedsiębiorstwa niefinansowe	51 285			8 327					150				38 455	8 177
21	Gospodarstwa domowe	31 437			585 897					38				8 896	345
22	Łącznie	1 898 174			710 144			315 358		44 863				467 193	78 384

Tabela nr 15 Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowanie egzekucyjne (informacje o instrumentach, które umorzono w zamian za zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i o wartości zabezpieczenia uzyskanego przez przejęcie) według stanu na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

		Zabezpieczenia uzyskane przez przejęcie	
		Wartość w momencie początkowego ujęcia	Skumulowane ujemne zmiany
1	Rzeczowe aktywa trwale	0	0
2	Inne niż rzeczowe aktywa trwale	0	0
3	<i>Nieruchomości mieszkalne</i>		
4	<i>Nieruchomości komercyjne</i>		
5	<i>Ruchomości (samochody, środki transportu, itp..)</i>		
6	<i>Kapitał własny i instrumenty dłużne</i>		
7	<i>Pozostałe</i>		
8	Łącznie	0	0

8. Kwotę ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, podane oddzielnie, z podziałem na ważne obszary geograficzne, w tym w miarę możliwości kwoty korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe związane z każdym obszarem geograficznym;

Dostępne dane przedstawiono w tabeli nr 8.

9. Uzgodnienie zmian korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe;

Tabela nr 16 Zmiany stanu rezerw celowych na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

Lp.	Treść	Rezerwy celowe na należności kredytowe	Odpis aktualizacyjny na należności odsetkowe	Rezerwy celowe na gwarancje	Rezerwa na ogólne ryzyko
1.	Stan rezerw na 01.01.2019r.	30 984	9 389	11	1 000
2	Utworzenie	6 341	4 895	184	0
3	Rozwiązanie	5 025	1 307	7	0
4	Spisane w ciężar rezerwy /odpisu	130	156		-----
5	Stan rezerw na 31.12.2019r.	32 170	12 821	188	1 000

Bank przez cały okres obrotowy utrzymywał wymagany poziom rezerw celowych i odpisów aktualizacyjnych. Poziom rezerw celowych na należności bilansowe według stanu na 31.12.2019r. wyniósł 32 170 tys. zł, a na zobowiązania pozabilansowe 188 tys. zł. W 2019 roku odpisano w ciężar wcześniej utworzonych rezerw należności kredytowe o wartości 130 tys. zł. Poziom odpisów aktualizacyjnych na należności odsetkowe według stanu na 31.12.2019 r. wyniósł 12 821 tys. zł. W ciężar odpisu spisano odsetki o wartości 156 tys. zł.

Wartość kredytów zagrożonych na koniec 2019 roku wyniosła 99 942 tys. zł, co stanowiło 12,7% ogólnej kwoty kredytów. Stan utworzonych na kredyty rezerw celowych i odpisów aktualizacyjnych wyniósł 44 667 tys. zł, co stanowiło 39,7% wartości bilansowej brutto kredytów zagrożonych.

Rezerwa na ryzyko ogólne umożliwia pomniejszanie kwoty tworzonych rezerw celowych na kredyty w sytuacji normalnej i pod obserwacją o 25% utworzonej rezerwy na ryzyko ogólne dla każdej z tych kategorii. Rezerwa ta w trakcie 2019 roku nie zmieniła się i na koniec roku wyniosła 1 mln zł.

Korekty o szczególne ryzyko kredytowe i kwoty odzyskane wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat wyniosły w 2019 roku:

- odpisy na rezerwy celowe i na ogólne ryzyko bankowe = 11.419 tys. zł
- rozwiązanie rezerw celowych i rezerw na ogólne ryzyko bankowe = 6.339 tys. zł

XI. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443 Rozporządzenia

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania). Aktywa zastawione, które podlegają ograniczeniom w kwestii wycofania – takie jak aktywa wymagające uprzedniej zgody przed wycofaniem lub zastąpieniem innymi aktywami – należy uznać za obciążone.

Tabela nr 17 Aktywa obciążone i wolne od obciążeń na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa aktywów
Aktywa obciążone	
Kredyty na żądanie	
Instrumenty udziałowe	
Dłużne papiery wartościowe	7 729
w tym: obligacje zabezpieczone	
w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami	
w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	7 729
w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe	
w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe	
Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	16 000
w tym: kredyty hipoteczne	
Inne aktywa	
Aktywa obciążone instytucji sprawozdającej	23 729
Aktywa nieobciążone	
Kredyty na żądanie	180 518
Instrumenty udziałowe	7 785
Dłużne papiery wartościowe	848 723
w tym: obligacje zabezpieczone	0
w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami	0
w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	236 774
w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe	0
w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe	0
Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	800 455
w tym: kredyty hipoteczne	491 212
Inne aktywa	79 711
Aktywa nieobciążone instytucji sprawozdającej	1 917 192

Na dzień 31.12.2019 roku 23.729 tys. zł aktywa Banku są obciążone. Obciążone aktywa to lokaty terminowe i obligacje Skarbu Państwa.

XII. Korzystanie z ECAI – art. 444 Rozporządzenia

Ze względu na rodzaj prowadzonej działalności oraz rodzaje posiadanych ekspozycji, Bank przy ustalaniu wag ryzyka ekspozycji kredytowych nie stosuje ocen kredytowych ECAI. Wyjątkiem są ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego oraz ekspozycje wobec instytucji, których waga ryzyka zależy pośrednio od oceny rządu centralnego. Bank przyjmuje, że jakość kredytową ocenia się na podstawie oceny ratingowej nadanej przez Fitch Ratings.

Tabela nr 18 Przeporządkowanie stopnia jakości kredytowej Banku do ratingu zewnętrznej agencji Fitch Ratings

Stopień jakości kredytowej	Ocena wiarygodności kredytowej nadana przez Fitch Ratings
1	AAA do AA
2	A
3	BBB
4	BB
5	B
6	CCC i poniżej

XIII. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445 Rozporządzenia

Kwoty wymogów w zakresie funduszy własnych na różne rodzaje ryzyka rynkowego zostały zaprezentowane w punkcie VI.4 Ujawnienia.

Działalność handlowa Banku w 2019 roku była nieznacząca więc ekspozycja zgodnie z art. 92 ust. 3 pkt b, nie występowała.

Ekspozycja na ryzyko zgodne z art. 92 ust. 3 pkt c, występowało tylko dla ryzyka walutowego. Maksymalna pozycja walutowa całkowita w 2019 roku wyniosła 205,6 tys. zł co stanowiło 0,20% funduszy własnych. Średnia pozycja walutowa w 2019 roku wyniosła 62,4 tys. zł.

W 2019 roku Bank nie tworzył wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego.

XIV. Ryzyko operacyjne – art. 446 Rozporządzenia

Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych na ryzyko operacyjne oraz opis stosowanej metody wyliczania tego wymogu zostało zaprezentowane w punkcie VI.5 Ujawnienia.

W Banku w całym 2019 roku ryzyko operacyjne utrzymywało się na niskim poziomie. Wystąpiło 37 zdarzeń operacyjnych, w wyniku których wystąpiły straty rzeczywiste w wysokości 57 777,93 zł. W rezultacie transferu ryzyka (zwrotu z tytułu odzysku, kwoty odszkodowań z firm ubezpieczeniowych) odzyskano kwotę 46 475,06 zł, straty netto wyniosły 11 302,87 zł.

Tabela nr 19 Zestawienie sum strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w 2019r., w podziale na klasy zdarzeń (kategorie w ramach rodzaju) [w tys. zł]

Rodzaj zdarzenia	Kategoria w ramach rodzaju	Suma strat brutto
Oszustwo wewnętrzne	Działania nieuprawnione	
	Kradzież i oszustwo	
Oszustwo zewnętrzne	Kradzież i oszustwo	3
	Bezpieczeństwo systemów	
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	Stosunki pracownicze	
	Bezpieczeństwo środowiska pracy	

Klienci, produkty i praktyki operacyjne	Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	1
	Klasyfikacja klienta i ekspozycje	
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Kłęski żywiołowe i inne zdarzenia	38
Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	Systemy	15
Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	1
	Monitorowanie i sprawozdawczość	
	Napływ i dokumentacja klientów	
	Zarządzanie rachunkami klientów	
	Kontrahenci niebędący klientami banku (np. Izby Rozliczeniowe)	
	Sprzedawcy i dostawcy	
Suma strat brutto		58

Poziom wszystkich strat finansowych brutto poniesionych w 2019r. stanowił 0,77% wymogu kapitałowego. Straty finansowe brutto stanowią 7,70% limitu tolerancji na ryzyko operacyjne oraz 3,85% apetytu na ryzyko operacyjne.

Zdarzenia ryzyka operacyjnego, które wystąpiły w 2019r. nie miały istotnego wpływu na działalność Banku. W ramach procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, Bank podejmował działania mitygujące celem zminimalizowania występowania takich samych lub podobnych zdarzeń w przyszłości. Wszystkie zdarzenia jakie wystąpiły w ubiegłym roku zostały poddane szczegółowej analizie włączając szczególnie identyfikację przyczyn ich wystąpienia. Biorąc pod uwagę charakter zaistniałych zdarzeń Bank podejmował bieżące działania w ramach procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym.

XV. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447 Rozporządzenia

Według stanu na dzień 31.12.2019r. Bank posiadał ekspozycje kapitałowe nie klasyfikowane do portfela handlowego o łącznej wartości bilansowej tys. zł. Angażowanie się kapitałowo w inne podmioty ma charakter zacieśniania współpracy.

Tabela nr 20 Wykaz ekspozycji kapitałowych na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

Lp.	Rodzaj ekspozycji	Kwota ekspozycji (wartość bilansowa)	Klasyfikacja bilansowa	Cel zaangażowania	Metoda wyceny
1.	Akcje w BPS S.A.	6 014	dostępne do sprzedaży	zacieśnianie współpracy	wg wartości nabycia
2.	Udziały w SM Kabel	2	dostępne do sprzedaży	zakup mieszkania na cele nie inwestycyjne	wg wartości nabycia
3.	Udziały w Partnet Sp. z o.o.	530	dostępne do sprzedaży	zacieśniania współpracy	wg wartości nabycia

4.	Akcje w PBA SA	1 240	dostępne do sprzedaży	zacieśnianie współpracy	wg wartości nabycia
	RAZEM	7 786			

W analizowanym okresie (2019 rok) Bank:

- nie dokonał zmian zasad rachunkowości ani metod wyceny dla akcji i udziałów,
- nie posiadał instrumentów notowanych na giełdzie,
- nie był zaangażowany w aktywa bądź zobowiązania finansowe, które należałoby wycenić według wartości godziwej,
- nie dokonywał sprzedaży aktywów stanowiących ekspozycje kapitałowe,
- nie dokonywał przeszacowania posiadanych akcji i udziałów,
- nie ujmował w kapitale własnym żadnych zmian wynikających z dokonanej wyceny poszczególnych papierów kapitałowych.

XVI. Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448 Rozporządzenia

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej dla produktów bilansowych wrażliwych na zmianę stóp procentowych (produkty pozabilansowe nie są w Banku oprocentowane). Pomiar ryzyka ma charakter całościowy i obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne oraz wszystkie waluty w przeliczeniu na PLN (odrębną analizę w podziale na waluty Bank dokonuje w przypadku przekroczenia przez jedną walutę lub grupę walut poziomu określonego w Instrukcji zarządzania ryzykiem stopy procentowej w BSR w Krakowie).

Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej w Księdze Bankowej wynika przede wszystkim ze znacznej dysproporcji między wartością aktywów i pasywów, których oprocentowanie może ulec zmianie w przypadku zmian rynkowych stóp procentowych (szczególnie w przypadku spadku stóp). Dysproporcja ta to głównie efekt dużego udziału pasywów o oprocentowaniu 0%. Spadek oprocentowania w znacznie większym stopniu oddziałuje więc na spadek przychodów odsetkowych niż kosztów odsetkowych.

Podczas analizy ryzyka stopy procentowej Bank dokonuje pewnych założeń dotyczących depozytów o nieokreślonym terminie wymagalności jak również kredytów i ich przedterminowej spłacie. Jeśli chodzi o depozyty, których termin wymagalności jest nieokreślony, Bank bazuje na cyklicznym odnawianiu się tych depozytów (analiza stabilności tych pozycji), przyjmuje również założenie cyklicznego rolowania się depozytów. W procesie pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank uwzględnia tendencję szybszej spłaty należności niż wynika to z pierwotnego (umownego) harmonogramu. Na podstawie danych historycznych wyliczany jest wskaźnik wcześniejszej spłaty i uwzględniany jest podczas badania wpływu ryzyka opcji klienta.

Opis charakteru ryzyka stopy procentowej i innych założeń oraz częstotliwość pomiarów, przedstawiony został w załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu w pkt 4.

Wahania rynkowych stóp procentowych mają wpływ na zysk Banku zarówno w krótkim jak i średnim horyzoncie czasu, wpływając również na jego wartość ekonomiczną w perspektywie długoterminowej.

W 2019r. wprowadzono zmiany w przepisach w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego (EBA/GL/2018/02) oraz wytycznych dotyczących testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucję (EBA/GL/2018/04). Wydane przez EBA wytyczne wprowadziły m.in. nową definicję ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym, nową definicję ryzyka niedopasowania (zastąpiła ona definicję ryzyka przeszacowania i ryzyka krzywej dochodowości), nową definicję

ryzyka bazowego i ryzyka opcji klienta, zmieniono kryteria uznawania waluty obcej za istotną, wprowadzono konieczność obliczania wpływu szoków.

W celu zabezpieczenia się przed niesprzyjającymi działaniami rynku, Bank dokonuje pomiaru ryzyka w oparciu o: lukę niedopasowania terminów przeszacowania, metodę wyniku odsetkowego (miary opartej na dochodach NII), metodę wartości ekonomicznej kapitału (EVE), testy warunków skrajnych, analizę podstawowych wskaźników i limitów związanych z ryzykiem stopy procentowej oraz marży odsetkowej. Ryzyko stopy procentowej kształtuje się na wysokim poziomie. Bank najbardziej narażony jest na ryzyko niedopasowania i ryzyko bazowe. Wykorzystując miarę wartości ekonomicznej Bank oblicza wpływ zmian stóp procentowych przy założeniu skrajnie niekorzystnych zmian stóp procentowych (test warunków skrajnych), wyliczeniu wpływu nadzorczych testów odstających (sześciu scenariuszy szokowych) i ich wpływu na wartość ekonomiczną kapitału (EVE), którą odnosi do wartości kapitału podstawowego Tier 1. Na dzień 31.12.2019r. najbardziej niekorzystny scenariusz zmian stóp procentowych w odniesieniu do zmiany wartości ekonomicznej kapitału (EVE) okazał się spadek krótkoterminowych stóp procentowych o 350 pb. i wzrost długoterminowych stóp procentowych o 150 pb. Spowodował on zmianę EVE w wysokości 4,8% kapitału podstawowego Tier 1. Testy warunków skrajnych przy występującym niedopasowaniu w przedziałach przeszacowania wykazały na koniec 2019 roku, że nagły spadek stóp procentowych o 200 pb. może wynieść 12,4% funduszy własnych przy ustalonym limicie wynoszącym 15%. Wysokość ryzyka stopy procentowej kształtuje się w granicach określonych przez Radę Nadzorczą tolerancji i apetytu na ryzyko.

W załączniku nr 3 do niniejszego dokumentu przedstawiono wskaźniki i limity, które między innymi otrzymuje kierownictwo Banku w celu oceny narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej.

XVII. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449 Rozporządzenia

Nie dotyczy. Bank nie posiada pozycji sekurytyzacyjnych.

XVIII. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450 Rozporządzenia

W Banku obowiązuje Polityka wynagradzania pracowników, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka BSR w Krakowie uwzględniająca zapisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

Powyższa Polityka:

- 1) określa zasady ustalania stałych i zmiennych składników wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka zawodowego Banku Spółdzielczego Rzemiosła w Krakowie,
- 2) wspiera prawidłowe i skuteczne zarządzanie ryzykiem i nie zachęca do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą skłonność do ryzyka,
- 3) wspiera realizację strategii działania oraz ogranicza konflikt interesów.

W 2019 roku Rada Nadzorcza omawiała zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń jeden raz.

Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji/komitetu ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.

Polityka przyjmuje, że osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku, które mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku są pracownicy wyszczególnieni w załączniku nr 1 do Polityki wynagradzania pracowników, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka BSR w Krakowie.

Wszystkie istotne decyzje w Banku podejmowane są przez Zarząd i żaden pracownik nie posiada pełnomocnictwa do podejmowania decyzji finansowych w kwocie przekraczającej 2% funduszy własnych.

Wynagrodzenie osób zajmujących stanowiska istotne składa się z wynagrodzenia pieniężnego stałego – wynagrodzenia zasadniczego i dodatkowego zgodnie z Regulaminami wynagradzania obowiązującym w Banku oraz wynagrodzenia zmiennego – premii. Do wynagrodzeń zmiennych nie zalicza się nagród jubileuszowych, odpraw rentowych, odpraw emerytalnych, a także innych świadczeń wypłacanych na podstawie przepisów ustawowych.

W przypadku zagrożenia nie spełnienia przez Bank wymogów ostrożnościowych lub zagrożenia upadłością Banku, zmiennych składników wynagradzania nie przyznaje się.

Oceny efektów pracy Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza, a pozostałych pracowników zajmujących stanowiska istotne Zarząd Banku, w oparciu o kryteria ilościowe i jakościowe. Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje następujące wskaźniki Banku osiągnięte w ostatnich trzech latach:

1. zysk netto,
2. zwrot z kapitału własnego (ROE),
3. jakość portfela kredytowego,
4. łączny współczynnik kapitałowy,
5. wskaźnik płynności LCR.

Ocenię podlega stopień wykonania wymienionych wyżej wskaźników w odniesieniu do planu finansowego w poszczególnych latach podlegających ocenie.

Kryteria jakościowe oceny Członków Zarządu przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania to: uzyskanie absolutorium w okresie oceny oraz pozytywna indywidualna ocena następcza dokonywana przez Radę Nadzorczą według Zasad dokonywania ocen odpowiedniości Członków Zarządu Banku.

Kryterium jakościowe oceny pracowników istotnych to ocena co najmniej wysoka – nadawana zgodnie z Instrukcją systemu ocen pracowników Banku Spółdzielczego Rzemiosła w Krakowie.

Zgodnie z Polityką wynagrodzeń kierownicy komórki audytu wewnętrznego, komórki do spraw zgodności, komórki prawnej, komórek org. odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, oraz za sprawy kadrowe są wynagradzani w zakresie wynagrodzenia zmiennego za osiągnięcie celów wynikających z pełnionych przez nich funkcji, a ich wynagrodzenie nie może być uzależnione od wyników finansowych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności Banku.

Stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych, ustalony zgodnie z art. 94 ust. 1 lit. g) Dyrektywy 2013/36/UE - Wynagrodzenie zmienne nie może być wyższe niż 90% wynagrodzenia zasadniczego wypłaconego w kwartale, za który wypłacane jest wynagrodzenie zmienne. Wynagrodzenie zmienne wypłacane jest w okresach kwartalnych. Łączna kwota wypłaconego wynagrodzenia zmiennego nie może przekroczyć 2% funduszy własnych Banku.

Wypłata wynagrodzenia zmiennego nie podlega odroczeniu chyba, że zostaną spełnione łącznie następujące przesłanki:

- wynagrodzenie zmienne stanowi ponad 90% wynagrodzenia stałego wypłaconego w danym kwartale i,
- łączna kwota wypłaconych premii uznaniowych osobom zajmującym stanowiska istotne za dany kwartał przekracza 0,5% funduszy własnych Banku.

Bank nie stosuje polityki płatności wynagrodzenia w postaci nabywania uprawnień do papierów wartościowych, a także innych świadczeń niepieniężnych.

Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela nr 21 Wynagrodzenia członków Zarządu Banku wypłacone w 2019 roku [w tys. zł]

Rodzaj wynagrodzenia	Kadra kierownicza wyższego szczebla	Ilość osób	Pracownicy mający istotny wpływ na profil ryzyka	Ilość osób
Wynagrodzenie stałe	718	4	785	10
Wynagrodzenie zmienne	13	4	16	10
Odprawy	0		0	
Najwyższa wypłata odprawy	0		0	

W Banku w 2019 roku żadna z osób nie otrzymała wynagrodzenia:

- w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym,
- w wysokości w przedziale między 1 mln EUR, a 5 mln EUR,
- w wysokości wyższej niż 5 mln EUR.

XIX. Dźwignia finansowa – art. 451 Rozporządzenia

Wskaźnik dźwigni finansowej wyliczany jest jako iloraz kapitału Tier I oraz miary ekspozycji całkowitej.

Wskaźnik dźwigni kalkulowany jest w odniesieniu do kapitału Tier I wyliczonego zgodnie z artykułem 499 ust. 2 (w pełni wprowadzona definicja).

Bank oblicza wskaźnik dźwigni na koniec każdego kwartału kalendarzowego.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2016/200 z dnia 15 lutego 2016r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, Bank ujawnia dane wg poniższych tabel:

Tabela nr 22 Wskaźnik dźwigni określony w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych – formularz do celów ujawniania informacji

Dzień odniesienia:	2019-12-31
Nazwa podmiotu:	Bank Spółdzielczy Rzemiosła w Krakowie
Poziom stosowania:	Indywidualny

Tabela nr 23 Tabela LRSum: Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota mająca zastosowanie
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	1 938 609
2	Korekta z tytułu jednostek objętych konsolidacją na potrzeby rachunkowości, ale nieobjętych zakresem konsolidacji regulacyjnej	
3	(Korekta z tytułu aktywów powierniczych ujętych w bilansie zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, ale wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 13 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
4	Korekta z tytułu instrumentów pochodnych	

5	Korekta z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (SFT)	
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	48 158
EU-6a	(Korekta z tytułu ekspozycji wewnątrz grupy wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
EU-6b	(Korekta z tytułu ekspozycji wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
7	Inne korekty	236
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	1 986 531

Tabela nr 24 Tabela LRCom: Wspólne ujawnienie wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych i transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych, ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	1 938 609
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	236
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	1 938 373
Ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych		
4	Koszt odtworzenia związany z <i>wszystkimi</i> transakcjami na instrumentach pochodnych (tj. z pominięciem kwalifikującego się zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce)	
5	Kwoty narzutu w odniesieniu do potencjalnej przyszłej ekspozycji związanej z <i>wszystkimi</i> transakcjami na instrumentach pochodnych (metoda wyceny według wartości rynkowej)	
EU-5a	Ekspozycja obliczona według metody wyceny pierwotnej ekspozycji	
6	Ubruttowanie zapewnionego zabezpieczenia instrumentów pochodnych, jeżeli odliczono je od aktywów bilansowych zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	

7	(Odliczenia aktywów wierzytelności w odniesieniu do zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce zapewnionego w transakcjach na instrumentach pochodnych)	
8	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	
9	Skorygowana skuteczna wartość nominalna wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych	
10	(Skorygowana skuteczna wartość nominalna kompensat i odliczeń narzutów w odniesieniu do wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych)	
11	Całkowite ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych (suma wierszy 4–10)	
Ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych		
12	Aktywa z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto (bez uwzględnienia kompensowania), po korekcie z tytułu transakcji księgowych dotyczących sprzedaży	
13	(Skompensowane kwoty zobowiązań gotówkowych i wierzytelności gotówkowych w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto)	
14	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych	
EU-14a	Odstępstwo dotyczące transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych: Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta zgodnie z art. 429b ust. 4 i art. 222 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	
15	Ekspozycje z tytułu transakcji zawieranych poprzez pośrednika	
EU-15a	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	
16	Całkowite ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (suma wierszy 12–15a)	
Inne ekspozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	124 590
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	76 432
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17 i 18)	48 158
Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 7 i 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe)		
EU-19a	(Wyłączenie ekspozycji wewnątrz grupy (na zasadzie nieskonsolidowanej) zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowych i pozabilansowych))	
EU-19b	(Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe))	

Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		"w pełni wdrożone"
20	Kapitał Tier I	94 733
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a i EU-19b)	1 986 531
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	4,77%
EU-23	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	wg w pełni wdrożonej definicji kapitału Tier 1
EU-24	Kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	

Tabela nr 25 Tabela LRSpl: Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych), w tym:	1 938 609
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego, w tym:	1 938 609
EU-4	Obligacje zabezpieczone	0
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	941 256
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego, których <u>nie</u> traktuje się jak państwa	250 962
EU-7	Instytucje	120 842
EU-8	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	358 951
EU-9	Ekspozycje detaliczne	119 595
EU-10	Przedsiębiorstwa	40 985
EU-11	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	22 054
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego)	83 964

Tabela nr 26 Tabela LRQua: Pola na tekst o dowolnym formacie do celów ujawniania informacji jakościowych

Lp.	Wyszczególnienie	Opis
1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	<p>Przy obecnie przyjętych założeniach Strategii zarządzania ryzykiem oraz biorąc pod uwagę ostatnią weryfikację istotności ryzyk, Bank ocenia ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej jako nieistotne i nie opracował odrębnej procedury w tym obszarze. Obecnie, zarządzanie ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej odbywa się w ramach Instrukcji szacowania kapitału wewnętrznego w BSR w Krakowie, gdzie określono zasady zarządzania tym ryzykiem, minimalny poziom wskaźnika, tryb raportowania oraz założenia do testów warunków skrajnych. W ramach zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej monitorowany wskaźnik dźwigni finansowej porównywany jest ze wskaźnikami na tle grupy rówieśniczej.</p> <p>Bank nie stosuje innych wskaźników do oceny ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej niż określony w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013. W przypadku zmian wskaźnika dźwigni Bank może wpłynąć na jego poziom poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost licznika wskaźnika tj. kapitału Tier 1 – dokonanie śródrocznego odbioru bilansu i zaliczenia wypracowanego zysku, a w dłuższej perspektywie emisja obligacji, - obniżenie mianownika wskaźnika tj. miary ekspozycji całkowitej – przeniesienie wolnych środków finansowych z instrumentów o wyższej wadze ryzyka do wagi ryzyko 0% (papiery wartościowe NBP i skarbowe).
2	Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	<p>Ujawniony wskaźnik dotyczy ostatniego dnia IV kwartału ale w tabeli nr 27 zaprezentowane zostały wskaźniki obliczone na koniec każdego kwartału 2019 roku. Spadek wskaźnika dźwigni na koniec IV kwartału wynikał ze wzrostu pozycji bilansowych (wzrost bazy depozytowej zainwestowany został w instrumenty o niskim ryzyku tj. papiery skarbowe i NBP).</p>

Poniżej zaprezentowano kształtowanie się wskaźnika dźwigni w 2019 roku. Jego wielkość znajduje się na zadawalającym poziomie, powyżej ustalonego 4% limitu.

Tabela nr 27 Wartość wskaźnika dźwigni finansowej w 2019 roku

Wskaźnik dźwigni	31.03.2019r.	30.06.2019r.	30.09.2019r.	31.12.2019r.
Wskaźnik dźwigni – wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier I, obliczony jako średnia arytmetyczna	5,20%	5,07%	4,97%	4,77%

XX. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452 Rozporządzenia

Nie dotyczy. Bank nie stosuje metody IRB

XXI. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453 Rozporządzenia

Bank wykorzystuje techniki ograniczania ryzyka kredytowego na zasadach ujętych w części III, tytuł II, rozdział 4 Rozporządzenia od art. 192.

Bank stosuje się do wymagań części III, tytuł II, rozdziale 4 Rozporządzenia w zakresie dotyczącym banków stosujących metodę standardową wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego oraz metodę uproszczoną ujmowania zabezpieczeń.

W celu ograniczenia podejmowanego ryzyka kredytowego Bank stosuje techniki jego redukcji, jak również dąży do pełnego zabezpieczenia udzielonego kredytu o jak najwyższej jakości w trakcie całego okresu kredytowania. Jakość przyjmowanych zabezpieczeń oceniana jest na podstawie ich płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw celowych, oraz możliwości zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

Bank stosuje poniższe sposoby ograniczania ryzyka kredytowego:

- 1) pomniejszanie podstawy rezerw celowych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. (Dz. U. Nr 235, poz. 1589 z późn. zmianami) w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków. Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z Instrukcją prawnych form zabezpieczenia kredytów w BSR w Krakowie;
- 2) pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych na podstawie Rozporządzenia 575/2013 PEiR. Bank zarządza ryzykiem związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie zgodnie z Polityką oraz Instrukcją zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- 3) techniki redukcji ryzyka kredytowego zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 PEiR. Techniki redukcji ryzyka kredytowego stosowane przez Bank określa Instrukcja wyliczania funduszy własnych, wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz obliczania współczynników kapitałowych i wskaźnika dźwigni finansowej w BSR w Krakowie.

W ramach niniejszego działu Bank ujawnia następujące informacje:

1. Bank nie stosuje kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych.
2. Zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi zawarte są w Instrukcji prawnych form zabezpieczania wierzytelności w BSR w Krakowie oraz Instrukcji monitoringu zabezpieczeń w BSR w Krakowie.

Do ustalenia wartości zabezpieczenia Bank stosuje:

- wycenę niezależnego rzeczoznawcy majątkowego,
- inną wycenę w przypadku gdy rzeczy ruchome występują w powszechnym obrocie lub rzeczy ruchome są nowe na podstawie dowodu zakupu (faktury),
- techniczny koszt wytworzenia,
- wartość aktualnej polisy ubezpieczeniowej zweryfikowanej z cenami giełdowymi/ rynkowymi/ komisowymi,

– kwotę poręczenia według prawa cywilnego lub kwotę poręczenia wekslowego, Szczególne warunki powinny spełniać zabezpieczenia w formie hipoteki na nieruchomości z uwagi na preferencyjny charakter wagi ryzyka kredytowego przypisanego ekspozycjom zabezpieczonym na nieruchomości mieszkalnej oraz na czynniki makroekonomiczne, mające znaczący wpływ na zmianę wartości nieruchomości.

Zabezpieczenie wierzytelności Banku w formie hipoteki na nieruchomości musi spełniać następujące warunki:

- 1) nieruchomość wyceniona została przez niezależnego rzeczoznawcę według wartości rynkowej, a wartość rynkowa jest jasno i przejrzysto udokumentowana,
- 2) aktualizacja wyceny nieruchomości powinna być dokonywana przez niezależnego rzeczoznawcę, jeżeli istnieją przesłanki wskazujące, że wartość nieruchomości mogła istotnie obniżyć się w stosunku do ogółu cen rynkowych na rynku nieruchomości,
- 3) nieruchomość powinna być odpowiednio ubezpieczona od szkód,
- 4) wartość nieruchomości powinna być monitorowana regularnie, nie rzadziej niż raz w roku w odniesieniu do nieruchomości komercyjnych i nie rzadziej niż co trzy lata w odniesieniu do nieruchomości mieszkalnych, a w przypadku istotnych zmian warunków rynkowych, monitorowanie wartości nieruchomości powinno odbywać się z większą częstotliwością,
- 5) w posiadaniu Banku znajdują się dokumenty potwierdzające, że zabezpieczenie na nieruchomości zostało prawomocnie ustanowione.

Ponadto w przypadku ustanowienia zabezpieczenia na nieruchomości:

- 1) obowiązuje zasada, zgodnie z którą Bank powinien monitorować wartość nieruchomości nie rzadziej niż raz w roku w odniesieniu do zabezpieczenia na nieruchomości komercyjnej, nie rzadziej niż co trzy lata w odniesieniu do zabezpieczenia na nieruchomości mieszkalnej jeśli bieżące LTV jest niższe niż 80%, w cyklach rocznych w odniesieniu do nieruchomości mieszkalnych gdy pierwotne LTV będzie wyższe niż 80%, lub z częstotliwością większą w przypadku istotnych zmian warunków rynkowych lub cen nieruchomości,
 - 2) w celu monitorowania wartości rynkowych nieruchomości pracownicy Banku zobowiązani są do korzystania z bazy danych dotyczących nieruchomości, zawartej w Systemie Analiz i Monitorowania Rynku Obrotu Nieruchomościami (AMRON) zarządzanym przez Związek Banków Polskich, zaleca się aby szczególnej uwadze poddane były te ekspozycje, dla których zabezpieczenie ustanowione jest na nieruchomości nie będącej własnością dłużnika Banku z tytułu tej ekspozycji, ponieważ szkodowość portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie jest większa, kiedy nieruchomość stanowiąca zabezpieczenie ekspozycji jest własnością podmiotu nie zobowiązanego z tytułu tej ekspozycji.
3. W Banku jako uznane zabezpieczenie, wykorzystywane w celu redukcji ryzyka kredytowego są przyjmowane następujące zabezpieczenia rzeczowe i instrumenty finansowe, w tym w szczególności:
- 1) zabezpieczenia hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej,
 - 2) zdeponowane w Banku środki pieniężne,
 - 3) dłużne papiery wartościowe emitowane przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Narodowy Bank Polski,
 - 4) zdeponowane w banku będącym stroną trzecią środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne, na rachunku nie mającym charakteru powierniczego rachunku zastrzeżonego i objęte cesją lub przeniesieniem praw własności (nieodwołalnie) na rzecz Banku,
 - 5) gwarancje udzielone przez:
 - a) rządy i banki centralne,
 - b) organizacje międzynarodowe ekspozycjom, wobec których przypisuje się wagę ryzyka 0% w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,

- c) podmioty sektora publicznego, ekspozycje wobec których są traktowane jak ekspozycje wobec banków lub rządów centralnych w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
 - d) jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne,
 - e) banki,
- oraz inne zabezpieczenia pozwalające na pomniejszenie podstawy naliczania rezerwy celowej, wynikające z Instrukcji prawnych form zabezpieczenia wierzytelności w BSR w Krakowie.

Zgodnie z Instrukcją prawnych form zabezpieczenia wierzytelności w BSR w Krakowie, rozróżnia się w szczególności następujące formy zabezpieczenia:

- 1) weksel in blanco,
 - 2) depozyt bankowy,
 - 3) kaucja pieniężna,
 - 4) blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym,
 - 5) pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym,
 - 6) poręczenie cywilne,
 - 7) poręczenie wekslowe,
 - 8) gwarancja,
 - 9) przelew wierzytelności,
 - 10) cesja praw z umów ubezpieczenia,
 - 11) przewłaszczenie co do gatunku,
 - 12) przewłaszczenie co do tożsamości,
 - 13) zastaw rejestrowy,
 - 14) zastaw zwykły,
 - 15) zastaw finansowy,
 - 16) hipoteka,
 - 17) hipoteka przymusowa,
 - 18) oświadczenie o poddaniu się egzekucji,
 - 19) przystąpienie do długu,
 - 20) przejęcie długu,
 - 21) ubezpieczenie kredytu,
4. Bank nie dokonuje transakcji na instrumentach pochodnych.
5. Informacje na temat koncentracji ryzyka rynkowego lub kredytowego w ramach podjętych działań w zakresie ograniczenia ryzyka kredytowego.
- W ramach koncentracji ryzyka kredytowego Bank monitoruje koncentrację przyjętych zabezpieczeń oraz wprowadził limity koncentracji dla głównych rodzajów zabezpieczeń.

Tabela nr 28 Koncentracja ekspozycji kredytowych wg zabezpieczeń na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

Rodzaj zabezpieczenia	Limit	Wartość	Udział w portfelu	Wykorzystanie limitu
Cesja wierzytelności		4 264	0,4%	
Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	30%	197 292	20,7%	69,0%
Hipoteka na nieruchomości niemieszkalnej	65%	358 129	37,6%	57,8%
Kaucja		7 783	0,8%	
Poręczenie instytucji finansowych, w tym		4 065	0,4%	

- MRFP	2%	3 151	0,3%	16,5%
Przewłaszczenie rzeczy ruchomych	4%	12 443	1,3%	32,7%
Zastaw rejestrowy		3 397	0,4%	
Inne formy zabezpieczenia		272	0,0%	

Bank obserwuje szczególnie koncentrację związaną z ograniczeniem ryzyka kredytowego w odniesieniu do zabezpieczania kredytów w postaci hipoteki na nieruchomości ustanowionej na rzecz Banku. Kredyty zabezpieczone na nieruchomości stanowiły na koniec 2019 roku 58,3% łącznego zaangażowania.

Głównym czynnikiem ryzyka związanego z tym zabezpieczeniem jest spadek wartości nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie spłaty.

Powyższy czynnik ryzyka przyczynia się do wzrostu wskaźnika LTV (stosunek wartości kredytu do zabezpieczenia) oraz pogorszenia adekwatności kapitałowej.

Bank identyfikuje, mierzy, monitoruje i raportuje powyższy czynnik ryzyka. Spadek wartości nieruchomości może w istotny sposób pogorszyć sytuację finansową w przypadku zaniechania spłat kredytów i wszczęcia egzekucji z przyjętej hipoteki. Bank posiada Instrukcję zarządzania ryzykiem rezydualnym, umożliwiającą kontrolowanie oraz eliminowanie ryzyka powstałego wskutek niższej efektywności zabezpieczenia niż pierwotnie zakładano.

Zgodnie z Rekomendacją S Komisji Nadzoru Finansowego, Bank monitoruje koncentrację ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ze względu na wskaźnik LTV.

Tabela nr 29 Podział zaangażowania kredytowego ze względu na wskaźnik LTV na dzień 31.12.2019 roku
[w tys. zł]

Przedziały LTV	Wartość zaangażowania kredytowego	Struktura w portfelu EKZH	Ilość kredytów
od 0,00 do 0,75	391 796	93,1%	1 607
od 0,75 do 0,80	8 865	2,1%	29
od 0,80 do 1,00	2 878	0,7%	10
powyżej 1,00	17 463	4,1%	25

Struktura zaangażowania kredytowego uwzględniająca wskaźnik LTV dla portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie prezentuje się korzystnie. W 95,9% kredytów, zabezpieczenie przewyższa wartość zaangażowania.

Jakość portfela kredytowego jest regularnie monitorowana, a w sytuacji potencjalnych problemów ze spłatą zadłużenia nawiązywany jest kontakt w celu zastosowania rozwiązania odpowiedniego do możliwości klienta.

Poniższa tabela przedstawia jakiego rodzaju i w jakiej wysokości Bank zastosował techniki ograniczenia ryzyka kredytowego.

Tabela nr 30 Techniki ograniczenia ryzyka kredytowego stosowane przez Bank na dzień 31.12.2019 roku [w tys. zł]

Kategoria ekspozycji	Ekspozycja po odliczeniu korekt i wartości i rezerw	Techniki ograniczania ryzyka kredytowego z uwzględnieniem efektów substytucyjnych w odniesieniu do ekspozycji						Ekspozycja netto po uwzględnieniu efektów substytucyjnych związanych z ograniczaniem ryzyka kredytowego przed uwzględnieniem współczynników konwersji
		Ochrona kredytowa nierzeczywista wartości skorygowane		Rzeczywista ochrona kredytowa		Substytucja ekspozycji w wyniku ograniczenia ryzyka kredytowego		
		Gwarancje (-)	Kredytowe instrumenty pochodne (-)	Zabezpieczenie finansowe: metoda uproszczona (-)	Inna ochrona kredytowa rzeczywista (-)	(-) Odpływy razem	Wpływy razem (+)	
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	910 593						30 663	941 256
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	283 903							283 903
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	15							15
Ekspozycje wobec instytucji	150 654	-29 812				-29 812		120 842
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	72 118	- 851		- 7 714		-8 565	7 714	71 267
Ekspozycje detaliczne	124 899			-26		-26	26	124 899
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	414 813							414 813
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	22 054							22 054
Ekspozycje kapitałowe	7 785							7 785
Inne pozycje	76 178							76 178
Razem	2 063 012	-30 663		-7 740		-38 403	38 403	2 063 012

XXII. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego – art. 454 Rozporządzenia

Nie dotyczy.

Bank nie stosuje metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

XXIII. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego – art. 455 Rozporządzenia

Nie dotyczy.

Bank nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

Informacja o zasadach zarządzania ryzykiem oraz profilu ryzyka w Banku Spółdzielczym Rzemiosła w Krakowie

1. Ogólny model struktury zarządzania ryzykami w Banku

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach. Na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej, bieżące zarządzanie ryzykiem przez wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku odpowiedzialne za działalność biznesową, zapewniające właściwe stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i bieżące zapewnianie zgodności działania z obowiązującymi przepisami prawa, a także regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi. Na drugi poziom składa się zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie. Na drugi poziom składa się także działalność Zespołu Zarządzania Zgodnością. Trzecią linię obrony stanowi Zespół Audytu Wewnętrznego i Kontroli.

Rola organów Banku w systemie zarządzania ryzykami przedstawia się następująco:

Rada Nadzorcza Banku: sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem, dokonuje przeglądów strategii i procedur szacowania kapitału wewnętrznego oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność. Zatwierdza akceptowalny poziom apetytu i tolerancji na ryzyko Banku określone w politykach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz maksymalne poziomy wskaźników Dtl i LtV. Zatwierdza strategię zarządzania ryzykiem oraz monitoruje jej przestrzeganie.

Komitet Audytu: w zakresie systemu zarządzania ryzykiem odpowiada w szczególności za monitorowanie skuteczności systemu zarządzania ryzykiem. Okresowo analizuje raporty w zakresie systemu zarządzania ryzykiem. Wydaje opinie co do adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem, które przedkładane są Radzie Nadzorczej w celu rocznej oceny sytuacji Banku.

Zarząd Banku: projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej, szacowania kapitału wewnętrznego, utrzymywania odpowiedniego poziomu funduszy własnych. Dokonuje przeglądów strategii i procedur szacowania kapitału wewnętrznego. Zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka. Okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat poziomu ryzyka, na które narażony jest Bank. Odpowiada za opracowanie, przyjęcie i powiązanie Strategii zarządzania bankiem z systemem zarządzania ryzykiem oraz za wdrożenie strategii i polityk w zakresie poszczególnych ryzyk.

Zadania komórek organizacyjnych wykonujących zarządzanie ryzykami istotnymi w działalności Banku – II linia obrony przed ryzykiem, obejmują:

Stanowisko Kontroli Wewnętrznej Banku – opracowuje i raportuje wyniki testowania w zakresie

przestrzegania mechanizmów kontrolnych, przeprowadza testowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w obszarach w których identyfikowany jest brak niezależnego testowania pionowego, realizowanego przez inne komórki organizacyjne, przeprowadza doraźne i problemowe czynności kontrolne w jednostkach i komórkach organizacyjnych na zlecenie Rady Nadzorczej, Zarządu i Prezesa Zarządu Banku, opiniuje projekty regulacji wewnętrznych Banku w zakresie mechanizmów kontrolnych.

Biuro Finansowe – monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawianie i monitorowanie pozycji Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego. Podstawowe zadania Biura w tym zakresie to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom organizacyjnym informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka kredytowego, płynności, stopy procentowej, walutowego, biznesowego, kapitałowego, utraty reputacji, modeli i nadmiernej dźwigni finansowej, weryfikacja istotności ryzyk oraz szacowanie kapitału wewnętrznego. Do zadań Biura należy również opracowywanie regulacji wewnętrznych w tym zakresie.

Biuro Monitoringu Należności i Zabezpieczeń - odpowiada za dokonywanie okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz monitorowanie zabezpieczeń, opracowywanie zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz tworzenia rezerw celowych

Biuro Produktów i Procedur Kredytowych - do podstawowych zadań Biura w zakresie zarządzania ryzykiem należy: projektowanie polityki kredytowej Banku oraz nadzór nad jej realizacją; opracowywanie i weryfikacja procedur produktowych w zakresie kredytów, gwarancji i poręczeń, faktoringu; opracowywanie i wdrażanie wewnętrznych regulacji w zakresie metodologii oceny zdolności kredytowej klientów oraz oceny ryzyka pojedynczego kredytu; opracowywanie i weryfikowanie regulacji w zakresie prawnych form zabezpieczenia należności Banku; testowanie, wdrażanie i administrowanie modeli oceny zdolności kredytowej i oceny ryzyka pojedynczego kredytu.

Zespół Analiz Kredytowych – do podstawowych zadań należy weryfikacja i opiniowanie transakcji kredytowych kierowanych z Oddziałów Banku w tym ocena adekwatności.

Biuro Wierzytelności Trudnych – odpowiada za zarządzanie wierzytelnościami trudnymi; zarządzanie ryzykiem rezydualnym; prowadzi czynności przedegzekucyjne i windykację należności; monitoruje wyniki działań egzekucyjnych; dokonuje przeglądu wierzytelności trudnych z tytułu sytuacji ekonomiczno-finansowej będących w obsłudze Biura; przygotowuje i prowadzi sprzedaż wierzytelności wymagalnych oraz w kategorii straconej; prowadzi nadzór nad procesem restrukturyzacji; odpowiada za opracowywanie regulacji wewnętrznych odnośnie zagadnień z obszaru działania Biura.

Biuro Produktów i Procedur Depozytowych oraz Pozostałych Usług - do podstawowych zadań Biura w zakresie zarządzania ryzykiem należy: projektowanie polityki depozytowej Banku oraz nadzór nad jej realizacją; opracowywanie i weryfikacja procedur produktowych w zakresie depozytów oraz pozostałych usług. Biuro opracowuje i realizuje politykę w zakresie bancassurance.

Zespół Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym– nadzoruje, koordynuje i wykonuje działania w ramach systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym. Kreuje i realizuje politykę Banku w tym zakresie.

Zespół Zarządzania Zgodnością - nadzoruje, koordynuje i wykonuje działania w ramach systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności, odpowiada za kreowanie i realizację polityki Banku w tym zakresie.

Zespół Audytu Wewnętrznego i Kontroli- (III linia obrony przed ryzykiem) przeprowadza badania audytowe obejmujące badanie adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w całej działalności banku, w tym mechanizmów kontroli ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem w Banku obejmuje następujące działania: identyfikacja, pomiar, kontrolowanie, limitowanie, monitorowanie, raportowanie ryzyka, wykonywanie testów warunków skrajnych. Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka reguluje Strategia zarządzania ryzykiem oraz polityki, instrukcje i regulaminy.

Profil ryzyka jaki towarzyszy prowadzonej przez Bank działalności określany został w dokumentach strategicznych (Strategia działania Banku, Analiza strategiczna). Na działalność Banku Spółdzielczego Rzemiosła wpływał duży udział tradycyjnej działalności bankowej, posiadanie pokaźnej bazy depozytowej, lokowanie nadwyżek środków finansowych w bezpieczne instrumenty finansowe. Występujące w Banku ryzyko wynika ze standardowych produktów kredytowych i depozytowych. Bank nie podejmuje działalności handlowej (brak portfela handlowego).

Bank Spółdzielczy Rzemiosła podejmował w 2019 r. działania zmierzające do zapewnienia prowadzenia działalności na bezpiecznym poziomie wynikającym z przyjętych i zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą założeń i celów Strategii działania Banku, Strategii zarządzania ryzykami oraz planu finansowego. Będący odzwierciedleniem profilu ryzyka, poziom limitów dopuszczalnej ekspozycji na ryzyko wynikające z portfela bankowego, stosowana polityka i metody zarządzania ryzykami przyczyniały się do prowadzenia bezpiecznej i rentownej działalności.

Polityka stosowanych zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka.

Na potrzeby zabezpieczania i ograniczania ryzyk istotnych zidentyfikowanych w działalności Banku wykorzystywane są procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania tymi ryzykami, w tym system limitów wewnętrznych ograniczających ryzyko dostosowany do akceptowalnego zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą poziomu ryzyka tj. apetytu i tolerancji na ryzyko, jak również adekwatnie zbudowana struktura organizacyjna oraz plany awaryjne. Monitorowane przestrzegania wyznaczonych limitów i raportowanie do Zarządu oraz Rady Nadzorczej odbywa się w ramach informacji zarządczej w cyklach określonych w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym Rzemiosła w Krakowie. Biura wykonujące czynności zarządzania ryzykami proponują i aktualizują wartości limitów, które następnie zatwierdza Zarząd Banku. Wysokość limitów ustalana jest na poziomie dostosowanym do akceptowalnego przez Radę Nadzorczą poziomu tego ryzyka. Analizy stanowiące podstawę dookreślenia wysokości limitów oraz ich aktualizacji sporządzane są w formie pisemnej. Aktualizacja i weryfikacja limitów przeprowadzana jest w okresach rocznych w ramach weryfikacji procedur wewnętrznych Banku lub w przypadku zmian w otoczeniu rynkowym, jak również skali i złożoności prowadzonej działalności.

Ważnym i nieodzownym elementem warunkującym ograniczanie ryzyka w Banku jest skuteczny system planowania działalności Banku, sporządzania dokumentów o charakterze strategicznym, wykonywania analiz sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku oraz nadzorowania realizacji planów i strategii.

W zakresie ograniczania ryzyka kredytowego oprócz systemu limitów funkcjonują przyjęte metodyki oceny zdolności kredytowej, proces monitorowania jakości ekspozycji kredytowych, monitorowania zabezpieczeń oraz proces zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi. Stosowane lub monitorowane

i raportowane limity wewnętrzne służą zapewnieniu właściwego poziomu ryzyka Banku i stanowią system ostrzegania przed nieplanowanymi zmianami profilu ryzyka Banku.

Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową, Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe i odsetki. Są one tworzone w ścisłej zależności z rozpoznaniem ryzykiem tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia. Wysokość tworzonych rezerw i odpisów aktualizujących związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

Istotnym elementem ograniczania ryzyka kredytowego jest stosowanie prawnych form zabezpieczenia kredytów. Wysokość i rodzaj zabezpieczenia zależą od poziomu ryzyka kredytowego transakcji. Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych. Proces zarządzania ryzykami podlega badaniu i ocenie przez wykonywane audyty wewnętrzne przez Zespół Audytu Wewnętrznego oraz w ramach systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności.

2. Ryzyko kredytowe

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem.

Ryzyko kredytowe to ryzyko potencjalnej straty finansowej z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta. Ryzyko kredytowe dotyczy wszystkich aktywów bilansowych, do których Bank ma tytuł prawny oraz pozycji pozabilansowych. Z uwagi na możliwość poniesienia przez Bank relatywnie dużych strat, ryzyko kredytowe istotnie wpływa na działalność Banku.

Celem strategicznym zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego cechującego się bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości oraz zaspokajaniu potrzeb kredytowych klientów Banku.

W celu zapewnienia odpowiedniej do profilu ryzyka Banku jakości aktywów kredytowych, Bank zarządza: ryzykiem kredytowym, ryzykiem koncentracji kredytowej, ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, ryzykiem rezydualnym, zarządza ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi oraz stosuje określone techniki redukcji ryzyka kredytowego. W Banku stosowane są techniki ograniczania ryzyka kredytowego polegające na pomniejszaniu podstawy tworzenia rezerw celowych, pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych oraz techniki redukcji ryzyka kredytowego – zgodnie z Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

Polityka kredytowa uwzględnia założenia co do stosowanych zabezpieczeń należności kredytowych. Ustanawiane zabezpieczenia muszą korespondować z poziomem ryzyka, związanego z ekspozycją kredytową. Umowy dotyczące zabezpieczeń ekspozycji kredytowych są regularnie monitorowane pod kątem ekonomicznym i prawnym. W celu zmniejszenia ekspozycji Banku na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu prawnego zabezpieczenia stosuje się zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych.

Rozwiązania organizacyjne:

Nadzór nad ryzykiem kredytowym, koncentracji kredytowej i rezydualnym Banku, w tym ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz ryzykiem ekspozycji nieobsługiwanymi i restrukturyzacyjnymi sprawuje Prezes Zarządu.

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym uczestniczą komórki organizacyjne opisane w punkcie 1:

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

Identyfikacja i pomiar ryzyka kredytowego w Banku odbywa się na etapie zarządzania ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego. Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej obejmuje: procedury, praktyki, mechanizmy kontroli wewnętrznej składające się na metodykę oceny ryzyka kredytowego przed udzieleniem kredytu oraz w trakcie trwania umowy kredytowej, stosowanie metodyki oceny zdolności kredytowej, bieżący monitoring ustanowionych zabezpieczeń kredytowych, przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych, windykację i restrukturyzację oraz nadzór nad kredytami zagrożonymi, kontrolę procesu kredytowego, okresowy monitoring sytuacji finansowej podmiotów, w których Bank jest zaangażowany kapitałowo, przestrzeganie limitów jednostkowych koncentracji ekspozycji kredytowych. Zasady bezpiecznej identyfikacji i pomiaru ryzyka kredytowego w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego obejmuje: analizę wykorzystania przyjętych limitów wewnętrznych, pomiar i ocenę jakości ekspozycji kredytowych, ocenę poziomu i adekwatności rezerw oraz identyfikację czynników ryzyka, dywersyfikację ryzyka, strukturę i poziom koncentracji ekspozycji kredytowych, analizę poziomu pokrycia ekspozycji kredytowych zabezpieczeniami, w tym kształtowanie się wskaźnika LtV poprzez strukturę przedziałów wartości, analizę poziomu Dtl dla DEK, analizę rodzaju i skali odstępstw od ogólnych warunków kredytowania, informację o portfelu kredytów nieobsługiwanych i zrestrukturyzowanych, ocenę procesu monitorowania ekspozycji kredytowych, analizę wyników działań windykacyjnych, pomiar i analizę kwot odzyskanych, ocenę realizacji założeń Polityki kredytowej w tym w zakresie dotyczącym portfeli DEK, EKZH oraz w zakresie koncentracji kredytowej, zachowanie apetytu i tolerancji na ryzyko, analizę struktury terminowej źródeł finansowania ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie i analizę płynności długoterminowej, wahania cen na rynku nieruchomości, weryfikacja wiarygodności wykorzystywanej bazy danych o rynku nieruchomości AMRON, analizy otoczenia gospodarczego w celu oszacowania wpływu na zidentyfikowane obszary i poziom ryzyka koncentracji, testy warunków skrajnych ekspozycji kredytowych.

Raportowanie ryzyka kredytowego odbywa się, w ramach systemu informacji zarządczej, który określa termin i częstotliwość sporządzania raportów oraz odbiorców.

Profil i akceptowalny poziom ryzyka kredytowego

Występujące w Banku ryzyko kredytowe wynika ze standardowych produktów kredytowych. Bank nie oferuje klientom kredytów walutowych, którzy nie posiadają wpływów z działalności gospodarczej w tych walutach lub nie korzystają z produktów bankowych zabezpieczających spłatę kredytu przed ryzykiem kursowym.

Łączna wartość wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe wyniosła 48.185 tys. zł i w związku z tym alokacja kapitału na to ryzyko ukształtowała się na poziomie 46,1% czyli poniżej limitu wyznaczonego w Polityce kapitałowej Banku na poziomie maks. 49,6% będącego miarą apetytu na ryzyko kredytowe wyznaczony przez Radę Nadzorczą.

W Banku obowiązywały były przestrzegane limity tolerancji na ryzyko dla maksymalnego poziomu LtV zgodnego z Rekomendacją S KNF, limit tolerancji na ryzyko dla maksymalnego wskaźnika Dtl w wysokości 65% oraz limit maksymalnego okresu kredytowania.

Poziom ryzyka kredytowego przedstawiono w załączniku nr 3.

2.1. Zarządzanie ryzykiem koncentracji

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Ryzyko koncentracji jest to zagrożenie wynikające z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych klientów, grup powiązanych klientów, działających w tym samym sektorze gospodarki, prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami, podmiotów należących do

grupy kapitałowej banku, z tytułu stosowanych technik ograniczenia ryzyka kredytowego oraz dużych pośrednich ekspozycji kredytowych, takich jak pojedynczy wystawca zabezpieczenia, charakteryzujących się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka banku.

Bank zarządza ryzykiem koncentracji dla wszystkich pozycji aktywów i zobowiązań pozabilansowych powodujących ryzyko koncentracji, w tym następujących kategorii ekspozycji: ekspozycje kredytowe, udzielone gwarancje, instrumenty finansowe, ekspozycji wobec banków.

Zarządzanie ryzykiem koncentracji jest realizowane w Banku zgodnie z wymogami Rekomendacji C i obejmuje działania polegające na dywersyfikacji ryzyka poprzez stosowanie limitów zaangażowań zgodnie z ustawą Prawo bankowe, limitów dużych koncentracji zgodnie z Rozporządzeniem CRR, badaniu jakości portfela i poziomu rezerw, przeprowadzaniu testów warunków skrajnych, przedsięwzięciach organizacyjno-kadrowych, dostępie do wiarygodnych informacji.

Polityka Banku w zakresie zarządzania ryzykiem koncentracji w ramach działalności na hurtowym rynku kredytowym zakłada, że celem zarządzania jest podejmowanie działań obniżających ryzyko przy założeniu rezygnacji z przyjmowania zabezpieczeń, co stanowi standard tego segmentu rynku. W celu ograniczenia ryzyka nadmiernego zaangażowania w lokaty w Bankach współpracujących operacyjnie i pozostałych, część środków inwestowana jest w instrumenty finansowe rynku pieniężnego i kapitałowego. Inwestowanie wolnych środków odbywa się w ramach limitów ustalonych w odrębnych procedurach wewnętrznych Banku. Głównymi przesłankami, jakimi kierują się osoby zarządzające aktywami przy wyborze sposobu inwestowania wolnych środków są rentowność inwestycji, potrzeby płynności i poziom ryzyka.

Rozwiązania organizacyjne

Do monitorowania ustalonych limitów zaangażowań zobowiązane jest Biuro Finansowe oraz Zespół Skarbu w zakresie monitorowania poziomu zaangażowania w poszczególne instrumenty i podmioty ze względu na ustalone limity. W proces zostali włączeni pracownicy kredytowi mający za zadanie stosowanie się do wewnętrznych procedur identyfikacji koncentracji i ewidencji podmiotów w systemie informatycznym.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

System identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka koncentracji jest częścią zarządzania ryzykiem kredytowym. Bank stosuje zasadę uwzględniania wszystkich istotnych czynników ryzyka, zgodnie z rekomendacją C, m.in. czynniki wewnętrzne, zmiany w otoczeniu, dokonuje analizy wszystkich rodzajów działalności, wdraża metody i stosuje narzędzia umożliwiające ich identyfikację. Istotną rolę w identyfikacji ryzyka koncentracji pełnią Oddziały Banku, dotyczy to w szczególności identyfikacji grup klientów powiązanych.

Raportowanie ryzyka koncentracji odbywa się na podstawie raportów z ryzyka kredytowego. Zarząd określił zakres i częstotliwość raportowania, odbiorców raportów oraz komórki odpowiedzialne za ich sporządzanie w ramach systemu informacji zarządczej. Rada Nadzorcza otrzymuje syntetyczną informację na temat ryzyka kredytowego, w tym koncentracji.

2.2. Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH)

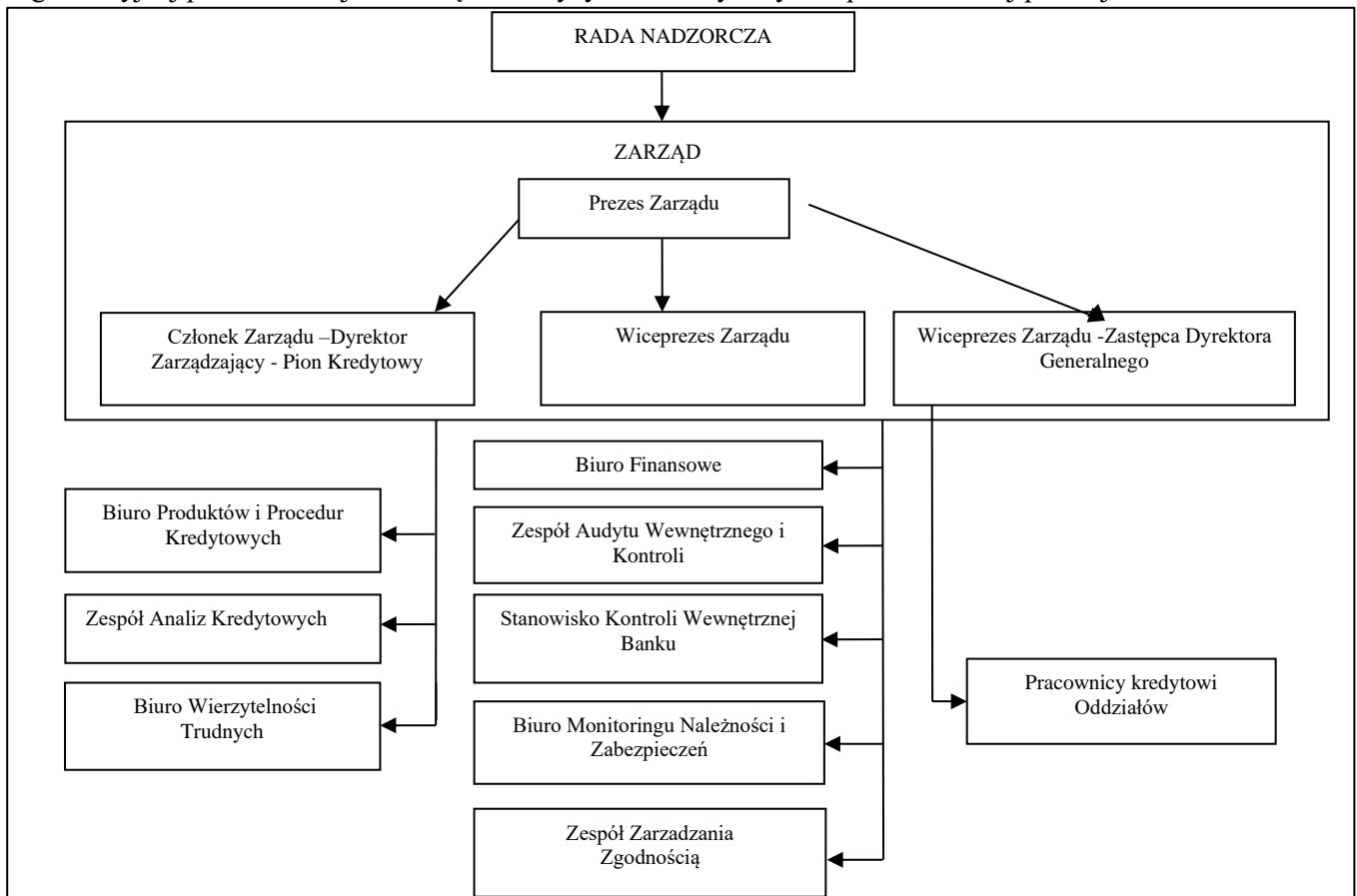
Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Podstawowym celem zarządzania EKZH jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej działalności Banku w obszarze ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w długoterminowej perspektywie, z uwzględnieniem różnic wynikających z charakterystyki finansowanego podmiotu oraz charakterystyki nieruchomości stanowiącej przedmiot zabezpieczenia.

Z finansowaniem przez Bank ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie związane jest ryzyko kredytowe dotyczące m.in. nadmiernego zaangażowania Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie, zmian cen nieruchomości, spadku jakości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, nagłych i nieoczekiwanych zmian rynkowych stóp procentowych.

Rozwiązania organizacyjne

Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie odbywa się w ramach struktury organizacyjnej przewidzianej dla zarządzania ryzykiem kredytowym zaprezentowanej poniżej:

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

System identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie jest częścią systemu zarządzania ryzykiem kredytowym. Proces jest zgodny z wymaganiami Rekomendacji S KNF. Identyfikacja i pomiar ryzyka odbywa się na etapie zarządzania ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego. W odniesieniu do pojedynczej transakcji obejmuje proces akceptacji ryzyka transakcji, który zapewnia obiektywną ocenę zdolności kredytowej i wiarygodności wszystkich osób zobowiązanych do spłaty ekspozycji kredytowej. W przypadku klientów detalicznych badanie poziomu wskaźnika Dtl odnoszącego się do relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania kredytowe do dochodów klientów detalicznych. W analizie kredytowej uwzględnia się wszystkie elementy mające wpływ na zdolność kredytową osób zobowiązanych do spłaty oraz ocenę zdolności i wiarygodności kredytowej wszystkich osób zobowiązanych do spłaty zobowiązania. Na proces udzielenia kredytu składa się zgromadzenie dokumentacji niezbędnej do pełnej oceny ryzyka związanego ze spłatą zadłużenia. Bank korzysta z zewnętrznych baz danych, narzędzi analitycznych i systemów informacyjnych, dla określenia i weryfikacji poziomu ryzyka związanego z jednostkowymi ekspozycjami

kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie, w tym wspierających ocenę zdolności i wiarygodności kredytowej klientów.

Zakres przedmiotowy identyfikacji i pomiaru ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego obejmuje: poziom i dynamikę zaangażowania kredytowego w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie, strukturę tego portfela kredytowego, jakość ekspozycji kredytowych, wykorzystanie i przestrzeganie przyjętych limitów, wpływ zmian stóp procentowych na jakość portfela, poziom wskaźnika LtV dla portfela i adekwatność rezerw, wyniki procesu monitorowania ekspozycji, wyniki działań windykacyjnych, poziom pokrycia ekspozycji kredytowych zabezpieczeniami (w szczególności hipotecznymi), realizację założeń Polityki, tolerancje na ryzyko, analiza struktury terminowej źródeł finansowania ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie i analiza płynności długoterminowej analizę rynku nieruchomości. Raportowanie ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie odbywa się w ramach systemu informacji zarządczej, zasadniczo w cyklach kwartalnych do Zarządu Banku i w cyklu rocznym do Rady Nadzorczej. Pewne typy raportów wykonywane są z roczną (realizacja polityki) i (testy warunków skrajnych, analizy źródeł długoterminowego finansowania).

2.3. Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej działalności Banku w obszarze detalicznych ekspozycji kredytowych w długoterminowej perspektywie, z uwzględnieniem wrażliwości na zmiany warunków otoczenia oraz oddziaływania na poziom ryzyka, poprzez właściwy dobór klientów.

Rozwiązania organizacyjne

W Banku funkcjonuje scentralizowany system zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych. System zarządzania ryzykiem kredytowym jest elementem systemu zarządzania podstawowymi ryzykami, a schemat struktury organizacyjnej zarządzania ryzykiem przedstawiono w punkcie 2.2.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

System identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych jest częścią systemu zarządzania ryzykiem kredytowym. Odbywa się na etapie zarządzania ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego. Identyfikacja, pomiar i akceptacja ryzyka z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych przed udzieleniem kredytu obejmuje: proces akceptacji ryzyka transakcji, który zapewnia obiektywną ocenę zdolności kredytowej klientów detalicznych do spłaty zobowiązania oraz ocenę wiarygodności kredytowej osób zobowiązanych do spłaty ekspozycji kredytowej, badanie poziomu wskaźnika DtI odnoszącego się do relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania kredytowe do dochodów klientów detalicznych, uwzględnianie w analizie kredytowej wszystkich elementów mających wpływ na zdolność kredytową osób zobowiązanych do spłaty, ocenę zdolności i wiarygodności kredytowej wszystkich osób zobowiązanych do spłaty zobowiązania, zakres wymaganej dokumentacji klienta detalicznego niezbędnej do pełnej oceny ryzyka związanego ze spłatą zadłużenia, korzystanie z wewnętrznych i zewnętrznych baz danych w celu weryfikacji poziomu zadłużenia klientów detalicznych i historii spłat.

Proces jest zgodny z wymaganiami Rekomendacji T KNF.

Zakres przedmiotowy identyfikacji i pomiaru ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego obejmuje: jakość ekspozycji kredytowych, poziom i adekwatność rezerw,

wykorzystanie i przestrzeganie przyjętych limitów, wyniki działań windykacyjnych, realizację założeń Polityki i zachowanie tolerancji na ryzyko.

Raportowanie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych odbywa się na podstawie raportów z ryzyka kredytowego. Zarząd określił zakres i częstotliwość raportowania (miesięczną i kwartalną), odbiorców raportów oraz komórki odpowiedzialne za ich sporządzanie w ramach systemu informacji zarządczej. Rada Nadzorcza otrzymuje syntetyczną informację na temat ryzyka kredytowego, w tym ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych w okresach kwartalnych.

2.4. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Stosowanie technik redukcji ryzyka kredytowego wiąże się z ryzykiem rezydualnym, które powstaje wskutek niższej efektywności zabezpieczenia niż pierwotnie zakładano. Celem zarządzania ryzykiem rezydualnym w Banku jest monitorowanie ryzyka rezydualnego w banku, zapewnienie skuteczności technik redukcji ryzyka kredytowego oraz eliminowania ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych.

Rozwiązania organizacyjne

Zarządzanie ryzykiem rezydualnym odbywa się w ramach struktury organizacyjnej przewidzianej dla zarządzania ryzykiem kredytowym, nadzór nad ryzykiem rezydualnym sprawuje Prezes Zarządu. W procesie zarządzania ryzykiem rezydualnym poza organami i komórkami wskazanymi w punkcie 1, uczestniczą następujące komórki organizacyjne:

Oddziały Banku: uczestniczą w procesie udzielania ekspozycji kredytowych, ich zabezpieczania, a także windykacji zgodnie z procedurami obowiązującymi w Banku.

Kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych: dokonują kontroli funkcjonalnej oraz sprawują nadzór nad ustanawianiem i monitorowaniem zabezpieczeń.

Wszyscy pracownicy uczestniczący w procesie kredytowym: są odpowiedzialni za przestrzeganie procedur wewnętrznych Banku, obejmujących procedury związane z ustanawianiem i monitorowaniem zabezpieczeń.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

System identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka rezydualnego wykorzystuje dane gromadzone w ramach systemu zarządzania ryzykiem kredytowym. Do podstawowych elementów procesu zarządzania ryzykiem rezydualnym w Banku należy: identyfikacja czynników ryzyka rezydualnego, określenie poziomu ryzyka rezydualnego, raportowanie w sprawie ryzyka rezydualnego, podejmowanie czynności mających na celu ograniczanie ryzyka rezydualnego, monitorowanie ryzyka, kontrola procesu zarządzania ryzykiem rezydualnym. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym odbywa się w dwóch obszarach: w zakresie pojedynczej zabezpieczonej ekspozycji kredytowej, w odniesieniu do portfela ekspozycji kredytowych. W zakresie pojedynczej zabezpieczonej ekspozycji kredytowej Bank monitoruje: jakość i wartość przyjmowanych zabezpieczeń przed udzieleniem kredytu oraz w trakcie trwania umowy kredytowej, jakość i wartość zabezpieczeń w formie hipoteki na nieruchomości (wskaźnik LTV), ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczeń na nieruchomości mieszkalnej, dostosowanie umów ochrony kredytowej i umów ekspozycji kredytowej w zakresie terminów, ubezpieczenie zabezpieczeń rzeczowych będących podstawą stosowania technik redukcji ryzyka kredytowego, stopień odzysku zaangażowanych przez Bank środków z nieruchomości. W odniesieniu do portfela ekspozycji kredytowych Bank monitoruje: zmiany cen nieruchomości, wskaźniki koncentracji z tytułu jednego rodzaju lub jednego dostawcy zabezpieczenia, wskaźniki jakości kredytów, ze szczególnym uwzględnieniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie, wskaźniki pokrycia ekspozycji zagrożonych rezerwami, efekty działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych, przestrzeganie wewnętrznych regulacji przez pracowników kredytowych – w ramach

sprawowania kontroli wewnętrznej, zasad w zakresie tworzenia rezerw celowych oraz wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego,

Raportowanie w sprawie ryzyka rezydualnego do Zarządu i Rady Nadzorczej odbywa się w cyklach i zakresie ujętym w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej. Za opracowanie raportów odpowiedzialne jest Biuro Wierzytelności Trudnych. Przyjęty przez Zarząd raport dotyczący poziomu ryzyka rezydualnego przekazywany jest pozostałym komórkom organizacyjnym Banku określonym w regulacjach wewnętrznych.

2.5. Zarządzanie ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Głównym celem działania Banku w obszarze zarządzania ryzykiem restrukturyzacji i windykacji jest poprawa jakości portfela kredytowego. Podstawowymi założeniami strategii w procesie zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi oraz aktywami przejętymi w drodze postępowania egzekucyjnego jest: ustalenie: zasad i zakresu identyfikacji ryzyka, zasad i zakresu monitorowania i raportowania, działań zmierzających do ograniczenia/zmniejszenia wolumenu ekspozycji nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi, określenie realistycznych założeń obniżenia poziomu tych ekspozycji oraz zapewnienie odpowiedniej jakości zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi, restrukturyzowanymi.

Rozwiązania organizacyjne

Struktura organizacyjna, obowiązujące regulacje wewnętrzne, zasoby IT oraz zatrudnieni pracownicy umożliwiają Bankowi prawidłowe zarządzanie ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi poprzez podejmowanie wszelkich dostępnych działań zmierzających do ograniczenia ekspozycji NPE.

Jednostkami organizacyjnymi biorącymi udział w procesie zarządzania ekspozycjami NPE poza organami i komórkami wskazanymi w punkcie 1 są:

Oddziały Banku: prowadzą czynności przedegzekucyjne i windykację należności w zakresie określonym dla Oddziału, opracowują wnioski o restrukturyzację ekspozycji kredytowych, wnioskuje w sprawach dotyczących należności nieściągalnych, przedawnionych lub umorzonych wykonują czynności monitoringu ekspozycji kredytowych Klienta z tytułu sytuacji ekonomiczno – finansowej dotyczącego wierzytelności w obsłudze Oddziału oraz zabezpieczeń tych ekspozycji kredytowych.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

Strategia zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi, restrukturyzowanymi oraz aktywami przejętymi w drodze postępowania egzekucyjnego stanowi wytyczne umożliwiające Bankowi wykrywanie, pomiar, zarządzanie, monitorowanie i ograniczenie ekspozycji nieobsługiwanymi poprzez m.in. działania służące zaradzeniu NPE. Podejmowane przez Bank działania w zakresie zarządzania NPE, polegają na: prawidłowej wycenie zabezpieczeń, poprzez określenie ich właściwego poziomu i wartości, identyfikacji sygnałów wczesnego ostrzegania, podejmowaniu działań restrukturyzacyjnych zapewniających powrót ekspozycji nieobsługiwanymi do ekspozycji obsługiwanych, tworzeniu adekwatnych rezerw celowych i odpisów, odzyskiwaniu środków w drodze postępowań sądowych, egzekucyjnych w tym przejęcia w drodze postępowania egzekucyjnego, zarządzaniu aktywami przejętymi przez Bank oraz ich jak najszybszej sprzedaży, monitorowaniu skuteczności działań w zakresie zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi, restrukturyzowanymi i aktywami przejętymi za dług. Cele do osiągnięcia w zakresie zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi prezentowane są w rocznym planie finansowym Banku

Proces raportowania określono w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej.

3. Ryzyko płynności i finansowania

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Ryzyko płynności – zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat. Obejmuje również ryzyko finansowania, czyli zagrożenie niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez bank ze zobowiązań finansowych, takich jak płatności i zabezpieczenia, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio- i długoterminowej, bądź w całości, bądź związane z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.

Głównym celem zarządzania płynnością w Banku jest zapewnienie możliwości realizowania zobowiązań na bazie dziennej, zdolności do utrzymania płynności w krótkim, średnim i długim okresie zarówno w warunkach normalnych, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych ograniczających dostęp do źródeł finansowania. Płynność jest jednym z najważniejszych aspektów działalności, a jej utrzymanie na odpowiednim poziomie, podstawą egzystencji Banku. Płynność zapewniona jest przez posiadane środki pieniężne oraz możliwość zamiany niektórych składników aktywów na pieniądź. Polityka stosowana przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem płynności polega na dążeniu do utrzymania optymalnej struktury aktywów i pasywów zapewniającej konkurencyjność na rynku, osiągnięcie zaplanowanego wyniku finansowego przy jednoczesnym zabezpieczeniu odpowiedniego poziomu płynności dla poszczególnych przedziałów płatności aktywów i pasywów. Realizacja polityki zarządzania płynnością następuje poprzez: utrzymanie poziomu aktywów zapewniającego regulowanie wszystkich zobowiązań w umownych terminach, nadwyżki płynności złożonej z wolnych od obciążeń wysokiej jakości aktywów umożliwiającej przetrwanie różnorodnych zdarzeń kryzysowych, zapewnienie stabilnych, zdywersyfikowanych źródeł finansowania o odpowiedniej jakości, optymalne zarządzanie środkami płynnymi, w tym nadwyżkami środków finansowych.

Rozwiązania organizacyjne

W procesie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w Banku Spółdzielczym Rzemiosła, poza organami i komórkami organizacyjnymi wskazanymi w punkcie 1 do niniejszej informacji, uczestniczą również:

Zespół Skarbu: odpowiada za zarządzanie natychmiastową i bieżącą płynnością poprzez monitorowanie przepływów na rachunkach bieżących Banku, przewiduje potrzeby płynnościowe Banku zarówno w normalnych warunkach rynkowych jak i w warunkach kryzysowych oraz alternatywne źródła płynności, dokonuje transakcji w zakresie depozytów i lokat międzybankowych w złotych i walutach obcych, zakupu bonów skarbowych, pieniężnych, obligacji skarbowych i NBP oraz inwestycji w obligacje komunalne i komercyjne, odpowiada za utrzymanie i skład portfela aktywów płynnych na poziomie zapewniającym pokrycie bieżących i przyszłych rozliczeń Banku oraz dokonuje transakcji związanych z zabezpieczaniem płynności, planuje zapotrzebowanie, a także zabezpieczenie środków w zakresie płynności śróddziennej, w celu zapewnienia bieżącego wykonania przez Bank zobowiązań płatniczych i rozliczeniowych – zarówno w warunkach normalnych, jak i w warunkach skrajnych, odpowiada za lokowanie nadwyżki środków niezaangażowanych w działalność kredytową kierując się między innymi przyjętymi limitami w zakresie koncentracji środków finansowych w dany podmiot/emitenta lub instrument, zarządza rachunkiem nostro w NBP w tym poziomie rezerwy obowiązkowej, przeprowadza test warunków skrajnych płynności śróddziennej.

Biuro Rachunkowo-Podatkowe: prowadzi ewidencję księgową zakupionych instrumentów w odpowiednim module systemu finansowo-księgowego umożliwiającym naliczanie memoriałowo w okresach miesięcznych należnych odsetek oraz rozliczania premii i dyskonta, sporządza sprawozdanie w zakresie wskaźników LCR i NSFR.

Biuro Kasowo-Skarbcowe: kontroluje utrzymywanie limitów kasowych, sporządza dzienny raport zmian stanu gotówki w kasach i skarbcach, sporządza wykaz informacji na potrzeby Planu awaryjnego.

Zespół Wsparcia Sprzedaży: dokonuje księgowania zakupionych instrumentów rynku pieniężnego i kapitałowego, księguje zmiany w wycenie posiadanych instrumentów finansowych.

Inne jednostki i komórki organizacyjne mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem płynności obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, raportowania zdarzeń generujących ryzyko. Role i zadania wykonywane komórki organizacyjne w ramach obszaru ryzyka płynności i finansowania określone są w instrukcjach wewnętrznych Banku odnoszących się do ryzyka płynności i finansowania.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka płynności i finansowania

W celu ograniczania ryzyka płynności i finansowania w Banku obowiązują zasady zarządzania tym ryzykiem określone w procedurach wewnętrznych. Za pomiar, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ekspozycji Banku na ryzyko płynności i finansowania odpowiada Biuro Finansowe. Proces zarządzania ryzykiem płynności obejmuje identyfikację, pomiar i ocenę ryzyka płynności, w tym: określenie potrzeb płynnościowych, źródeł płynności, pomiar i ocenę przyszłych przepływów środków pieniężnych, analizę luki oraz akceptację ryzyka, w tym określenie apetytu i tolerancji na ryzyko Banku, przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

Ponadto na ten proces składa się wybór i wdrożenie metod ograniczania ryzyka płynności, w tym stosowanie limitów, zabezpieczenie ryzyka poprzez utrzymywanie nadwyżki środków płynnych a tak że zabezpieczeń płynności, opracowanie planów awaryjnych, opracowanie i planowanie strategii finansowania, monitorowanie, raportowanie i kontrolę ryzyka płynności.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem płynności jest realizowanie zobowiązań na bazie bieżącej, zdolności do utrzymania płynności w krótkim, średnim i długim okresie zarówno w warunkach normalnych, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych ograniczających dostęp do źródeł finansowania.

Polityka stosowana przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem płynności polega na dążeniu do utrzymania optymalnej struktury aktywów i pasywów zapewniającej konkurencyjność na rynku, osiągnięcie zaplanowanego wyniku finansowego przy jednoczesnym zabezpieczeniu odpowiedniego poziomu płynności dla poszczególnych przedziałów płatności aktywów i pasywów.

Realizacja polityki zarządzania płynnością następuje poprzez:

- 1) utrzymanie poziomu płynności zapewniającego regulowanie wszystkich zobowiązań w umownych terminach;
- 2) utrzymanie nadwyżki płynności złożonej z wolnych od obciążeń wysokiej jakości aktywów umożliwiającej przetrwanie różnorodnych zdarzeń kryzysowych;
- 3) zapewnienie stabilnych, zdywersyfikowanych źródeł finansowania o odpowiedniej jakości;
- 4) optymalne zarządzanie środkami płynnymi, w tym nadwyżkami środków finansowych.

Proces zarządzania ryzykiem płynności obejmuje:

- 1) identyfikację, pomiar i ocenę ryzyka płynności, w tym:
 - a) określenie potrzeb płynnościowych;
 - b) określenie źródeł płynności;
 - c) pomiar i ocenę przyszłych przepływów środków pieniężnych;
 - d) analizę luki.
- 2) akceptację ryzyka, w tym:
 - a) określenie tolerancji na ryzyko zgodnej z apetytem na ryzyko Banku,
 - b) przeprowadzanie testów warunków skrajnych.
- 3) wybór i wdrożenie metod ograniczania ryzyka płynności, w tym:
 - a) stosowanie limitów,
 - b) zabezpieczanie ryzyka poprzez utrzymywanie nadwyżki środków płynnych, a także zabezpieczeń płynności,
 - c) opracowanie planów awaryjnych,
 - d) opracowanie i planowanie strategii finansowania.

- 4) monitorowanie i kontrolę ryzyka płynności.
- 5) raportowanie.

Bank mierzy i monitoruje płynność finansową za pomocą:

- 1) Nadzorczych miar płynności zgodnie z uchwałą 386/2008 KNF.
- 2) Wskaźnika LCR zgodnie z rozporządzeniem delegowanym komisji (UE) 2015/61 oraz wskaźnika stabilnego finansowanie NSFR.
- 3) Luki płynności – zestawienia niedopasowania terminów płatności aktywów i pasywów.
- 4) Stabilności bazy depozytowej oraz wielkości osadu we wkładach.
- 5) Wskaźników płynności i struktury bilansu.
- 6) Zrywalności i odnawialności depozytów oraz wcześniejszych spłat kredytów.
- 7) Koncentracji depozytów.
- 8) Przepływu środków na rachunku bieżącym Banku oraz prognozy stanów kasowych.
- 9) Pogłębionej analizy płynności długoterminowej.
- 10) Testów warunków skrajnych.

Płynność rozpatrywana jest w następujących horyzontach czasowych:

- 1) płynność natychmiastowa – w okresie najbliższego dnia,
- 2) płynność bieżąca – w okresie do 7 dni,
- 3) płynność krótkoterminowa – w okresie do 1 miesiąca,
- 4) płynność średnioterminowa – w okresie 1 – 12 miesięcy,
- 5) płynność długoterminowa – w okresie powyżej 12 miesięcy

Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymuje syntetyczną informację na temat poziomu ryzyka płynności na jakie narażony jest Bank w okresach określonych w instrukcji SIZ. Informacja ta ma formę pisemną i obejmuje w szczególności informację o profilu ryzyka płynności, o realizacji polityki zarządzania ryzykiem płynności w zakresie apetytu i tolerancji na ryzyko, wykorzystanie wskaźników i limitów, poziom bufora aktywów płynnych oszacowany na podstawie przeprowadzonych testów warunków skrajnych.

Profil i akceptowalny poziom ryzyka płynności i finansowania

Podstawowym źródłem finansowania działalności Banku jest baza depozytowa, głównie środki pozyskiwane od sektora niefinansowego, a nadwyżki środków finansowych Bank lokuje głównie w bezpieczne, dłużne instrumenty skarbowe, instrumenty Banku Centralnego oraz lokaty terminowe w innych bankach. Bank monitoruje ryzyko koncentracji płynności, które stanowi jedno ze źródeł ryzyka płynności i finansowania.

Wielkość apetytu na ryzyko płynności określana jest poprzez limit alokacji kapitału wewnętrznego na to ryzyko. Zgodnie z Polityką kapitałową limit ten wynosi 1% funduszy własnych. Tolerancja na ryzyko określana jest natomiast poprzez następujące wskaźniki: wskaźnik pokrycia wypływów netto LCR oraz wskaźnik stabilnego finansowania (płynności długoterminowej) NSFR. W celu utrzymania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniu na środki płynne w sytuacjach kryzysowych, Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych oraz dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być wykorzystane jako źródło środków płynnych.

Szczegółowe zestawienie aktywów i pasywów wg urealnionych terminów zapadalności zgodnie z stanem na 31.12.2019r. [w tys. zł]

	A,vista	pow. 1 dnia do 7 dni	pow. 7 dni do 1 m-ca	pow. 1 do 3 m-cy	pow. 3 do 6 m-cy	pow. 6 do 12 m-cy	pow. 12 m-cy
Aktywa	95 309	656 129	-30 166	17 198	14 851	75 788	987 464

Pasywa	405 683	13 151	66 391	81 008	80 370	69 157	1 215 405
Luka	-310 374	642 978	-96 557	-63 810	-65 519	6 631	-227 941
Luka skumulowana	-310 374	332 604	236 047	172 237	106 718	113 349	-114 592

Utrzymywana przez Bank nadwyżka płynności kontrolowana jest za pomocą wskaźników zabezpieczenia płynności. Aktywa płynne na koniec grudnia stanowiły 50,5% sumy bilansowej i o ponad 150% przewyższały średnią miesięczną wartość depozytów niestabilnych. Wartość aktywów płynnych utrzymuje się na bezpiecznym poziomie niezagrażającym zachwianiu płynności Banku. Poziom aktywów płynnych oraz nadwyżki płynności utrzymywanej w celu pokrycia nagłego zwiększenia zapotrzebowania na płynność w krótkim horyzoncie czasowych kształtowała się w 2019 roku na poziomie adekwatnym w stosunku do rozmiarów prowadzonej przez Bank działalności. W Banku funkcjonuje Plan awaryjny na wypadek zachwiania płynności finansowej, który określa zasady monitorowania czynników stanowiących oznaki zagrożenia płynności, oceny zdolności do zaspokajania potrzeb płynnościowych w przypadku zaistnienia niekorzystnych wydarzeń, jak również tryb postępowania mający na celu utrzymanie płynności Banku w sytuacjach zagrożenia płynności oraz w sytuacjach kryzysowych. Funkcjonujący w Banku Plan awaryjny na wypadek zachwiania płynności finansowej jest zintegrowany z ciągłym procesem analizy ryzyka płynności w Banku, a także z założeniami oraz rezultatami testów warunków skrajnych. W 2019 r. nie wystąpiły czynniki warunkujące wprowadzenie Planu awaryjnego na wypadek zachwiania płynności finansowej Banku. Przeprowadzone testy warunków skrajnych w ramach zarządzania płynnością finansową Banku wykazały, że najbardziej niekorzystny wpływ na płynność Banku może mieć odpływ depozytów stanowiących stabilne źródło finansowania. Górną granicę akceptowalnego w Banku poziomu ryzyka płynności i finansowania, z którego wynika tolerancja ryzyka płynności i finansowania do którego dostosowany jest system limitów ostrożnościowych stanowią: wskaźnik pokrycia płynności LCR, wskaźnik stabilnego finansowania NSFR.

Bank stosuje techniki ograniczania ryzyka płynności o charakterze organizacyjnym, proceduralnym oraz kontrolnym m.in. polegające na:

- 1) opracowaniu struktury organizacyjnej Banku, odpowiadającej profilowi ryzyka i skali działania,
- 2) zapewnieniu, by kierownictwo otrzymywało bieżące i adekwatne informacje o poziomie płynności,
- 3) zapewnieniu, by system informacyjny i informatyczny w Banku pozwalał na codzienny pomiar, monitorowanie i raportowanie o poziomie płynności,
- 4) określeniu polityki informacyjnej dotyczącej sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku i sposobu ich przekazywania do publicznej wiadomości,
- 5) opracowaniu i wdrożeniu regulacji wewnętrznych zapewniających jednolitą definicję płynności oraz opracowanie zasad identyfikacji, pomiaru, redukcji i monitorowania ryzyka płynności
- 6) opracowaniu scenariuszy warunków skrajnych dla wariantu wewnętrznego, systemowego oraz łączącego dwa powyższe,
- 7) stworzeniu planów awaryjnych, uwzględniających różne scenariusze rozwoju niekorzystnych sytuacji, w tym planu awaryjnego na wypadek kryzysu płynności wewnątrz Banku, planu awaryjnego na wypadek kryzysu płynności całego systemu bankowego, planu awaryjnego banku na wypadek realizacji scenariusza wynikającego z wariantu łączącego dwa powyższe przy czym scenariusze użyte do budowy planów awaryjnych są spójne ze scenariuszami testów warunków skrajnych,
- 8) przeprowadzeniu szkoleń wśród pracowników odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem płynności oraz pozostałych pracowników w zakresie, w jakim generują ryzyko płynności,
- 9) ujęciu w procedurach kontroli wewnętrznej zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem płynności.

W celu identyfikacji i określeniu ilościowemu ekspozycji Banku na możliwe przyszłe napięcia płynnościowe, pozycję płynnościową, rentowność i wypłacalność Bank przeprowadza testy warunków skrajnych.

1. Testy warunków skrajnych przeprowadzane są w postaci:

- 1) analizy wrażliwości,
- 2) analiz scenariuszowych,
- 3) testu odwróconego

Bank rozpatruje następujące scenariusze sytuacji kryzysu płynności, które obejmują:

- 1) kryzys płynności wewnątrz Banku,
- 2) kryzys płynności w systemie bankowym,
- 3) kryzys łączący oba powyższe scenariusze kryzysu płynności.

2. Wyniki testów warunków skrajnych są wykorzystywane:

- 1) w strategii/polityce zarządzania ryzykiem płynności,
- 2) w procedurach zarządzania ryzykiem płynności,
- 3) do ustalania limitów wewnętrznych,
- 4) jako podstawa do podjęcia działań naprawczych bądź mających na celu ograniczenie ekspozycji Banku,
- 5) do dostosowania profilu płynnościowego Banku do przyjętej tolerancji ryzyka,
- 6) do oceny adekwatności bufora aktywów płynnych,
- 7) jako istotny wkład w proces układania awaryjnego planu płynności Banku oraz określenia strategii i taktyki działania na wypadek pojawienia się warunków skrajnych płynności,
- 8) jako element codziennej praktyki zarządzania ryzykiem,

W 2019 roku Bank prowadził swoją działalność w ramach przyjętego apetytu i tolerancji na ryzyko przestrzegając postanowień uchwały KNF nr 386/2008 oraz zapisów Rozporządzenia 575/2013z dnia 26.06.2013 r. Przyjęte w Banku limity płynności krótkoterminowej oraz ogólne limity ostrożnościowe w zakresie ryzyka płynności i finansowania w trakcie całego 2019 r. zostały zachowane.

Poniżej zaprezentowano ujawnienie wysokości wskaźnika pokrycia wpływów netto zgodnie z wytycznymi EBA/GL/2017/01 w sprawie ujawniania wskaźnika pokrycia wpływów netto:

Ujawnianie wskaźnika pokrycia wpływów netto i informacji ilościowych na temat wskaźnika pokrycia wpływów netto

Zakres konsolidacji (indywidualne/skonsolidowane)	Całkowita wartość nieważona (średnia)				Całkowita wartość ważona (średnia)			
	Waluta i jednostki (PLN mln)							
Koniec kwartału	31.03.2019	30.06.2019	30.09.2019	31.12.2019	31.03.2019	30.06.2019	30.09.2019	31.12.2019
Liczba punktów danych użytych do obliczenia średnich	12	12	12	12	12	12	12	12

WARTOŚĆ SKORYGOWANA OGÓŁEM

21	ZABEZPIECZENIE PRZED UTRATĄ PŁYNNOŚCI				601	631	669	730
22	WYPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO OGÓŁEM				145	151	156	161
23	WSKAŹNIK POKRYCIA WYPŁYWÓW NETTO (%)				414%	418%	429%	453%

4. Ryzyko stopy procentowej

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym to obecne lub przyszłe ryzyko dla dochodów, jak i wartości ekonomicznej instytucji, wynikające z niekorzystnych zmian stóp procentowych, które wpływają na instrumenty wrażliwe na zmiany stóp procentowych. Ryzyko to obejmuje:

Ryzyko niedopasowania - ryzyko wynikające ze struktury terminowej instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych, którego źródłem są różnice w czasie dostosowania oprocentowania tych instrumentów; obejmuje ono zmiany w strukturze terminowej stóp procentowych występujące w sposób spójny na krzywej dochodowości (ryzyko równoległe) lub w sposób zróżnicowany w poszczególnych okresach (ryzyko nierównoległe),

Ryzyko bazowe – ryzyko wynikające z wpływu względnych zmian stóp procentowych na instrumenty wrażliwe na zmiany stóp procentowych, które mają podobne okresy zapadalności, ale są wyceniane według różnych indeksów stóp procentowych. Ryzyko bazowe wynika z niedoskonałej korelacji w dostosowaniu stóp procentowych uzyskiwanych i płaconych od różnych instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych, które w innym przypadku miałyby podobne cechy w zakresie zmian oprocentowania,

Ryzyko opcji klienta – ryzyko wynikające z opcji (wbudowanych i jawnych) w przypadku, gdy instytucja lub jej klient może zmienić poziom i terminy swoich przepływów pieniężnych, a konkretnie ryzyko wynikające z instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w przypadku gdy posiadacz prawie na pewno skorzysta z opcji, o ile leży to w jego interesie finansowym (wbudowane lub jawne opcje automatyczne), oraz ryzyko wynikające z domyślnie wbudowanej elastyczności lub w ramach terminów dla instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w związku z czym zmiany stóp procentowych mogą wpływać na zmianę zachowania klienta (wbudowane ryzyko opcji behawioralnej klienta).

Podstawowym celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na sytuację finansową Banku poprzez odpowiednie kształtowanie struktury pozycji bilansowych oraz ich oprocentowania.

Bank identyfikuje podstawowe zagrożenia związane z ryzykiem stopy procentowej, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania, mających za zadanie eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji bilansowych na zmiany stóp procentowych, a przez to na zmiany przychodów i kosztów.

Rozwiązania organizacyjne

Rozwiązania organizacyjne funkcjonujące w Banku zapewniają niezależność funkcji pomiaru, kontrolowania i monitorowania ryzyka od działalności operacyjnej na poziomie Zarządu Banku oraz komórek organizacyjnych. Bezpośredni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej w Banku sprawuje Prezes Zarządu. Poza organami i komórkami organizacyjnymi, których zadania w procesie zarządzania ryzykiem opisane zostały pkt. 1 do niniejszej informacji, w procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej uczestniczy również:

Zespół Skarbu odpowiada za lokowanie nadwyżki środków niezaangażowanych w działalność kredytową kierując się między innymi przyjętymi założeniami oraz limitami w zakresie ryzyka stopy procentowej.

Role i zadania wykonywane przez pozostałe komórki organizacyjne w ramach obszaru ryzyka stopy procentowej określają szczegółowe instrukcje wewnętrzne z zakresu ryzyka stopy procentowej.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

Proces zarządzania ryzykiem stopy obejmuje identyfikację, pomiar lub szacowanie, kontrolę, monitorowanie ryzyka oraz raportowanie o ryzyku. Realizowany jest na podstawie dokumentów oraz odpowiednich analiz. Źródłem danych do analizy są dane pozyskane z hurtowni danych o wartości aktywów i pasywów oraz informacje o: wysokości oprocentowania na dzień analizy, stopie referencyjnej, rodzaju oprocentowania (stałe, zmienne), dacie przeszacowania oprocentowania. Przy sporządzaniu analiz Bank kwalifikuje instrumenty do jednego z 19

przedziałów przeszacowania, a za datę możliwego przeszacowania stóp procentowych przyjmuje się środek poszczególnych przedziałów przeszacowania. Bank identyfikuje główne kategorie ryzyka stopy procentowej takie jak: ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania, bazowe, opcji. Bank identyfikuje również niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału. Miara ta pozwala oszacować względną zmianę wartości bieżącej instrumentu finansowego w wyniku równoległego lub nierównoległego przesunięcia krzywej dochodowości.

Do pomiaru wykorzystywane są następujące metody:

1. luki niedopasowania terminów przeszacowania stopy procentowej umożliwiające określenie wielkości i charakteru niedopasowania (luki) pozycji aktywów i pasywów oprocentowanych w poszczególnych przedziałach terminów przeszacowania.
2. luki ryzyka bazowego, umożliwiające określenie wielkości i charakteru niedopasowania (luki) pozycji aktywów i pasywów oprocentowanych w przedziałach terminów przeszacowania w podziale na poszczególne stawki bazowe, od których uzależnione jest oprocentowanie produktów/instrumentów finansowych.
3. luki ryzyka opcji klienta umożliwiające określenie wpływu reakcji klienta tj. wcześniejszej spłaty kredytu lub zerwania depozytu w przypadku zmiany stóp procentowych na rynku na zmianę wielkości niedopasowania (luki) pozycji aktywów i pasywów oprocentowanych w poszczególnych przedziałach terminów przeszacowania.
4. wartości ekonomicznej kapitału (EVE)
5. symulacja wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wynik odsetkowy i fundusze własne Banku przy danej strukturze aktywów i pasywów oprocentowanych.
6. analiza testów warunków skrajnych oraz testów szokowych przy danej strukturze aktywów i pasywów oprocentowanych Banku.
7. analiza struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zamiany stóp procentowych.

Metoda zaktualizowanej wartości ekonomicznej (EVE) pozwala na ocenę w jakim stopniu zmiana stóp procentowych wpływa na zmianę wartości ekonomicznej kapitału. Bank w okresach kwartalnych wykonuje testy warunków skrajnych w celu określenia wpływu niekorzystnie skrajnych zmian stóp procentowych na posiadane fundusze własne. Testy warunków skrajnych przeprowadzane są w oparciu o miarę opartą na dochodach (metoda wyniku odsetkowego NII) oraz o miarę wartości ekonomicznej kapitału (EVE). Wykorzystując miarę NII Bank przeprowadza test warunków skrajnych dla ryzyka przeszacowania i ryzyka opcji przy zmianie stóp procentowych o +/-200 pb. natomiast dla ryzyka bazowego przy zmianie stóp procentowych o +/- 35 pb. Wykorzystując miarę wartości ekonomicznej kapitału (EVE) Bank oblicza wpływ zmian stóp procentowych przez: równoległe przesunięcie krzywej dochodowości o +/-200 pb i jej wpływ na wartość ekonomiczną kapitału oraz stosowaniu sześciu scenariuszy szokowych i ich wpływu na wartość ekonomiczną kapitału.

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej przy zastosowaniu bilansu statycznego oraz bezwarunkowego modelowania przepływów pieniężnych. Celem ograniczania ryzyka stopy procentowej Bank monitoruje wskaźniki oraz limity, które mają za zadanie wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka.

Ekspozycje kredytowe nieobsługiwane brane pod uwagę przy wyliczaniu zmian dochodu na skutek zmian stóp referencyjnych w wartości netto.

Bank ocenia ryzyko stopy procentowej dla pozycji w złotych i walutach łącznie. Aktywa i pasywa wyrażone w walucie innej niż krajowa wycenia się wg kursu średniego NBP z dnia, na który sporządzana jest analiza. W przypadku, gdy wartość aktywów lub pasywów w walutach obcych w przeliczeniu na złote przekroczy 10% sumy bilansowej Banku lub gdy wartość aktywów bądź pasywów jednej z walut w przeliczeniu na złote przekroczy 5% sumy bilansowej Banku wg stanu na dzień analizy, Biuro Finansowe sporządza szczegółową, odrębną analizę w zakresie ryzyka stopy procentowej dla każdej z walut obcych.

Istotnym narzędziem zabezpieczającym Bank przed ryzykiem stopy procentowej są instrumenty finansowe, których oprocentowanie zależy od decyzji Zarządu Banku. Możliwość przesuwania w czasie oraz wpływania na skalę zmian oprocentowania tych instrumentów pozwala redukować niekorzystny wpływ zmian rynkowych stóp procentowych.

Innym sposobem zabezpieczania się Banku przed ryzykiem stopy procentowej jest również wiązanie stóp procentowych aktywów i pasywów zmiennych z odpowiednimi stopami referencyjnymi, w celu eliminowania dysproporcji pomiędzy aktywami i pasywami, zależnymi od tej samej stopy referencyjnej, oraz w celu dywersyfikacji ryzyka związanego z poszczególnymi stopami referencyjnymi.

Ponadto w Banku istnieje system limitów i wskaźników, które są monitorowane i raportowane. Ich poziom informuje o wielkości narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej.

Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem stopy procentowej dokonywana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

W celu kontroli ryzyka stopy procentowej Bank prowadzi analizę oraz prognozę marży odsetkowej. Marża odsetkowa powinna zapewnić sfinansowanie kosztów działania banku w części nie pokrytej wynikiem pozaodsetkowym oraz zysk na poziomie minimum, tj. zapewniający utrzymanie realnej wartości kapitału własnego Banku. Oprócz analiz wrażliwości opisanych powyżej w Banku dokonuje się symulacji wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy.

Wyniki analizy stopy procentowej przedstawiane są Zarządowi Banku, który na podstawie uzyskanych wyników dokonuje kontroli wskaźników z ustalonymi limitami, ocenia stopień narażenia na ryzyko utraty dochodu odsetkowego na skutek zmian poziomu stóp referencyjnych, dokonuje zmian w oprocentowaniu, akceptuje działania proponowane przez Biuro Finansowe i przekazuje je do realizacji komórkom i jednostkom organizacyjnym w Banku. Raz na kwartał przedstawia Radzie Nadzorczej sprawozdanie z sytuacji Banku w zakresie poziomu ryzyka stopy procentowej, która dokonuje oceny adekwatności i skuteczności procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Wyniki analizy ryzyka stopy procentowej przedstawiane są w raportach będących elementem systemu informacji zarządczej. Częstotliwość, termin sporządzenia oraz odbiorców informacji określa Instrukcja sporządzania informacji zarządczej.

Profil i akceptowalny poziom ryzyka stopy procentowej

Występujące w Banku ryzyko stopy procentowej wynikało ze standardowych produktów. Bank prowadzi typową działalność banku uniwersalnego o umiarkowanym rozmiarze działalności, nie posiada portfela handlowego, nie przeprowadza transakcji pochodnych obciążonych ryzykiem stopy procentowej oraz nie oferuje klientom złożonych produktów bilansowych. Dominującym ryzykiem stopy procentowej występującym w Banku pozostawało ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów oraz ryzyko bazowe.

Na koniec grudnia 2019 r. nadwyżka aktywów nad pasywami oprocentowanymi wyniosła 55.654 tys. zł, co daje wskaźnik relacji aktywów do pasywów na poziomie 103,1%.

Szczegółowe zestawienie aktywów oraz zobowiązań wg terminów przeszacowania wg stanu na 31.12.2019 r. (w tys. zł)

	a'vista	pow. 1 d do 1 m-ca	pow. 1 m-ca do 3 m-cy	pow. 3 m-ca do 6 m-cy	pow. 6 m-ca do 9 m-cy	pow. 9 m-ca do 12 m-cy	pow. 12 m-cy
Aktywa	96 356	1 525 293	9 816	63 555	13 269	2 897	147 369
Pasywa	50 294	1 680 509	63 082	8 906	0	110	0
Luka niedopasowania	46 062	-155 216	-53 266	54 649	13 269	2 787	147 369
Luka skumulowana	46 062	-109 154	-162 420	-107 771	-94 502	-91 715	55 654

Bank określił akceptowalny poziom apetytu na ryzyko stopy procentowej, który determinuje tolerancję ryzyka stopy procentowej. W 2019 roku zarówno apetyt jak i tolerancja nie zostały przekroczone.

5. Ryzyko walutowe

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Ryzyko walutowe to ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub zmiany wyniku finansowego w rezultacie wrażliwości na zmiany kursów walut.

W zakresie działalności walutowej Bank prowadzi proste operacje bilansowe w relacji z klientem sprowadzające się do oferowania głównie usług depozytowo-rozliczeniowych. Bank udziela również kredyty i gwarancje w walutach obcych. Oferta Banku dostosowana jest głównie do potrzeb ludności oraz małych i średnich przedsiębiorstw.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym jest dążenie do pełnego zaspokojenia potrzeb klientów w zakresie obsługi dewizowej, przy równoczesnym kontrolowaniu ryzyka poprzez utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej na poziomie nie wymagającym tworzenia wymogu kapitałowego.

Polityka stosowana przez Bank w zarządzaniu ryzykiem walutowym, polega na: utrzymywaniu pozycji walutowej całkowitej na poziomie nie wymagającym zabezpieczenia funduszami własnymi przy wyliczaniu wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyk, jeżeli nie powoduje to zagrożenia płynności, zapewnienie rentowności przy określonej ekspozycji na ryzyko walutowe, utrzymywaniu skali działalności walutowej na poziomie mało znaczącym, przez co rozumie się, że suma wszystkich pozycji aktywnych lub pasywnych denominowanych w walutach obcych przeliczona na złote po kursie średnim NBP nie przekracza 10% sumy aktywów Banku.

Rozwiązania organizacyjne

Rozwiązania organizacyjne funkcjonujące w Banku zapewniają niezależność funkcji pomiaru, kontrolowania i monitorowania ryzyka od działalności operacyjnej na poziomie Zarządu Banku oraz komórek i jednostek organizacyjnych. Nadzór nad ryzykiem walutowym w Banku Spółdzielczym Rzemiosła sprawuje Prezes Zarządu. Poza organami i komórkami organizacyjnymi, których zadania w procesie zarządzania ryzykiem opisane zostały w pkt. 1 do niniejszej informacji, w procesie zarządzania ryzykiem walutowym uczestniczą również:

Zespół Skarbu monitoruje na bieżąco przepływy na rachunkach walutowych Banku, przewiduje zapotrzebowanie na środki płynne na podstawie prognozy wpływów i wypływów środków pieniężnych w okresie do 7 dni, odpowiada za utrzymanie i skład portfela aktywów płynnych w walutach obcych na poziomie zapewniającym pokrycie bieżących rozliczeń Banku, odpowiada za lokowanie nadwyżki środków niezaangażowanych w działalność kredytową kierując się między innymi przyjętymi założeniami oraz limitami w zakresie ryzyka walutowego, przeprowadza transakcje zakupu i sprzedaży walut obcych mające na celu regulowanie pozycji walutowej Banku, odpowiada za przestrzeganie limitów nocnych, kontroluje w ciągu dnia poziom otwartych pozycji walutowych poprzez sprawdzanie obrotów i sald rachunków analitycznych konta 590. **Zespół Wsparcia Sprzedaży** księguje operacje walutowe uznające i obciążające rachunki rozliczeniowe walutowe Banku, rozlicza realizowane przez Oddziały przekazy Western Union w walucie obcej.

Biuro Rachunkowo-Podatkowe prowadzi ewidencję księgową lokat walutowych wraz z odsetkami.

Biuro Kasowo-Skarbcowe zasila i odprowadza waluty z/do Banku prowadzącego rachunki walutowe z uwzględnieniem potrzeb oddziałów.

Oddziały Banku otwierają i prowadzą rachunki walutowe klientów, wykonują czynności związane z obsługą rachunków walutowych klientów, przyjmują wpłaty i dokonują wypłat w walutach obcych, udzielają kredytów i gwarancji w walutach obcych.

Role i zadania wykonywane przez pozostałe komórki organizacyjne w ramach obszaru ryzyka walutowego określają szczegółowe instrukcje wewnętrzne z zakresu ryzyka walutowego.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

Bank mierzy i monitoruje ryzyko walutowe za pomocą analizy: skali działalności walutowej, indywidualnych pozycji walutowych w poszczególnych walutach, całkowitej pozycji walutowej. Ekspozycja Banku na ryzyko walutowe wyrażana jest przez wartość pozycji walutowej indywidualnej – dla ryzyka generowanego dla pozycji w jednej walucie obcej, oraz poprzez wartość portfela pozycji walutowych – dla łącznego ryzyka walutowego. Czynnikiem ryzyka jest natomiast cena rynkowa pozycji, czyli kursy poszczególnych walut. Każdego dnia roboczego dokonuje się bieżącej kontroli pozycji walutowej poprzez sprawdzanie obrotów i sald rachunków analitycznych i porównanie z ustalonymi limitami, natomiast miesięcznie przeprowadzana jest kontrola parametrów cenowych kupna/sprzedazy walut związanych z domykaniem pozycji walutowej czy realizacją zleceń klientowskich. Miesięczna analiza zawiera również przeprowadzony test warunków skrajnych polegający na zbadaniu wpływu niekorzystnych rynkowych czynników ryzyka na wynik zrealizowany na portfelu pozycji walutowych.

Biuro Finansowe sporządza raport podsumowujący zarządzanie ryzykiem walutowym, który prezentowany jest Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej z częstotliwością określona w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej.

Profil i akceptowalny poziom ryzyka walutowego

Na przestrzeni 2019 roku nie zaszły istotne zmiany skali, złożoności i profilu ryzyka walutowego. Podobnie jak w latach ubiegłych Bank był narażony na ryzyko walutowe w niskim stopniu, a aktywa walutowe stanowiły nieznaczną część sumy bilansowej. Na 31.12.2019 r. udział wyniósł 4,82%. Przy obecnych warunkach rynkowych jak i w sytuacji realizacji skrajnych warunków podejmowane ryzyko walutowe jest niskie i nie stanowi zagrożenia dla działalności Banku. W Banku prowadzona jest działalność w ramach zatwierdzonego akceptowalnego poziomu ryzyka. W 2019 r. Bank utrzymywał pozycję walutową całkowitą w wysokości nieprzekraczającej 0,5% funduszy własnych, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe. Na 31.12.2019 r. pozycja walutowa całkowita stanowiła 0,03% funduszy własnych Banku. W 2019 r. nie wystąpiło przekroczenie obowiązujących w Banku wartości granicznych dla ryzyka walutowego. Pozycja walutowa całkowita oraz pozostałe otwarte pozycje walutowe indywidualne utrzymywane były w wartościach granicznych nie generując wysokiego ryzyka kursowego oraz w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego. Bank kontynuuje politykę ograniczania ryzyka poprzez domykanie otwartych pozycji walutowych.

6. Ryzyko operacyjne

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Ryzyko operacyjne to możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów, procedur wewnętrznych, błędów ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmuje również ryzyko prawne. Powyższa definicja nie obejmuje ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego, które związane jest z ryzykiem biznesowym.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym w roku 2019 było zapewnienie utrzymania ciągłości działania Banku poprzez: identyfikację czynników i zagrożeń operacyjnych dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania i prawidłowego przebiegu procesów bankowych, identyfikację zdarzeń/incydentów operacyjnych oraz zapobieganie i ograniczanie strat z tytułu ryzyka operacyjnego, podejmowanie działań korygujących i naprawczych dla przywrócenia prawidłowego funkcjonowania procesów bankowych. Bank dokonuje

identyfikacji obszarów koncentracji ryzyka pod względem częstości występowania zdarzeń oraz pod kątem wysokości strat operacyjnych oraz wyodrębnienia istotne obszary ryzyka operacyjnego. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym obejmuje: identyfikację ryzyka operacyjnego, gromadzenie informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego i stratach z nimi związanych, ocenę ryzyka, monitorowanie i raportowanie zdarzeń operacyjnych, kontrolę i ocenę procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku, ograniczania skutków ryzyka operacyjnego.

Rozwiązania organizacyjne

Poza organami i komórkami organizacyjnymi, których zadania w procesie zarządzania ryzykiem opisane zostały w pkt 1, w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczą:

Właściciele procesów: monitorują poziom ryzyka operacyjnego w procesach, nadzorują i kontrolują ryzyko operacyjne w procesach, inicjują działania korygujące i zabezpieczające przed ryzykiem w procesach, dokonują okresowej weryfikacji mechanizmów kontrolnych w procesach, dokonują oceny ryzyka operacyjnego wynikającego z nowych lub zmienionych procesów, przekazują wnioski do Zespołu Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym dotyczące usprawnienia systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w BSR w Krakowie.

Biuro Kadr i Płac: koordynuje i wykonuje działania w ramach systemu zarządzania zasobami ludzkimi w Banku opracowuje i aktualizuje regulacje wewnętrzne opisujące system zarządzania zasobami ludzkimi w Banku.

Biuro Bezpieczeństwa i Administracji: nadzoruje opracowywanie, wdrażanie standardów i systemów bezpieczeństwa fizycznego i technicznego w Banku ,opracowuje i aktualizuje plan utrzymania ciągłości działania dla jednostek/komórek organizacyjnych Banku oraz koordynuje działania związane z aktualizacją i sporządzaniem planów awaryjnych.

Zespół Informatyków: zapewnia bezpieczeństwo i ciągłość działania systemów informatycznych w Banku, inicjuje i koordynuje rozwój systemu informatycznego do zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Pozostałe jednostki/komórki organizacyjne: stosują i przestrzegają obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnie z ustalonym podziałem zadań na poszczególnych poziomach organizacyjnych, identyfikują czynniki i zagrożenia ryzyka operacyjnego, identyfikują zdarzenia/incydenty ryzyka operacyjnego, dokonują rejestracji zdarzeń/incydentów operacyjnych, monitorują poziom ryzyka operacyjnego w jednostce/komórce organizacyjnej, nadzorują i kontrolują ryzyko operacyjne w jednostce/komórce organizacyjnej, inicjują działania korygujące i zabezpieczające przed ryzykiem w jednostce/komórce organizacyjnej.

Role i zadania wykonywane przez pozostałe komórki organizacyjne w ramach obszaru ryzyka operacyjnego określają szczegółowe instrukcje wewnętrzne z zakresu ryzyka operacyjnego.

Opis systemu identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka

System zarządzania ryzykiem operacyjnym tworzą: struktura organizacyjna Banku, procedury wewnętrzne opisujące ten system, narzędzia informatyczne, zasoby i aktywa Banku, informacja zarządcza oraz informacje o zdarzeniach ryzyka operacyjnego w poszczególnych liniach biznesowych. Dla wspomagania procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank wykorzystuje program informatyczny, w którym rejestrowane są przez pracowników zdarzenia operacyjne. W celu właściwej identyfikacji ryzyka Bank gromadzi historyczne dane o zdarzeniach zaistniałych wewnątrz Banku oraz o zdarzeniach zewnętrznych (mogących mieć wpływ na niezakłóconą działalność Banku). Raport przedstawiający informację o profilu ryzyka operacyjnego w Banku obejmuje: strukturę ryzyka operacyjnego w podziale na rodzaje zdarzeń, informację o znaczących zdarzeniach operacyjnych i stratach z nimi związanych oraz podjętych działaniach korygujących, informację o incydentach operacyjnych, informację o incydentach bezpieczeństwa transakcji płatniczych wykonywanych w intranecie, informację w zakresie kluczowych pracowników obszaru technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, informację o wykorzystaniu założonych limitów na ryzyko operacyjne, informację o poziomie ryzyka operacyjnego, analizę czynników zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego, Bazylejską

macierz ryzyka operacyjnego, mapę ryzyka operacyjnego, informację o poziomie kluczowych wskaźników ryzyka, informację dotyczącą przeprowadzonych testów warunków skrajnych w procesach krytycznych, podsumowanie.

W Banku obowiązuje Strategia rozwoju w zakresie obszarów technologii informacyjnej bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w Banku Spółdzielczym Rzemiosła. Procedura określa podstawowe cele działań związanych z rozwojem systemów informatycznych, zdefiniowanie projektów, które Bank zamierza zrealizować w latach 2019-2023 r. Założenia Strategii zostały oparte na wymaganiach Komisji Nadzoru Finansowego wynikających z Rekomendacji M oraz D, a także wymaganiach prawnych związanych z bezpieczeństwem transakcji płatniczych, bezpieczeństwem danych przetwarzanych w systemach informatycznych, bezpieczeństwem informacji, w tym ochrony danych osobowych oraz obszarem bezpieczeństwa sieci i systemów teleinformatycznych przed cyber zagrożeniami.

W Banku Spółdzielczym Rzemiosła dokonano identyfikacji procesów bankowych. W ramach prowadzonej działalności bankowej identyfikowane są 2 podstawowe grupy procesów: procesy biznesowe, procesy wspierające. Metodyka identyfikacji i klasyfikacji procesów bankowych została zawarta w Instrukcji administrowania bankową księgą procesów. Identyfikacja ryzyka ciągłości działania procesów biznesowych w jednostkach i komórkach organizacyjnych oraz procesach krytycznych dokonywana jest w ramach obowiązującego w Banku Planu utrzymania ciągłości działania. Na potrzeby przeciwdziałania wykorzystywania Banku do procederu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu Bank wykorzystuje zapisy zawarte w Instrukcji przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w Banku Spółdzielczym Rzemiosła. Bank może stosować zlecenie czynności wyspecjalizowanemu podmiotowi (outsourcing) w przypadku stwierdzenia zagrożeń związanych z trudnymi do przewidzenia błędami lub zdarzeniami o znaczących skutkach finansowych. Przy transferowaniu ryzyka poprzez zlecenie czynności wyspecjalizowanemu podmiotowi, w zależności od charakteru zlecanej czynności, Bank stosuje przepisy ustawy Prawo bankowe, a także postanowienia Instrukcji zlecenia usług i czynności podmiotom zewnętrznym (outsourcing). Plan awaryjny na wypadek niemożności lub zaniechania przez podmiot zewnętrzny wykonywania zleconych czynności w Banku Spółdzielczym Rzemiosła określa sposoby zabezpieczenia funkcjonowania: serwisu programowego, aktualizacji i personalizacji kart, obsługi bankomatów, niszczenia dokumentów. Raporty z kontroli jakości świadczonych usług przez firmy zewnętrzne sporządzanego przez Zespół Informatyków oraz Raport dotyczący ryzyka związanego z wykorzystaniem podmiotu zewnętrznego sporządzanego przez Biuro Bezpieczeństwa i Administracji jest elementem informacji zarządczej. W Banku sprawowany jest nadzór nad ryzykiem operacyjnym związanym z działalnością podmiotów zależnych i powiązanych. Raporty z ryzyka operacyjnego sporządzane są przez Zespół Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym w cyklach miesięcznych i rocznych dla Zarządu Banku oraz w cyklach kwartalnych dla Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu. Dodatkowo po prezentacji raportów na posiedzeniu Zarządu Banku, są zamieszczane w wewnętrznej sieci Intranet aby umożliwić wgląd do nich dyrektorom/kierownikom jednostek/komórek organizacyjnych oraz właścicielom procesów. Raporty z ryzyka operacyjnego zawierają informację określającą profil ryzyka operacyjnego Banku. W okresach rocznych wykonywana jest weryfikacja procedur wewnętrznych z zakresu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz przyjętych limitów.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wyliczany jest w Banku metodą podstawowego wskaźnika (BIA), zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012.

Akceptowalny poziom ryzyka operacyjnego

Straty finansowe rzeczywiste z tytułu ryzyka operacyjnego poniesione w okresie 2019 r. wyniosły 55 tys. zł a straty nieodzyskane (netto) wyniosły 9 tys. zł. Poniesione w okresie 2019 r. straty finansowe brutto stanowią 7,39 % limitu tolerancji na ryzyko operacyjne oraz 3,70 % apetytu na ryzyko operacyjne. Najwyższy poziom

wykorzystania limitów tolerancji (*apetytu*) ustalonych dla poszczególnych rodzajów zdarzeń ryzyka operacyjnego występuje w rodzaju: Zakłócenia działalności gospodarczej i awarie systemów” – 15,12% (7,56%). Biorąc pod uwagę powyższe poziom ryzyka operacyjnego określa się jako niski.

7. Ryzyko braku zgodności

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Ryzyko braku zgodności jest to ryzyko sankcji prawnych bądź regulaminowych, strat finansowych lub utraty dobrej reputacji, na jakie narażony jest Bank w wyniku nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych standardów i zasad postępowania mających zastosowanie w prowadzonej działalności bankowej.

Celem strategicznym jest zapewnienie funkcjonowania Banku zgodnie z przepisami zewnętrznymi oraz regulacjami wewnętrznymi, identyfikacja potencjalnych zagrożeń dla działania Banku, budowanie korzystnego wizerunku Banku jako instytucji przestrzegającej przepisy prawa oraz przyjęte standardy i zasady postępowania, ograniczanie strat lub sankcji prawnych spowodowanych zdarzeniami zaistniałymi w obszarze ryzyka braku zgodności.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w Banku realizowane jest w celu:

- zapewnienia funkcjonowania Banku zgodnie z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.
- zapewnienia zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami prawa i aktami normatywnymi.
- zapewnienia przestrzegania przez pracowników Banku regulacji wewnętrznych, przyjętych standardów i zasad postępowania oraz przepisów prawa.
- zapewnienie ciągłości i prawidłowego przebiegu procesów w Banku.
- zapewnienia ochrony danych osobowych i innych istotnych danych przechowywanych w Banku.
- budowania korzystnego wizerunku Banku jako instytucji przestrzegającej przepisy prawa oraz przyjęte standardy i zasady postępowania.
- ograniczania strat spowodowanych zdarzeniami zaistniałymi w obszarze ryzyka braku zgodności.

W Banku Spółdzielczym Rzemiosła uznaje się ryzyko braku zgodności jako ryzyko istotne, lecz mające umiarkowany wpływ na sytuację finansową Banku.

Ocenę i kontrolę poziomu ryzyka braku zgodności dokonuje się za pomocą: ustalonych limitów apetytu i tolerancji dla strat finansowych z tytułu działań niezgodnych, oceny (szacowania) ryzyka braku zgodności w procesach bankowych i dokumentowania tej oceny przy pomocy mapy ryzyka, wskaźników KRI określonych przez Zespół Zarządzania Zgodnością, oceny i ewidencji zidentyfikowanych lub potencjalnych nieprawidłowości w obszarze zgodności.

Limit apetytu na ryzyko braku zgodności przyjmuje się w wysokości 0,4% funduszy własnych Banku na koniec poprzedniego roku, tj. 370 tys. zł. Limit na tolerancję w ramach apetytu ustala się w wysokości 5% annualizowanego zysku netto na koniec każdego kwartału kalendarzowego, lecz nie więcej niż 0,2% FW i nie mniej niż 0,1% FW.

Do oceny profilu ryzyka braku zgodności Bank wykorzystuje: informacje na temat zdarzeń ryzyka braku zgodności, w tym poziom strat/kosztów finansowych i potencjalnych strat/kosztów finansowych dla poszczególnych grup oraz poziom skutków niefinansowych i poziom potencjalnych skutków niefinansowych.

Rozwiązania organizacyjne

Poza organami i komórkami organizacyjnymi, których zadania w procesie zarządzania ryzykiem opisane zostały w pkt 1, w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności uczestniczą:

Właściciele procesów: identyfikują na bieżąco w swojej działalności ryzyko braku zgodności, w szczególności w zakresie zapewnienia zgodności działalności Biura/Zespołu Centrali Banku z przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi, standardami rynkowymi, dokonują bieżącej aktualizacji regulacji wewnętrznych w merytorycznych obszarach działania Biura/Zespołu Centrali Banku, wynikających ze zmian przepisów prawa, w trybie przedstawionym w Instrukcji opracowywania, opiniowania i wydawania wewnętrznych aktów prawnych w BSR w Krakowie, zapewniają przestrzeganie przepisów prawa, przepisów zawartych w regulacjach wewnętrznych oraz przyjętych standardów i zasad postępowania podczas realizacji zadań merytorycznych, identyfikują czynniki i zagrożenia ryzyka braku zgodności w procesach, monitorują poziom ryzyka braku zgodności w procesach, nadzorują i kontrolują ryzyko braku zgodności w procesach, inicjują działania korygujące i zabezpieczające przed ryzykiem braku zgodności w procesach, dokonują okresowej weryfikacji mechanizmów kontrolnych w procesach, przekazują do Zespołu Zarządzania Zgodnością wnioski dotyczące usprawnienia systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności w BSR w Krakowie,

Stanowisko Obsługi Prawnej: opiniuje w zakresie formalno - prawnym projekty nowych i aktualizowanych regulacji wewnętrznych w zakresie zapewniania ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawa i aktami normatywnymi oraz zapewnienia ich zgodności i wzajemnej spójności z innymi regulacjami wewnętrznymi obowiązującymi w Banku, weryfikuje umowy outsourcingowe pod kątem ich zgodności z przepisami prawa oraz regulacjami wewnętrznymi Banku, weryfikuje zgodność dokumentacji zewnętrznej z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi, opiniuje zgodność nowych lub zmienianych produktów z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi Banku, udziela porad prawnych i wyjaśnień w zakresie stosowania ogólnie obowiązujących przepisów prawa oraz procedur wewnętrznych.

Zespół Prezydialny: przekazuje Członkom Zarządu Banku, jednostkom/komórkom organizacyjnym Centrali (właścicielom procesów) informacje o zmianach w przepisach prawa (w tym o klauzulach abuzywnych, regulacjach wzorcowych dla banków zrzeszonych), otrzymywaną z Banku BPS SA oraz innych instytucji (ZBP, KZBS).

Zespół Informatyków: administruje programem OperNet (nadaje, likwiduje uprawnienia dostępu do programu, aktualizuje słowniki, dane w programie itp.), inicjuje i koordynuje rozwój systemu informatycznego do zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Pozostałe jednostki/komórki organizacyjne: zapewniają przestrzeganie przepisów prawa, przepisów zawartych w regulacjach wewnętrznych oraz przyjętych standardów i zasad postępowania podczas realizacji zadań w ramach prowadzonej działalności bankowej, stosują i przestrzegają obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności, zgodnie z ustalonym podziałem zadań na poszczególnych poziomach organizacyjnych, identyfikują czynniki i zagrożenia ryzyka braku zgodności, identyfikują niezgodności, zdarzenia/incydenty ryzyka braku zgodności, dokonują rejestracji niezgodności i działań niezgodnych, monitorują poziom ryzyka braku zgodności w jednostce/komórce organizacyjnej, nadzorują i kontrolują ryzyko braku zgodności w jednostce/komórce organizacyjnej, inicjują działania korygujące i zabezpieczające przed ryzykiem w jednostce/komórce organizacyjnej.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności obejmuje następujące elementy: identyfikację ryzyka braku zgodności i ocenę jego istotności, pomiar i ocenę ryzyka braku zgodności, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka braku zgodności, raportowanie o ryzyku braku zgodności. Wszyscy pracownicy Banku zobowiązani są do przestrzegania obowiązujących przepisów prawa, procedur wewnętrznych i standardów etycznych, identyfikacji czynników, zagrożeń, niezgodności, zdarzeń/incydentów ryzyka braku zgodności oraz niezwłocznego informowania o nich swoich przełożonych tj. dyrektorów/kierowników jednostek/komórek organizacyjnych Banku. Wszystkie jednostki /komórki organizacyjne Banku, zobowiązane są do przekazywania informacji dotyczących zidentyfikowanych czynników, zagrożeń, niezgodności, zdarzeń/incydentów ryzyka braku zgodności do Zespołu Zarządzania Zgodnością. Źródłami informacji wykorzystywanych do identyfikacji ryzyka

braku zgodności są w szczególności: zmiany przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i standardów rynkowych, informacje otrzymywane od Zespołu Audytu Wewnętrznego i Kontroli, kontrole przeprowadzane przez instytucje zewnętrzne, centralny rejestr reklamacji, skarg i wniosków, spraw sądowych, Rejestr Transakcji w procesie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, informacje uzyskiwane od Właścicieli Procesów, ustalenia dokonane przez Zespół Zarządzania Zgodnością, w wyniku bieżącej weryfikacji oraz testowania, wyników niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach testów określonych w macyzy funkcji kontroli, zgłoszenia dokonywane przez pracowników na podstawie Procedury anonimowego zgłaszania przez pracowników naruszeń prawa oraz obowiązujących procedur i standardów etycznych.

Monitorowanie ryzyka braku zgodności ma na celu eliminację zidentyfikowanych niezgodności, zdarzeń i incydentów, polega na systematycznym obserwowaniu wielkości i profilu ryzyka po zastosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka. Raporty z ryzyka braku zgodności sporządzane są przez Zespół Zarządzania Zgodnością w cyklach kwartalnym i rocznym dla Zarządu Banku, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu. Raporty z ryzyka braku zgodności zawierają informację określającą profil ryzyka braku zgodności Banku. Zawartość raportów określona została w poszczególnych wzorach formularzy.

W Banku stosuje się 3-stopniową skalę pomiaru ryzyka braku zgodności w oparciu o straty finansowe:

Poziom niski (akceptowalny)	Straty w ramach tolerancji limit do kwoty 5% annualizowanego zysku netto na koniec każdego kwartału kalendarzowego, lecz nie więcej niż 0,2% FW i nie mniej niż 0,1% FW
Poziom średni (ostrzegawczy)	Straty w ramach apetytu limit do kwoty 525 tys. zł
Poziom wysoki	Straty powyżej apetytu, tj. powyżej 525 tys. zł

Profil i akceptowalny poziom ryzyka braku zgodności

Poziom ryzyka braku zgodności, mierzony w oparciu o straty finansowe brutto poniesione w okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r., kształtował się na poziomie niskim, w tym okresie nie ujawniono strat finansowych z tytułu ryzyka braku zgodności. Poziom ryzyka braku zgodności, mierzony w oparciu o straty finansowe brutto, nie przekraczał tolerancji na ryzyko braku zgodności i kształtował się na poziomie niskim. Wykorzystanie limitów apetytu/tolerancji na ryzyka braku zgodności wg stanu na 31.12.2019 r. przedstawia poniższa tabela:

Straty finansowe z tytułu ryzyka braku zgodności	Apetyt Banku na ryzyko braku zgodności (limit)	Tolerancja w ramach apetytu na ryzyko braku zgodności (limit)	Straty finansowe brutto na 31.12.2019 r.	Wykorzystanie limitu apetytu na 31.12.2019 r.	Wykorzystanie limitu tolerancji na 31.12.2019 r.
Straty spowodowane działaniami niezgodnymi	370 tys. zł	179 tys. zł	0 tys. zł	0,00%	0,00%

8. Ryzyko biznesowe

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Ryzyko biznesowe to ryzyko nieosiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej.

Bank analizuje ryzyko biznesowe w obszarze: wyniku finansowego, strategicznym i zmian warunków makroekonomicznych, które definiuje jako:

Ryzyko wyniku finansowego - jest to ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału.

Ryzyko strategiczne - ryzyko związane z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany. Bank obejmuje również pod tą kategorią ryzyko regulacyjne oraz konkurencji.

Ryzyko cyklu gospodarczego (zmian warunków makroekonomicznych) - jest to ryzyko zmiany warunków ekonomiczno-społecznych mających niekorzystny wpływ na Bank.

Celem zarządzania ryzykiem biznesowym jest kontynuowanie dotychczasowej działalności z założeniem zrównoważonego rozwoju poprzez: pomiar i monitorowanie poziomu poszczególnych podkategorii ryzyka oraz określenie podstawowych zagrożeń związanych z nimi, nie angażowanie środków Banku w instrumenty mogące nieść za sobą nadmierne ryzyko, prawidłowe zarządzanie aktywami i pasywami w celu optymalizacji wyniku finansowego. Miernikiem realizacji celu głównego jest osiąganie dodatnich wyników finansowych przy założeniu utrzymania poziomu ryzyka na akceptowalnym poziomie.

Rozwiązania organizacyjne

Poza organami i komórkami organizacyjnymi, których zadania w procesie zarządzania ryzykiem opisane zostały w pkt 1, w procesie zarządzania ryzykiem biznesowym uczestniczą:

Zespół Skarbu odpowiada za inwestowanie wolnych środków niezaangażowanych w działalność kredytową kierując się między innymi planowanymi przychodami określonymi w planach finansowych oraz maksymalizacją zysku.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka biznesowego

W Banku gromadzone są i analizowane informacje z zakresu ryzyka biznesowego w celu skutecznego zarządzania nim. Bank dokonuje okresowej oceny otoczenia ekonomicznego, w tym: analizę zmian rynkowych (m.in. poziom i zmiana PKB, inflacja, bezrobocie i inne), analizę konkurencji (porównywanie cen i produktów banku z cenami konkurencji), analizę zmian regulacyjnych i ocena wpływu tych zmian na działalność banku oraz jego klientów. W Banku prowadzony jest monitoring stopnia wykonania planu finansowego i założeń zawartych w Strategii działania.

W procesie identyfikacji i monitorowania ryzyka wyniku finansowego istotnym jest zidentyfikowanie i właściwe monitorowanie zagrożeń związanych z realizacją wyniku finansowego na poziomie wynikającym z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału. Identyfikacji ryzyka wyniku finansowego służą: analiza sytuacji finansowej Banku, która obejmuje w szczególności, analiza realizacji planu finansowego i istotnych odchyłeń w obszarze rachunku zysków i strat, analiza poziomu ryzyka wyniku finansowego, testy warunków skrajnych określających kluczowe czynniki ryzyka biznesowego i ich wpływ na ryzyko wystąpienia straty.

Ryzyko strategiczne jest zależne od: spójności celów strategicznych, przygotowania i realizacji działań w zakresie realizacji celów, środków na realizację tych celów, w tym zasobów kadrowych. W celu zarządzania ryzykiem strategicznym Bank: opracowuje Strategię działania, która określa profil działania, cele strategiczne oraz mierniki za pomocą których sprawdza realizację tych celów, posiada sformalizowany proces wdrażania nowych produktów, posiada plany finansowe, które odzwierciedlają założenia Strategii, dokonuje oceny realizacji strategii i planów oraz w uzasadnionych przypadkach dokonuje ich aktualizacji/korekty celem dostosowania do warunków funkcjonowania, dokonuje oceny zmian w otoczeniu mających wpływ na funkcjonowanie Banku, w tym zmian w zakresie konkurencji.

Bank zarządza ryzykiem cyklu gospodarczego (zmian warunków makroekonomicznych) przez: systematyczne monitorowanie zmian otoczenia makroekonomicznego oraz podejmowanie na podstawie tych analiz decyzji

strategicznych i operacyjnych, dokonywanie okresowych testów warunków skrajnych, uwzględnianie parametrów ekonomicznych oraz ich prognoz w planowaniu finansowym, strategicznym i zarządzaniu bieżącą działalnością, okresową weryfikację przyjętych założeń i prognoz długoterminowych, w tym Strategii działania, uzależnianie poziomu kapitału wewnętrznego w zależności od aktualnej/ prognozowanej fazy cyklu gospodarczego.

Pomiar ryzyka biznesowego dokonywany jest w oparciu o istniejące w Banku procedury i regulacje wewnętrzne odnoszące się do istotnych czynników ryzyka biznesowego oraz w oparciu o wyniki testów warunków skrajnych. Pomiar ryzyka biznesowego ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka biznesowego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka.

Pomiar ryzyka biznesowego oraz zakres raportowanych informacji z tego zakresu obejmuje wskaźniki odzwierciedlające dochodowość i efektywność Banku w szczególności pomiar wskaźników: rentowność aktywów (ROA), rentowność kapitałów własnych (ROE), poziom kosztów (C/I), marża odsetkowa, poziom przychodów i opłat i prowizji/ aktywa, zysk na zatrudnionego, aktywa na zatrudnionego oraz wyniki testów warunków skrajnych.

Wyniki pomiarów w/w wskaźników podlegają analizie porównawczej w stosunku do poprzednich okresów, a także do poziomów założonych w planie finansowym Banku. System raportowania w zakresie ryzyka biznesowego jest adekwatny do skali i złożoności prowadzonej przez Bank działalności. Całościowa ocena ryzyka biznesowego dla Zarządu sporządzana jest w okresach: miesięcznym – tabelaryczne zestawienie danych o sytuacji finansowej banku, kwartalnym – analiza opisowa sytuacji finansowej Banku, raport wykonania planów finansowych, półrocznym – analiza wyniku finansowego oraz testy warunków skrajnych, ocena aktualnej i prognozowanej sytuacji gospodarczej.

Rada Nadzorcza otrzymuje w trybie kwartalnym raport dotyczący wykonania planów finansowych, który obejmuje w szczególności: opis podstawowych pozycji bilansowych, rachunku zysków i strat oraz wskaźników, zestawienie tabelaryczne: bilansu, rachunku zysków i strat, należności, zobowiązań, adekwatności kapitałowej, podstawowych wskaźników charakteryzujących działalność z uwzględnieniem wartości planowanych i wykonanych na koniec analizowanego kwartału oraz stan na koniec kwartału roku poprzedniego, syntetyczną informację o sytuacji makroekonomicznej.

Profil i akceptowalny poziom ryzyka biznesowego

W trakcie 2019 roku sytuacja finansowa Banku pozostawała stabilna. Z analizy bilansu wynika, że Bank rozwija się w tempie wyższym niż zakładano. Łącznie wartość nominalna portfela kredytowego Banku na 2019 roku ukształtowała się na poziomie blisko 827,9 mln zł i była wyższa niż rok wcześniej o 8,4%. Łączna wartość depozytów wyniosła na koniec 2019 roku 1.814 mln. zł i była o 21,7% wyższa niż rok wcześniej oraz o 10,5% wyższa niż planowano. Suma bilansowa na koniec 2019 roku jest o blisko 180,0 mln zł (10,2%) wyższa niż w planach. Wynik finansowy brutto Banku wypracowany na koniec 2019 roku wyniósł 4.972 tys. zł i był o 1.428 tys. zł wyższy niż rok wcześniej. Wskaźnik ROA na koniec grudnia wyniósł 0,20%, ROE natomiast wyniosło na koniec 2019 roku 4,06%, tj. o 0,14 pp. wyżej niż planowano i 1,40 pp. wyżej niż przed rokiem.

9. Ryzyko kapitałowe (niewypłacalności)

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Ryzyko kapitałowe (niewypłacalności) definiowane to ryzyko wynikające z niezapewnienia kapitału, jaki braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez Bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie Banku.

Celem kapitałowym Banku jest utrzymywanie funduszy własnych na poziomie zgodnym z wymaganiami określonymi w Rozporządzeniu CRR, Ustawie Prawo Bankowe i ustawie makroostrożnościowej oraz Rozporządzeniu MRiF, a także zabezpieczającym zidentyfikowane ryzyka istotne występujące w działalności Banku. Celem polityki kapitałowej jest również budowanie korzystnej struktury funduszy własnych, w której dominuje kapitał podstawowy Tier I. Poziom funduszy własnych oraz ich struktura powinna zapewnić: pokrycie wymogów kapitałowych na istotne ryzyka występujące w działalności z zachowaniem odpowiednich buforów kapitałowych na wypadek zmaterializowania się w przyszłości niekorzystnych czynników wpływających na adekwatność kapitałową, realizację założeń rozwoju Banku przyjętych w strategii działania, realizację założeń dotyczących zarządzania ryzykiem, stabilność funduszy. Realizując przyjęte cele utrzymania i rozwoju bazy kapitałowej zakłada się, że głównym źródłem zwiększenia kapitałów Banku będzie, przeznaczenie na fundusze własne wypracowanych zysków. Działania jakie Bank może podjąć w celu podniesienia poziomu funduszy własnych, mogą obejmować w szczególności: dokonanie śródrocznego odbioru bilansu w celu zaliczenia do funduszy własnych zysku bieżącego okresu, przeznaczenie zysku netto w pełnej wysokości na zasilenie funduszy własnych – brak wypłaty dywidendy, redukcja pomniejszych funduszy własnych.

Działania jakie Bank może podjąć w celu obniżenia wymogu kapitałowego na ryzyko, to zmiana struktury bilansu, pełniejsze zabezpieczanie portfela kredytowego uznanymi technikami ograniczania ryzyka, optymalizację procedur liczenia wymogu i technik ograniczania ryzyka kredytowego.

Rozwiązania organizacyjne

Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem niewypłacalności sprawuje Prezes Zarządu. W procesie zarządzania ryzykiem niewypłacalności uczestniczą, poza komórkami wskazanymi pkt. 1, następujące organy i komórki organizacyjne Banku, do zadań których należy między innymi:

Biuro Rachunkowo – Podatkowe odpowiada za: wyliczanie kapitału regulacyjnego oraz współczynników kapitałowych, wyliczanie wielkości funduszy własnych.

Zespół Skarbu – inwestuje wolne środki niezaangażowane w działalność kredytową w lokaty międzybankowe i papiery wartościowe przy uwzględnieniu limitów adekwatności kapitałowej.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

Proces zarządzania ryzykiem kapitałowym (niewypłacalności) obejmuje identyfikację czynników ryzyka niewypłacalności, pomiar, monitorowanie, raportowanie ryzyka, ustalanie i weryfikację limitów ryzyka kapitałowego, testy wrażliwości oraz test warunków skrajnych, plany awaryjne, kontrolę zarządzania ryzykiem kapitałowym.

Zarząd Banku otrzymuje informację dotyczącą poziomu współczynników kapitałowych, poziomie limitu na alokację ryzyka kapitałowego w odpowiednich raportach w cyklach miesięcznych, natomiast w cyklach kwartalnych pełną informację o poziomie ryzyka kapitałowego w raporcie dotyczącym szacowania kapitału wewnętrznego, który zawiera: informację o poziomie współczynników kapitałowych, poziomie alokacji kapitału na poszczególne rodzaje ryzyka wraz z poziomem wykorzystania ustalonych limitów alokacji, wyniki testów wrażliwości, testu warunków skrajnych oraz odwrotnego testu warunków skrajnych.

Rada Nadzorcza otrzymuje syntetyczną informację na temat poziomu ryzyka kapitałowego na jakie narażony jest Bank w okresach kwartalnych i obejmuje w szczególności: informację o poziomie współczynników kapitałowych, poziomie alokacji kapitału na poszczególne ryzyka wraz z poziomem wykorzystania ustalonych limitów alokacji, wyniki testów wrażliwości, testu warunków skrajnych oraz odwrotnego testu warunków skrajnych.

Profil i akceptowalny poziom ryzyka kapitałowego (niewypłacalności)

Biorąc pod uwagę zalecenia nadzorcze uwzględniające ryzyko kapitałowe oraz wymogi utrzymywania dodatkowych buforów kapitałowych, przyjmuje się, że Bank będzie utrzymywał: współczynnik kapitału Tier I na poziomie nie mniejszym niż 12,00%, łączny współczynnik kapitałowy na poziomie nie mniejszym niż 14,00%,

wewnętrzny współczynnik kapitałowy na poziomie nie mniejszym niż 9,0%. Łączny współczynnik kapitałowy na koniec 2019 roku wyniósł 15,01% i był wyższy od wartości planowanej o 1,35 pp., natomiast wartość współczynnika kapitału TIER I ukształtowała się na poziomie 13,60%.

W obszarze alokacji kapitału Bank dąży do zapewnienia pokrycia kapitałami własnymi wszystkich istotnych rodzajów ryzyka na jakie narażona jest jego działalność. Limity te określają równocześnie wielkość apetytu Banku na ryzyko. W przypadku stwierdzonego lub realnego zagrożenia przekroczenia limitów dotyczących wartości progowych przyjętych dla alokacji kapitału na ryzyko i jego rodzaje Bank zobowiązany jest do podjęcia kroków powodujących zmniejszenie ekspozycji na dane ryzyko do wartości zgodnej z ustalonymi limitami.

10. Ryzyko utraty reputacji

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Celem zarządzania ryzykiem utraty reputacji jest budowa właściwego wizerunku Banku i przeciwdziałanie zjawiskom grożącym utracie wizerunku Banku, jako: stabilnego podmiotu finansowego, spełniającego wymagania prawne i regulacyjne, właściwie reagującego na potrzeby klientów oraz uczestniczącego w pozytywny sposób w rozwoju lokalnego środowiska.

W trosce o wizerunek banku, przeciwdziałając negatywnym skutkom ryzyka utraty reputacji Zarząd podejmuje następujące działania: identyfikuje źródła zagrożeń i dokonuje analizy poziomu ryzyka utraty reputacji, realizuje odpowiednią strategię i politykę zarządzania Bankiem, tak aby wizerunek banku nie był zagrożony, ustala sposób postępowania mającego na celu ochronę reputacji, w przypadku kiedy pojawią się symptomy jej osłabienia.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

Istotnymi czynnikami wpływającymi na poziom ryzyka utraty reputacji identyfikowanymi przez Bank są czynniki będące konsekwencją działań Banku i sposób postrzegania banku przez opinię publiczną, w zakresie: przejrzystości, etyczności i legalności działań, standardów oferowanych produktów i usług w tym usług oferowanych na podstawie umowy agencyjnej (produkty ubezpieczeniowe), relacji z klientami i innymi uczestnikami otoczenia zewnętrznego, właściwej polityki informacyjnej Banku, przestrzeganie Kodeksu pracownika BSR, który reguluje podstawowe zasady i standardy jakości obsługi. Do czynników zewnętrznych, należą: zdarzenia związane z otoczeniem gospodarczym i politycznym, stopień lojalności klientów, informacje, które w negatywnym świetle prezentują Bank lub jego sytuację, zagrożeń związanych z bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego.

Monitorowanie ryzyka utraty reputacji polega na: codziennym monitorowaniu mediów w zakresie publikowanych informacji, badaniu istotności ryzyka utraty reputacji na podstawie Instrukcji szacowania kapitału wewnętrznego.

Rozwiązania organizacyjne

Poza organami i komórkami organizacyjnymi, których zadania w procesie zarządzania ryzykiem opisane zostały w pkt 1, w procesie zarządzania ryzykiem utraty reputacji uczestniczą

Stanowisko Promocji i Reklamy na bieżąco prowadzi monitoring mediów w zakresie publikowanych informacji, ocenia rodzaj zdarzenia, które zostało przedstawione w mediach, biorąc jednocześnie pod uwagę powtarzalność publikowanych informacji, ich zasięg oraz poziom negatywnego oddziaływania i informuje o tym fakcie Zarząd, kontaktuje się z mediami w celu wyjaśnienia zaistniałych informacji (komunikat prasowy, konferencja, informacja za pośrednictwem internetu).

Dyrektorzy placówek terenowych: na bieżąco prowadzą monitoring mediów lokalnych, niezwłocznie informują Zarząd Banku o negatywnych publikacjach, które mogą zagrozić reputacji banku oraz innych zdarzeniach mogących na nią wpływać, np. szerzenie się nieprzychylnych opinii lub niepokojących pogłosek, uwrażliwiają

pracowników na konieczność ochrania nienaruszalności reputacji banku jako instytucji finansowej oraz zaufania publicznego.

Profil i akceptowalny poziom ryzyka braku zgodności

Oceniając narażenie na ryzyko utraty reputacji Bank stosuje przede wszystkim kryteria oparte na analizie jakościowej. Ocena ryzyka dokonywana jest raz na 12 miesięcy i polega na ocenie następujących kryteriów: czy występowały przypadki negatywnej kampanii medialnej (prasa, radio, telewizja, internet)?, czy w Banku występował istotny wzrost skarg i zażaleń klientów na jakość świadczonych usług?, czy działalność innego banku (szczególnie spółdzielczego) mogła wpłynąć negatywnie na postrzeganie Banku na lokalnym rynku usług bankowych?, czy w Banku wystąpiły zdarzenia mogące wpłynąć na negatywne postrzeganie jego wizerunku przez klientów? ,czy w skali całego systemu bankowego obserwowany jest spadek zaufania do banków wyrażający się głównie w postaci spadku bazy depozytowej?.

Przeprowadzona ocena ryzyka w 2019 r. wskazuje, że Bank nie jest narażony na ryzyko utraty reputacji.

11. Ryzyko modeli

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Ryzyko modeli definiuje się jako potencjalną stratę, jaką może ponieść Bank, w wyniku decyzji, które mogły zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu takich modeli. Ryzyko modeli obejmuje: ryzyko związane z immanentnymi ograniczeniami w modelowaniu danego zjawiska, ryzyko danych, ryzyko założeń, ryzyko administrowania. Bank obejmuje procesem zarządzania ryzykiem modeli wszystkie wykorzystywane przez siebie modele, niezależnie od istotności modeli, źródeł ich pochodzenia i rodzaju wykorzystywanych przez nie danych.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem modeli w Banku jest utrzymanie wysokiej jakości modeli używanych w Banku oraz ograniczanie ryzyka modeli i jego wpływu na wyniki finansowe Banku i kapitał wewnętrzny.

Do celów zarządzania ryzykiem modeli w Banku zalicza się: zapewnienie odpowiedniej, dostosowanej do istotności ryzyka modeli w działalności Banku jakości zarządzania ryzykiem modeli, adekwatne dostosowanie struktury organizacyjnej do skali i charakteru prowadzonej działalności oraz występującego ryzyka modeli, wprowadzenie mechanizmów zapewniających skuteczne działania zaradcze i naprawcze zapobiegające stosowaniu modeli niespełniających określonych standardów jakościowych lub cechujących się nadmiernym poziomem ryzyka, ustanowienie akceptowalnego poziomu ryzyka modeli na poziomie zagregowanym (poziom apetytu na ryzyko modeli).

Co najmniej raz w roku Rada Nadzorcza ocenia stopień skuteczności zarządzania ryzykiem modeli na podstawie otrzymanych raportów zawierających informacje o: realizacji Polityki zarządzania ryzykiem modeli, poziomie ryzyka poszczególnych modeli istotnych, w tym o kierunkach i przyczynach jego zmian na przestrzeni czasu, poziomie ryzyka modeli istotnych w ujęciu zagregowanym w kontekście przyjętego apetytu na ryzyko.

Rozwiązania organizacyjne

W procesie zarządzania ryzykiem modeli poza organami i komórkami organizacyjnymi wskazanymi w pkt 1, uczestniczą również:

Stanowisko walidacji dokonuje rocznej walidacji modeli istotnych,

Właściciele modeli odpowiadają za administrowanie modelami, których są użytkownikami, monitorują działanie modeli, dokonują weryfikacji założeń modeli, przedstawiają Zarządowi raporty z wyników monitoringu i weryfikacji, odpowiadają za wdrożenie modelu i prowadzenie jego dokumentacji.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka modeli

Identyfikacji algorytmu lub narzędzia jako modelu zgodnie z przyjętą definicją modelu i oceny jego istotności dokonuje komórka organizacyjna wprowadzająca dany algorytm lub narzędzie do użytku i będąca jego właścicielem. O modelu możemy mówić wtedy, gdy spełnione są jednocześnie kryteria rozumiane jako model: upraszczanie rzeczywistości (redukcja złożoności opisu zjawiska), niedokładne odwzorowanie rzeczywistości powodujące występowanie błędów oszacowań (model na przybliżyć, a nie odwzorowywać rzeczywistość), ze względu na rolę, miejsce i sposób stosowania w procedurach bankowych, istnieje możliwość poniesienia przez bank strat finansowych, ze względu na błędy w opracowaniu, wdrożeniu lub stosowaniu tego narzędzia.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka modeli dokonuje właściciel modelu w ramach rocznego przeglądu modelu. W ramach weryfikacji dokonuje skuteczności działania modelu i poprawności wyników generowanych przez model. Wyniki z monitoringu przedstawiane są do akceptacji Zarządowi Banku.

W przypadku modeli istotnych wyniki monitoringu otrzymuje stanowisko walidacji, które dokonuje weryfikacji przedstawionej przez właściciela modelu informacji oraz uzupełnia ją o wyniki dokonanych walidacji i przekazuje raport z przeglądu do akceptacji Zarządu Banku.

Akceptowalny poziom ryzyka modeli

Bank dokonuje klasyfikacji modeli do dwóch klas istotności: modele istotne oraz modele nieistotne. Uznanie modelu za nieistotny nie powoduje braku zarządzania ryzykiem tego modelu. Bank określa i stosuje procedury mające na celu ograniczanie ryzyka modeli również dla modeli nieistotnych. Za model istotny uznaje się model, który został sklasyfikowany przez Bank do zbioru modeli, który odgrywa ważną rolę w kluczowych procesach lub decyzjach realizowanych w Banku. W działalności Banku zidentyfikowano jeden model nieistotny – program informatyczny do badania stabilności bazy depozytowej. W związku z tym, że Bank zidentyfikował w swojej działalności jeden model i nie posiada modeli istotnych, ryzyko modeli ocenione zostało jako nieistotne. Stosowana w Banku polityka zarządzania ryzykiem modeli jest adekwatna do poziomu narażenia na to ryzyko.

12. Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej

Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej to ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia nieplanowanych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.

Bank zarządza ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej w ramach oceny adekwatności kapitałowej.

Celem zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej jest zapewnienie właściwej relacji pomiędzy wielkością kapitału Tier I i sumą aktywów bilansowych oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych Banku. Bank, aby nie narażać się na ryzyko nadmiernej dźwigni, prowadzi działalność w sposób zapewniający zachowanie wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie wyższym lub równym ustalonym wewnętrznemu limitowi.

Rozwiązania organizacyjne

Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej sprawuje Prezes Zarządu. W procesie zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej uczestniczą, poza organami i komórkami wskazanymi w pkt 1, komórki organizacyjne Banku, do zadań których należy między innymi:

Biuro rachunkowo-Podatkowe, które wylicza wskaźnik dźwigni finansowej, ponadto ma za zadanie zaliczanie pozycji aktywów do odpowiednich klas i przyporządkowanie im odpowiednich wag ryzyka, obliczanie funduszy własnych, obliczanie całkowitego wymogu kapitałowego, wymogów łącznych w podziale na poszczególne

rodzaje ryzyka oraz współczynników kapitałowych i wskaźnika dźwigni finansowej. Sporządza sprawozdawczość obowiązkową w zakresie kapitałów i adekwatności kapitałowej.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka

Proces zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej obejmuje identyfikację czynników ryzyka, pomiar, monitorowanie, raportowanie ryzyka, ustalanie i weryfikację limitu ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej, kontrolę zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej. W ramach zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej Bank przeprowadza na koniec kwartału test warunków skrajnych obrazujący wpływ straty bilansowej na kapitał Tier I i na wskaźnik dźwigni oraz wpływ wzrostu całkowitej ekspozycji na wskaźnik dźwigni.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej prowadzane jest na potrzeby Zarządu i Rady Nadzorczej kwartalnie. Za opracowanie raportów odpowiedzialne jest Biuro Finansowe. Przyjęty przez Zarząd raport dotyczący poziomu ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej przekazywany jest pozostałym komórkom organizacyjnym Banku określonym w regulacjach wewnętrznych. Pomiar ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej obejmuje dane dotyczące poziomu wskaźnika dźwigni finansowej oraz wpływu sytuacji kryzysowych na jego poziom.

Profil i akceptowalny poziom ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej

Na profil ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej w Banku wpływają ograniczone możliwości wzrostu funduszy własnych i rosnąca suma bilansowa Banku. Wskaźnik dźwigni wyliczany jest na koniec 2019 r. ukształtował się na poziomie 4,77%, tj. powyżej ustalonego limitu.

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego Rzemiosła w Krakowie niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Lp.	Imię i Nazwisko	Stanowisko	Data i Podpis
1	Paweł Kulak	p.o. Prezes Zarządu – Dyrektor Generalny	
2	Ryszard Wabik	Wiceprezes Zarządu – Zastępca Dyrektora Generalnego	
3	Bożena Ślusarczyk	Wiceprezes Zarządu – Dyrektor Zarządzający	
4	Ewa Brożek	Członek Zarządu – Dyrektor Zarządzający	
5	Andrzej Kozak	Członek Zarządu – Dyrektor Zarządzający	

Zestaw wskaźników i dane liczbowe dotyczące ryzyka

1. Wskaźniki dotyczące ryzyka kredytowego

Lp.	Wskaźnik	31.12.2019	31.12.2018
1	Udział kredytów zagrożonych w obligu kredytowym	12,1%	10,3%
2	Wskaźnik udziału kredytów w depozytach	45,6%	51,2%
3	Udział kredytów i pożyczek netto w sumie bilansowej	40,8%	46,3%
4	Udział detalicznych ekspozycji kredytowych (DEK) w portfelu kredytowym	3,2%	2,7%
5	Wskaźnik jakości portfela DEK	3,4%	1,5%
6	Wskaźnik DEK obsługiwanych z opóźnieniem powyżej 90 dni	3,2%	1,7%
7	Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH) w sumie ekspozycji kredytowych	44,2%	49,6%
8	Wskaźnik jakości portfela EKZH	12,9%	12,0%
9	Wskaźnik pokrycia kredytów zagrożonych rezerwami	31,9%	19,4%
10	Suma dużych ekspozycji o których mowa w art. 392 Rozporządzenia	192,2%	205,9%
11	Ekspozycja wobec pojedynczego kredytobiorcy oraz grupy podmiotów powiązanych do funduszy własnych	22,5%	24,4%
12	Ekspozycja wobec podmiotów wymienionych w art. 79 ust. 1 Ustawy Prawo bankowe do kapitału Tier I	12,0%	7,5%

2. Wskaźniki dotyczące ryzyka płynności

Lp.	Wskaźnik	31.12.2019	31.12.2018
1	Udział aktywów płynnych w sumie bilansowej	50,5%	42,6%
2	Udział kredytów „dużych klientów” w obligu kredytowym*	38,9%	42,7%
3	Udział depozytów „dużych klientów” w bazie depozytowej**	16,5%	15,1%
4	Poziom osadu we wkładach w średniej miesięcznej wartości depozytów	62,0%	67,8%
5	Pokrycie średniej miesięcznej wartości depozytów niestabilnych aktywami płynnymi	2,5	2,1

6	Pokrycie kredytów długoterminowych osadem we wkładach	61,7%	61,8%
7	Skumulowany wskaźnik luki płynności do 1 miesiąca	1,49	1,56
8	Skumulowany wskaźnik luki płynności do 3 miesięcy	1,30	1,38
9	Skumulowany wskaźnik luki płynności do 12 miesięcy	1,16	1,19
10	Skumulowany wskaźnik luki płynności powyżej 12 miesięcy	0,81	0,81
11	Wskaźnik LCR	424%	345%
12	Wskaźnik NSFR	168%	151%
M1	Luka płynności krótkoterminowej	514.693 tys. zł	311.670 tys. zł
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej	2,04	1,77
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi	1,85	2,05
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,75	1,59

* kredyty „dużego klienta” – suma kredytów jednego klienta, wobec których łączne zaangażowanie jest wyższe niż 1% wartości obliża kredytowego

** depozyty „dużych klientów” – suma depozytów jednego klienta, który łącznie zdeponował w Banku środki o wartości przekraczającej ustalony wewnętrzny przepisami poziom

3. Wskaźniki dotyczące ryzyka stopy procentowej

Waluta dominująca PLN		ΔEVE		ΔNII	
Okres		2019 rok	2018 rok	2019 rok	2018 rok
Zmiana oprocentowania					
Równoległe przesunięcie krzywej o +200 pb. (TWS)*		1,0%	5,5%	8,2%	6,6%
Równoległe przesunięcie krzywej o -200 pb. (TWS)*		-1,8%	-12,8%	-12,4%	-10,4%
Równoległe przesunięcie krzywej o +250 pb. (szok 1)		1,5%	-		
Równoległe przesunięcie krzywej o -250 pb. (szok 2)		-2,4%	-		
Zmiana krzywej dla krótkoterminowych stóp o -350 pb. oraz zmiana krzywej dla długoterminowych stóp o +150 pb. (szok 3)		2,0%	-		
Zmiana krzywej dla krótkoterminowych stóp o +350 pb. oraz zmiana krzywej dla długoterminowych stóp o -150 pb. (szok 3)		-3,4%	-		
Równoległe przesunięcie krzywej dla krótkoterminowych stóp o +350 pb. (szok 5)		2,3%	-		
Równoległe przesunięcie krzywej dla krótkoterminowych stóp o -350 pb. (szok 6)		-4,8%	-		
Max		-4,8%	-12,8%	-12,4%	-10,4%
Stan na dzień		2019-12-31		2018-12-31	
Fundusze własne		104 583		102 038	
Kapitał Tier 1		94 733		92 188	

*zmiana do funduszy własnych

4. Wskaźniki dotyczące ryzyka walutowego

Lp.	Wskaźnik	2019 rok	2018 rok
1	Maksymalna całkowita pozycja walutowa do funduszy własnych	0,20%	0,20%
2	Maksymalna pozycja walutowa w EUR do funduszy własnych	0,20%	0,16%
3	Maksymalna pozycja walutowa w USD do funduszy własnych	0,10%	0,08%
4	Maksymalna pozycja walutowa w GBP do funduszy własnych	0,13%	0,03%
5	Maksymalna pozycja walutowa w CHF do funduszy własnych	0,02%	0,02%